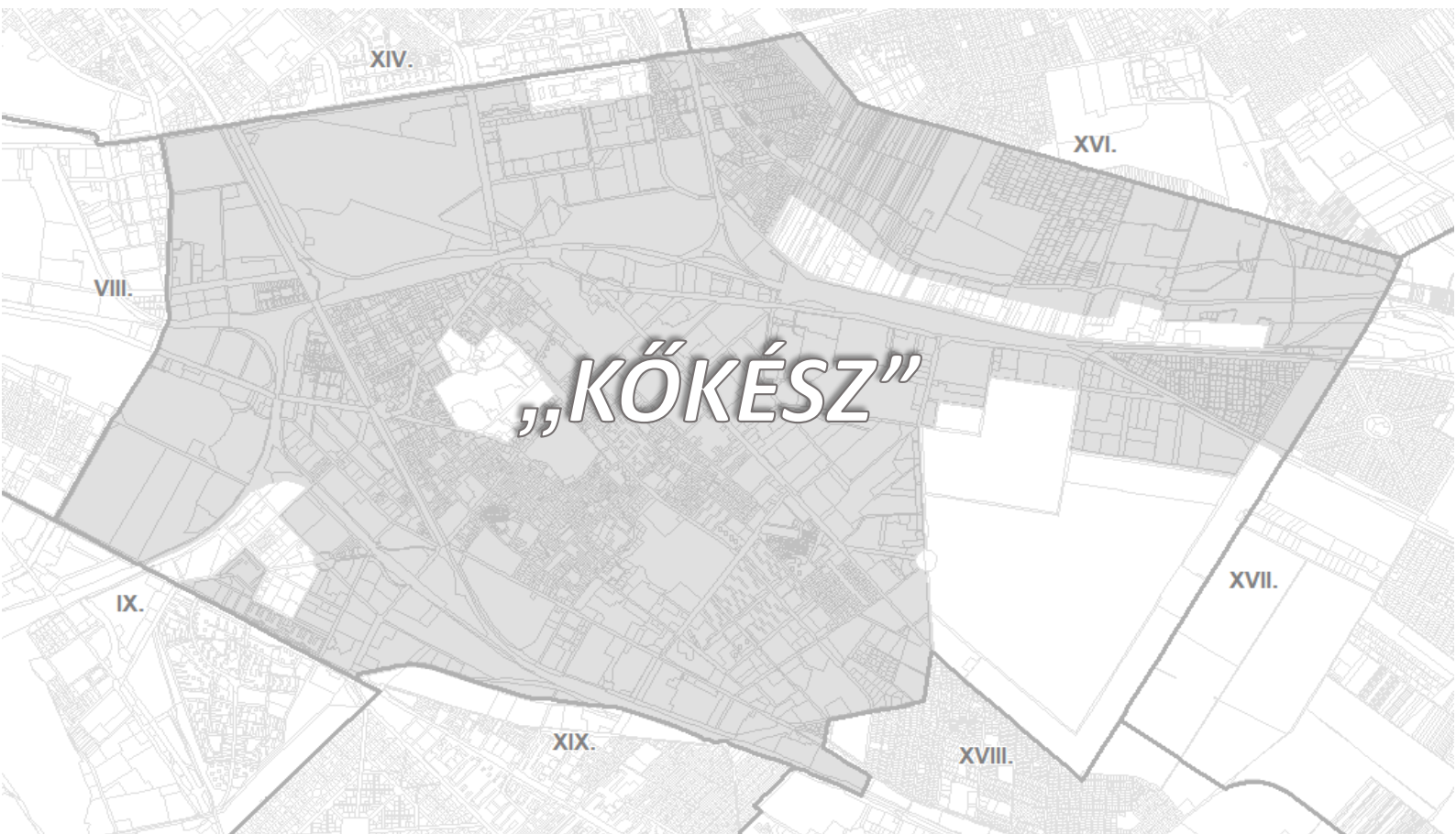

BUDAPEST X. KERÜLET

KŐBÁNYAI ÖNKORMÁNYZAT HATÁLYOS KERÜLETI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATÁNAK EGYBESZERKESZTÉSE 7 DB KERÜLETI SZABÁLYOZÁSI TERVVEL

IV.KÖTET

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY 2023

TARTALOMJEGYZÉK

1.	ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT	2
1.1	A Kőbánya területének történeti leírása	2
1.2	A védett műemléki értékek és a helyi építészeti örökség települési értékleltára	7
1.2.1	Laposdűlő	7
1.2.2	Ligettelek	11
1.2.3	Felsőrákos	23
1.2.4	Népliget	27
1.2.5	Gyárdűlő – Kúttó	31
1.2.6	Óhegy	34
1.2.7	Téglagyárdűlő	56
1.2.8	Újhegy	58
1.2.9	Keresztúridűlő	60
1.2.10	Kőbánya-Kertváros	63
1.3	Régészeti értékek	64
1.3.1	Örökségvédelmi vizsgálat	64
1.3.2	A település régészeti örökségének felmérése terepbejárással	66
1.3.3	A település régészeti értékleltára	68
2.	A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE	75
3.	ÖSSZEFOGLALÁS	78
4.	TERVEZŐI NYILATKOZAT	80
5.	MELLÉKLET	81
5.1.	A régészeti lelőhelyek részletes ismertetése	81
5.2.	Hatályos örökségvédelmi jogi szabályozás rövid ismertetése	98

1. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT

Jelen vizsgálat a kerület **tizenegy különböző történeti, funkcionális és városszerkezeti karakterrel rendelkező városrésze szerint tagolódik**. A vizsgálat sorrendjében ezek az alábbiak: Lapasdűlő, Ligettelek, Felsőrákos, Népliget, Gyárdűlő, Kúttó, Óhegy, Téglagyárdűlő, Újhegy, Keresztúridűlő és Kőbánya-Kertváros.

1.1 A Kőbánya területének történeti leírása

Régészeti leletek is bizonyítják, hogy a mai Kőbánya területe már a római kortól kezdve lakott volt, és az is maradt a népvándorlás körüli időben, majd a középkorban is. Az Árpád-korban Kőbánya területe Új-Bech halászfalu határához tartozott, majd miután az a tatárok pusztítása folytán elnéptelenedett, Kőér néven a margitszigeti apácakolostor birtoka lett. A patak völgy dús legelői és a dombok vadállománya lehetővé tették akár tízezrek ideiglenes élmezését is.

A terület a török hódoltság alatt Pest városa és különböző nemesi családok uradalma volt, 1739-ben csak hosszas pereskedést követően került a város kizárólagos tulajdonába. A XVII. században már bizonyítottan folyt a mai Óhegy mészkövének kitermelése, amihez a Rákóczi-szabadságharcot követően a borászat is felzárkózott. Az Ó- és Újhegy Pest környékének legjelentősebb szőlőtermő vidékévé nőtte ki magát, 1840-ben már 960 holdon terültek el szőlőskertek. Ekkoriban a napszámosok a városból jártak ki ide; a csekély számú állandó lakos az 1740-ben épült Conti-kápolna körüli parcellákon telepedett le. A pincéket az elhagyott kőfejtőkben és bányaüregekben alakították ki, az Óhegy tetején pedig felépült a Csősztorony, a mai Kőbánya egyik legrégebbi helytörténeti emléke. A Felsőrákosi-réteken vízimalmok működtek.

A kőfejtés virágkora a XIX. század második felére esett: 1866-ban már kilenc bánya működött itt. A mészkövet a geológiai sajátosságok miatt aknák mélyítésével fejtették ki – amikor 1890 körül kimerültek a készletek, a bányászat után több tíz kilométeres, kiboltozott vágatrendszer maradt vissza. A hatalmas pincerendszer a mai Körösi Csoma utca és Kolozsvári utca találkozásánál kezdődik, itt van a legnagyobb bejárata. Teljes hossza elérheti a 33 km-t is, és még ma is vannak feltérképezetlen részei.

1827-ben itt került sor az első magyarországi vasútépítési kísérletre: a mai Baross térnél lévő pesti vámház és a kőbányai szőlők között lóvonatású függővasút épült, amely utasokat és épületkövet egyaránt szállított. A kivitelezés tökéletlensége miatt a pálya azonban alig egy év alatt tönkrement. A vasút a kőbányák és Pest összeköttetését biztosította, valamint a tervezett Pest-Debrecen vasútvonal kísérleti "példányának" szánták.

Az 1847-ben megnyitott Pest-Szolnok vasútvonal, majd a következő évtizedekben kiépülő többi vonal Kőbányát a főváros legfontosabb vasúti csomópontjává tette. Ezen alapult a kiegyezés után rohamléptekkel fejlődő nehézipar: a Maglódi út környéki agyagot több téglagyár is felhasználta, a Kőbányai úton pedig felépült a Ganz vasúti járműgyára (ez ma a VIII. kerülethez tartozik). A Rákospatak és a Kerepesi út találkozásánál állt hajdan Széchenyi István malma. A XIX. század legelején alakult az első téglagyár a Drasche, ezt vette át 1868-ban a „Kőszénbánya s Téglagyár Társulat Pesten”. A híres kőbányai sörgyárak alapjait az 1850-es években rakták le, ekkor kezdte meg működését a Perlmutter, a Barber és a Klusemann-féle serfőző. A Perlmutterből lett a későbbi Dreher gyár, a másiktól pedig az Első Magyar Részvény Serfőző.

Az egyenletes hőmérsékletet biztosító pincerendszer mellett a tiszta forrásvíz is szerepet játszott a sörfőzdék megtelepedésében. Ezek közül az 1862-től Dreher Antal tulajdonában álló serház felvirágzott, és rövid idő alatt valóságos városrészévé nőtte ki magát. A kőbányai sörgyártás „fénykorának” az I. világháborút megelőző időszak tekinthető. A háborút követően a gazdasági válság utolérte a sörgyártást is, Dreher Antal Serfőzdéje összeolvadt több más élelmiszeripari vállalattal, így jött létre a Dreher – Haggemacher – Első Magyar Részvény Serfőzde RT, mely a sörön kívül más könnyű- és élelmiszeripari termékeket is előállított (például a Sertamin elnevezésű húspótló tápszert vagy csokoládét gyártott). A Dreher család számos olyan fejlesztést valósított meg a kerületben (a pincében lévő falakat megerősítette, speciális szellőzést alakított ki, lakóházakat építtetett dolgozói számára, olyan neves építészek közreműködésével létesített újabb és újabb üzemi épületeket, mint Feszli Frigyes), amely ma is nagyban meghatározza a kerület arculatát.¹

A régi kőbányai sörgyárak

Forrás: <https://villamosok.hu/balazs/teher/ipvgk/sor/index.html>

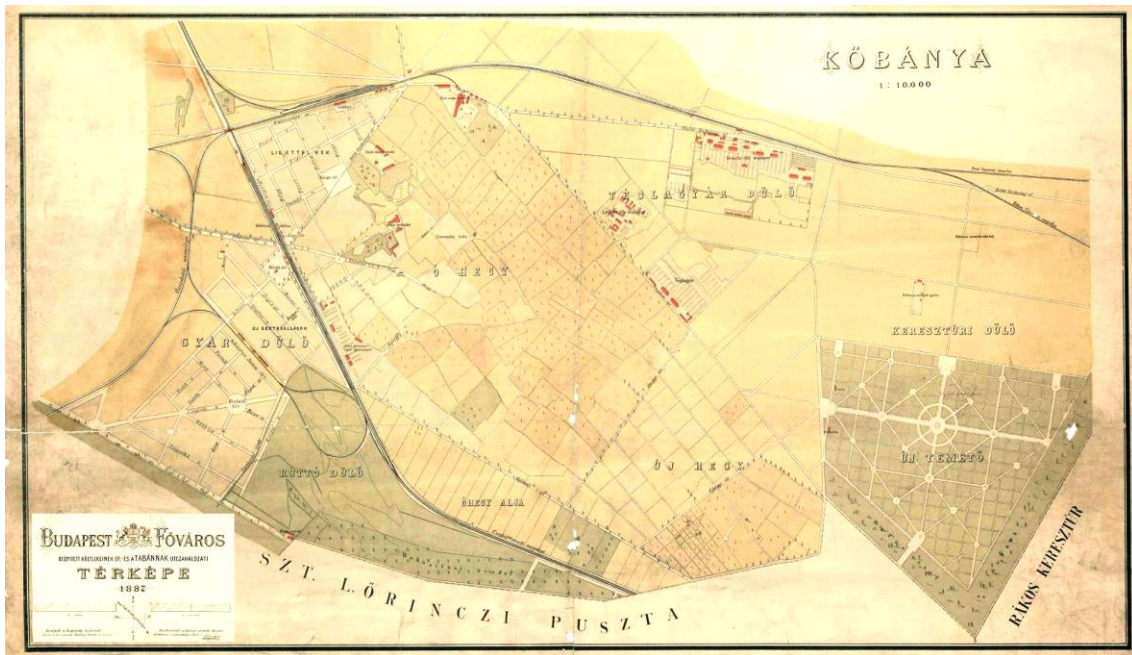
Kőbányán a sörgyártás mellett az egyik legfontosabb gazdasági tevékenység a sertéskereskedelem volt. A Kápolna u. és a Vaspálya u. között jött létre a kereskedők „szállástelepülése”, a hízaldák és ólak a vasút és az Üllői út közötti üres térségen épültek föl, kiszolgálásukra pedig önálló vasútállomást is létesítettek. A virágzó iparágnak az 1895-ben kitört sertésvész vetett véget.

1906-ban, Richter Gedeon gyógyszervegyész családi vállalkozásként gyógyszergyárat alapít a Gyömrői út – Cserkesz utca közötti területen, amely napjainkban is mint Richter Gedeon Nyrt. folyamatosan fejlődik és újabbnál újabb beruházásokat hajt végre a területen.

1873-ban az itt összpontosuló iparra és a vasútvonalakra való tekintettel csekély lakossága – akkoriban kb. 8.000 fő – ellenére a főváros X. kerületévé válhatott. 1869-ben 4353-an laktak Kőbányán, ez a szám 1910-re 51034-re nőtt.² A hihetetlen fejlődés rengeteg területi konfliktust eredményezett. A növekedés ellenére egész Budapesten a X. kerületben volt a legrosszabb az iskolai helyzet. Mindössze három iskola működött a kerületben, és csak a tankötelesek 56%-át írták be iskolába. A helyzet megoldására 1904-ben gimnáziumot alapítottak Kőbányán. A lakosok nagy része munkás volt, akik az újonnan ide települt gyárakban dolgoztak. Ekkor alakultak ki azok a nyomortanyák és bádogvárosok, melyek egészen az 1960-as évekig rányomták bélyegüket a „munkáskerületre”.

¹ Sziklainé Lengyel Zsófia (2019): Dreheről Dreherig

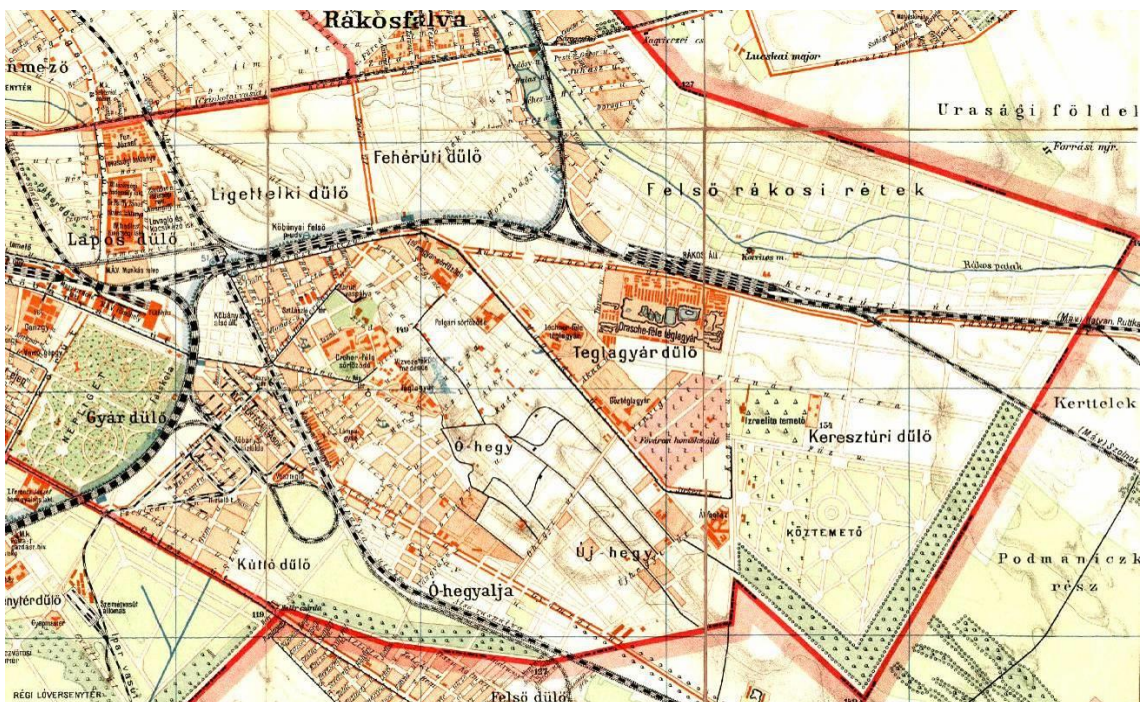
² <https://www.kobanya.hu/?module=news&fname=keruletunk-tortenet>

1887-es kőbányai térkép

A főváros első városrendezési terve Kőbányát ipari körzetnek jelölte ki, továbbá ide telepítették a közcélú, de alapvetően periférikus intézményeket is: a Hungária körút menti laktanyákat, a Kozma utcai börtönt és az Új köztemetőt. A temetőt és egyben Kőbányát 1893-tól már villamosvonal kapcsolta a belvárosi Kálvin térhez (ez a mai 37-es villamos).

Kőbányához tartozott Pest második nagy közparkja, a Népliget is, amelyet eredetileg a futóhomok megkötésére fásítottak még a XIX. század derekán. 1888-ban alakították közparkká, virágkora az I. világháború előtti évtizedekre esett. Vendéglőinek és szórakozóhelyeinek köszönhetően a környező munkásnegyedek lakói szívesen töltötték itt a szabadidejüket.

Kőbánya Budapest és környéke 1909-es térképén

A terület lakossága 1910-re meghaladta a 50.000 főt. Lakóterületei a filoxeravész során kipusztult óhegyi szőlők felé terjeszkedtek, de központja továbbra is a mai Szent László tér környéke volt, ahol a

századfordulóra felépült a katolikus templom és a városháza is. A lakóházak túlnyomó része ekkoriban még földszintes volt. A vasútvonalak, illetve a Gyömrői és Jászberényi út mentén terjeszkedő ipartelepek Budapest legjelentősebb egybefüggő ipari övezetévé tették Kőbányát.

A lakásínség már a századfordulón komoly probléma volt, amelyet az egyes üzemek munkáslakótelepek építésével igyekeztek enyhíteni (pl. a Salgótarjáni úti MÁV-lakótelep). Az 1920 után érkező menekültek tömegeit csak szükségbarakkokban tudták elhelyezni; utóbb az emberibb lakáskörülmények megteremtésére épült fel a Hős utcai, a Bihari utcai, a „Kis-Sibrik” és a Pongrác úti lakótelep, valamint az ún. Városszéllitep, amelyet ma Kőbánya-Kertvárosnak neveznek.

A beépítetlen Ligetellen 1925-ben avatták fel az új lóversenypályát. Az 1930-as években a kőbányai lakosság 8-10%-a lakott a szükséglakásokban. 1932-ben a Bihari út 8/c. címen is felépült egy 216 egyszobás lakást tartalmazó épület, mely a mai napig fennmaradt. A Ceglédi úti szükséglakásokat az 1970-es évek derekára felszámolták.

A második világháború közvetlenül viszonylag csekély pusztítást okozott, viszont a szovjet hadsereg számos üzem gépsorait leszerelte. A következő évtizedekben magára találó Kőbánya továbbra is ipari kerület maradt: bár a gépipar visszaszorult, erősödött a híradástechnika, a vegyipar és az élelmiszeripar.

Kőbánya részlete az 1985-ös katonai topográfiai felmérés térképlapján

A lakáskérdés enyhítésére 1953-tól az Üllői út mellett, 1961-től pedig a Harmat u. és Mádi u. között épültek új lakótelepek. Gyárdűlő második újkori lakótelepe 1978-ban épült a Ceglédi úti szükséglakások helyén, az V. ötéves terv keretében. A lakótelepen – eltérően más városrészek paneltömbjeitől – csupán három nyolclépcsőházas (Bihari út, Kékvirág utca, Balkán utca) és egy hatlépcsőházas (Somfa köz) tízemeletes épület található, eltolt négyzet alakban. 1986-ban a lakótelep keleti oldalára három egylépcsőházas, szintén tízemeletes lakóház épült. A lakótelepen összesen 1152 lakás található, kb. 3500 lakossal.

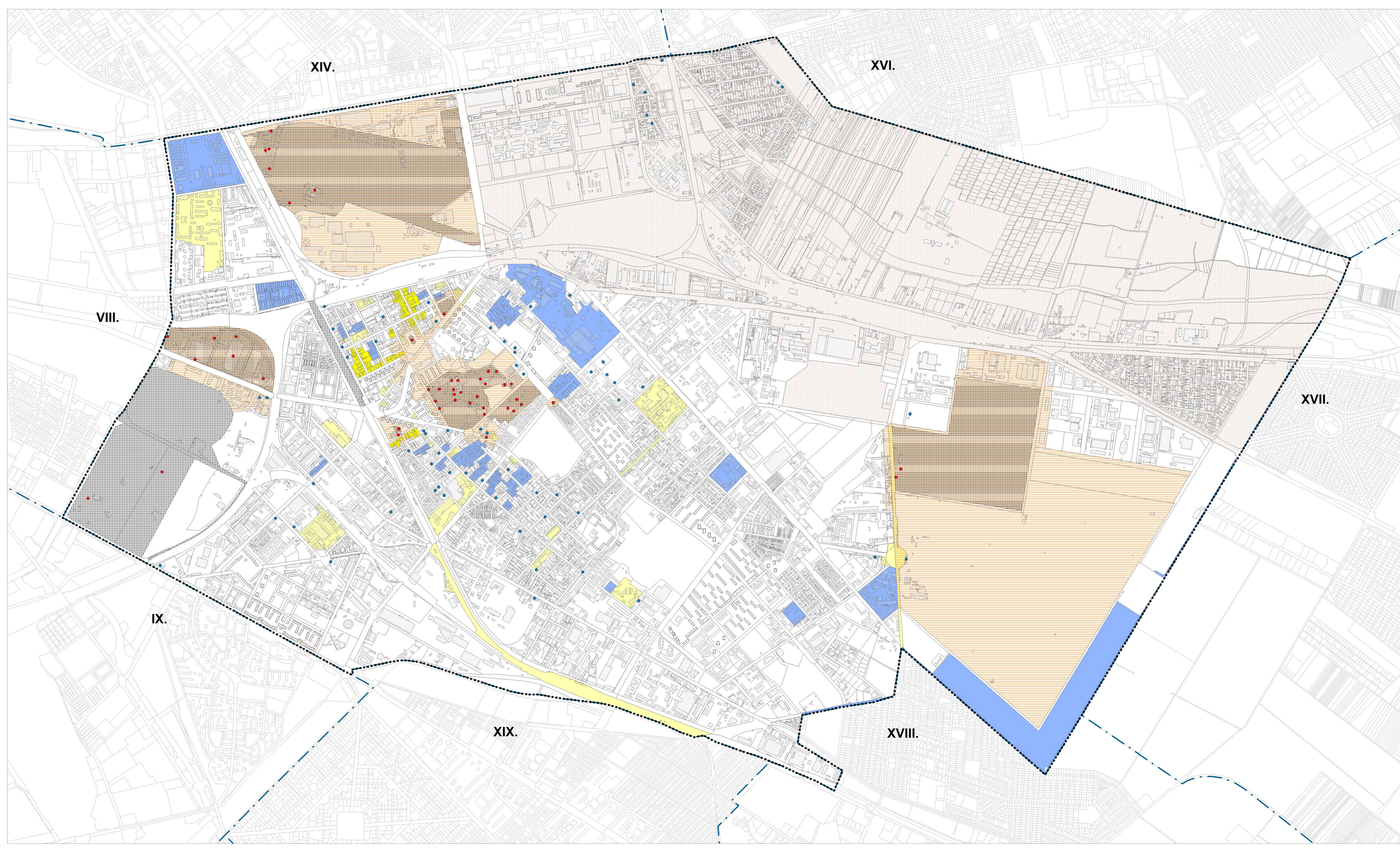
Az újhegyi lakótelep felépítésével egy önálló városrész jött létre, amelynek panelházaiban közel 20.000 fő él. Ebben az időben épült a Kerepesi út mentén a Gyakorló utcai lakótelep is. A 80-as években már a

kisebb léptékű, általában sorházas lakásépítés dominált. A Lóversenytér szomszédságában épült fel a maga idejében korszerűnek számító Hungexpo vásárváros.

A házigyári technológia elterjedésének időszakában Kőbánya városközpontja sokat veszített hagyományos karakteréből: a Kőrösi Csoma Sándor út mentén a régi épületállomány bontásával emeltek új, hat-tíz emeletes lakóházakat, miközben mellettük lassanként leromlottak a kisvárosi léptékű bérházak.

A rendszerváltás az ipar bizonyos ágazatainak gyors összeomlását hozta: a gépgyártás gyakorlatilag megszűnt, míg a gyógyszeripar tovább erősítette helyzetét a kerületben. A munkanélküliség megugrott; a megszűnt gyárak telephelyeit és üzemcsarnokait raktározásra, kereskedelmi célra használták vagy éppen üresen maradtak. A szociálisan amúgy is hátrányos helyzetű kerület erősen megsínylette ezeket a változásokat.

1.2 A védett műemléki értékek és a helyi építészeti örökség települési értékleltára

XIV.

XVI.

VIII.

XVII.

IX.

XIX.

XVIII.

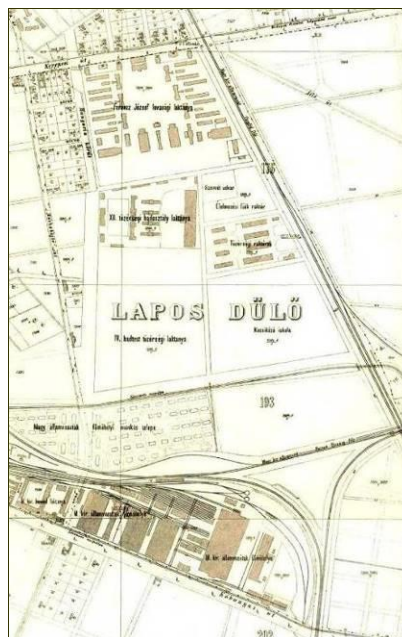
- Nyilvántartott régészeti terület
- Védett régészeti terület
- Műemlék és telke
- Műemléki környezet
- Fővárosi védett épületegyüttes
- Fővárosi védett épület telke
- Kerületi védett épületegyüttes
- Kerületi védett építmény
- Tervezési terület

1.2.1 LAPOSDŰLŐ

A Hungária krt. – Kerepesi út – Pongrác út – Kőbányai út által határolt városrész a kerület északnyugati sarkában fekszik, területét több vasútvonal érinti. Elsősorban laktanyak találhatók itt, továbbá munkás- és szükséglakótelepek.

A kerületrész természeti adottságai miatt a XIX. században „Laposnak” nevezték, innen ered elnevezése. Területe leginkább az átmeneti, bizonytalan helyzetű területsávokból tevődik össze, ahol a keskeny sávban elhelyezkedő lakóterület mellett nagy területeket foglal el a honvédség, – beleértve a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet is, – a MÁV és egyéb ipari vállalatok.

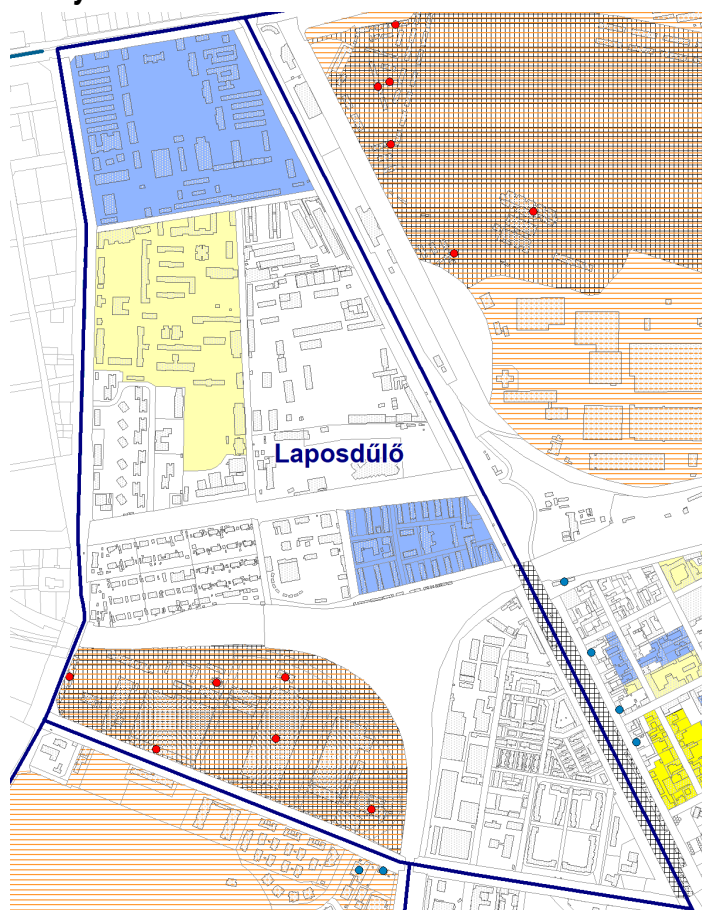
A Laposdűlőn a honvédség már a XIX. század óta jelen van, ahogy az 1895-ös térképkivonatból is látszik: akkor a Kerepesi útnál a Ferenc József lovassági laktanya helyezkedett el, mögötte a XII. tüzérségi hadosztály laktanyája és raktárai, valamint a IV. hadtest tüzérségi laktanya és a Kocsikázó iskola, egészen a Köztemető vaspályáig.

Laposdűlő 1895-ben

A Salgótarjáni úttól délre már megtalálható volt a Magyar Államvasutak főműhelyének munkástelepe, a Kőbányai útnál pedig maga a járműjavító telep. Felismerhető még a többi utcanev, mint pld. Hungária körút. Ettől nyugatra még a régi Marhahajtó út nyomát és megőrzi a térkép.

Hatályos védelmek:

- Műemlék és telke
- Műemléki környezet
- Fővárosi védett épületegyüttes
- Fővárosi védett épület telke
- Kerületi védett épületegyüttes
- Kerületi védett építmény

Országos védelem alatt álló épített érték:

53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelet

„54. § (1) Műemlékké nyilvánítom a Budapest X. kerület, Kőbányai út 24. házszám alatti, 38920 helyrajzi számú ingatlanon álló MÁV Északi Járműjavító következő épületeit: mozdonyjavító-műhely és fűtőház (az ún. Eiffel-csarnok), anyaggyártóosztály raktárépülete, technológiai (volt V. osztály) irodaépülete, Törekvés Művelődési Központ, igazgatósági fejépület, BGA óvóhely e rendelet 2. mellékletében szereplő helyszínrajzon kiemelten ábrázolt épületeit.

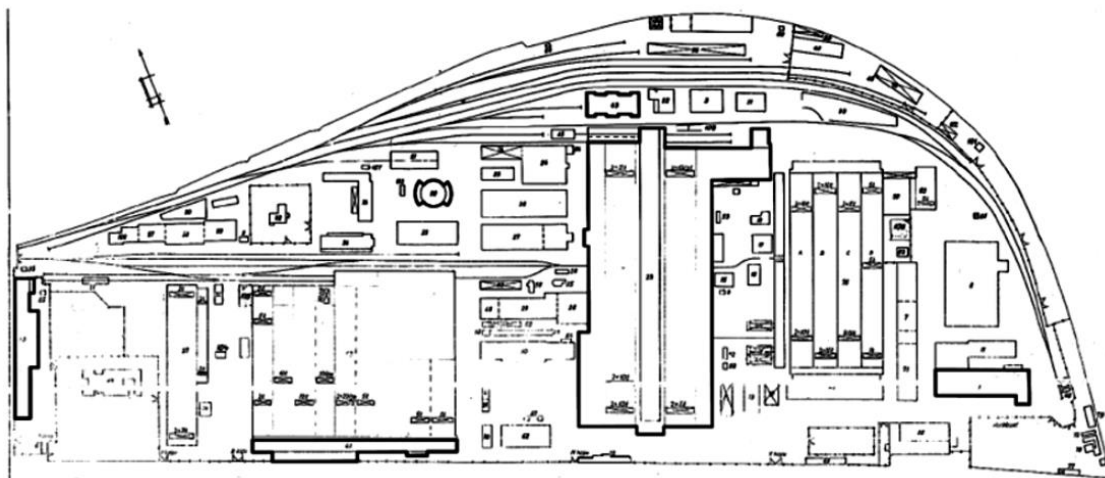
(2) Műemléki környezetnek a 38920 helyrajzi számú ingatlan fennmaradó részét jelölöm ki.

(3) Az örökségvédelmi bírság megállapításának alapjául szolgáló érték szempontjából a műemléket I. kategóriába sorolom.

(4) A védetté nyilvánítás célja a MÁV Északi Járműjavító építészeti, technikatörténeti, iparművészeti értékeinek, berendezéseinek megőrzése.”

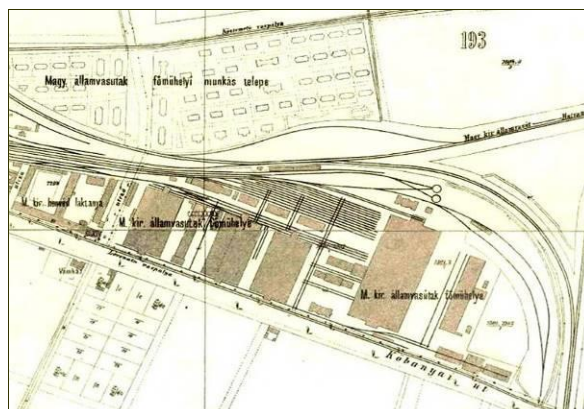
A 38920 helyrajzi számú ingatlan megosztásra került, a műemlékek helyileg az alábbi ingatlanokra kerültek:

- Hrsz. 38920/5 Anyaggyártóosztály II. raktár (1. szám)
- Hrsz. 38920/7 XII. Villamosmozdony és gépjavitó osztály - (Eiffel-csarnok) (23. szám) és a Technológiai (volt V. osztály) irodaépülete (43 sz.)
- Hrsz. 38920/12 BGA Óvóhely (90. szám), igazgatósági fejépület (41. szám) és a Törekvés Művelődési Központ (89. szám)

Forrás: 2. melléklet az 53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelethez

A MÁV Északi Járműjavító a századfordulós ipari építészet kiemelkedő értékű együttese, a MÁV mozdony- és kocsijavító műhelye a Hungária körút – Kőbányai út – vasút („Budapest - Bruck-Pécsi és Zimonyi vonala”) által közre zárt területen található. Számos, különböző funkciójú, méretű és állapotú ipari épület látható a területen, amelyek helyreállítására átfogó rehabilitációs programot célszerű indítani, hogy a kerület építészeti értékeinek sorában elfoglalhassák méltó helyüket.

A Járműjavító 1895-ben

Az egykori Északi Járműjavító a Kőnyves Kálmán körút felől nézve
 Forrás: <https://index.hu/urbanista/2019>

Fővárosi rendeletben védett érték:

- Hrsz. 38900/13, Hungária körút 9-11. (=Hős utca, =Zách utca) – eredetileg a cs. és kir. IV. hadtest tüzérségi ezrede laktanyájának törzépülete, tisztí épülete, legénységi épülete, istálló, lovardái

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara – Eredeti rendeltetés: Pálffy János tüzérlaktanya, majd m. kir. Hadiakadémia – Tervező: Orczy Gyula, Panuska László 1896-98

Kerületi rendeletben védett érték:

Védett egyedi érték védelme:

Pongrác úti Kis-Pongrác lakótelep – hagyományos építésű lakótelep

- Hrsz. 38911/2 Gyöngyike u. 4. Orvosi rendelő, rehabilitációs központ
- Hrsz. 38911/2 Salgótarjáni út 47. Óvoda, bölcsőde, napközi otthon
- Hrsz. 38911/3 Salgótarjáni út 53/b. Pataky István Szakközépiskola
- Hrsz. 38911/33 Csilla u. 2. Lakóépület
- Hrsz. 38911/35 Csilla u. 3. Lakóépület
- Hrsz. 38911/37 Csilla u. 4. Lakóépület
- Hrsz. 38911/38 Csilla u. 5. Lakóépület
- Hrsz. 38911/40 Csilla u. 6. Lakóépület
- Hrsz. 38911/42 Csilla u. 7. Lakóépület
- Hrsz. 38911/44 Csilla u. 8. Lakóépület
- Hrsz. 38911/46 Csilla u. 9. Lakóépület
- Hrsz. 38911/48 Csilla u. 10. Lakóépület
- Hrsz. 38911/29 Pongrác út 9. VII. Lakóépület
- Hrsz. 38911/31 Pongrác út 9. XVII. Lakóépület
- Hrsz. 38911/8 Salgótarjáni út 47. Lakóépület

-
- Hrsz. 38911/10 Salgótarjáni út 49. Lakóépület
 - Hrsz. 38911/13 Salgótarjáni út 51. Lakóépület
 - Hrsz. 38911/14 Salgótarjáni út 53. Lakóépület
 - Hrsz. 38911/16 Salgótarjáni út 55. Lakóépület
 - Hrsz. 38911/18 Salgótarjáni út 57. Lakóépület
 - Hrsz. 38911/20 Salgótarjáni út 59. Lakóépület
 - Hrsz. 38911/22 Salgótarjáni út 61. Lakóépület
 - Hrsz. 38911/24 Salgótarjáni út 63. Lakóépület
 - Hrsz. 38911/12 Üzlet
 - Hrsz. 38911/56 és 38911/58 Gazdasági épület
 - Hrsz. 38911/11, 38911/15, 38911/9, 38911/17, 38911/19, 38911/21, 38911/23, 38911/25, 38911/26, 38911/27, 38911/28, 38911/30, 38911/32, 38911/34, 38911/36, 38911/39, 38911/41, 38911/43, 38911/45, 38911/47, 38911/49, 38911/50, 38911/52, 38911/53, 38911/54, 38911/55 és a 38911/57 közterületek

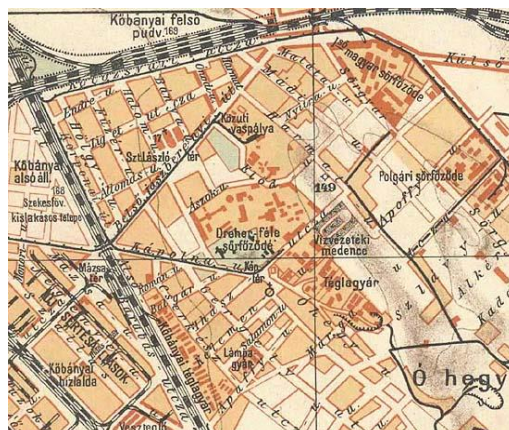
Készenléti Rendőrség:

- Hrsz. 38897 Kerepesi út 47-49. Készenléti Rendőrség – Korábban Ferenc József lovassági laktanya – Tervező: Hauszmann Sándor 1884-86, 1924, 1948

A városrész területén országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

1.2.2 LIGETTELEK

A Pongrácz út – Kerepesi út – Fehér út – Albertirsai köz – Kőrösi Csoma Sándor út által határolt városrészt a hatvani vasútvonal két karakteresen eltérő területegységre osztja. Az északi részének beépítése alacsony intenzitású, itt található a Lóversenytér és a Hungexpo. A vasúttól délre fekvő terület a kerületközpont részét képező kisvárosias lakóterület, sok közintézménnyel.

Kőbánya központja Budapest 1910-es áttekintő térképén, forrás: <http://wangfolyo.blogspot.hu/2008/12/kobanyai-casino.html>

27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet

a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről

Melléklet a 27/2015. (VI. 2.) MVM rendelethez - A Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzéke

2. Lechner Ödön művei

A várományos helyszín megjelölése	Település(ek) neve	Helyrajzi szám	Központi koordináta	
			EOV koordináta	WGS84 koordináta
Szent László plébániatemplom	Budapest, X. kerület	39124	656368 238134	47.487130 19.13197

”

Tervező: Lechner Ödön / Berendezés: Tandor Ottó

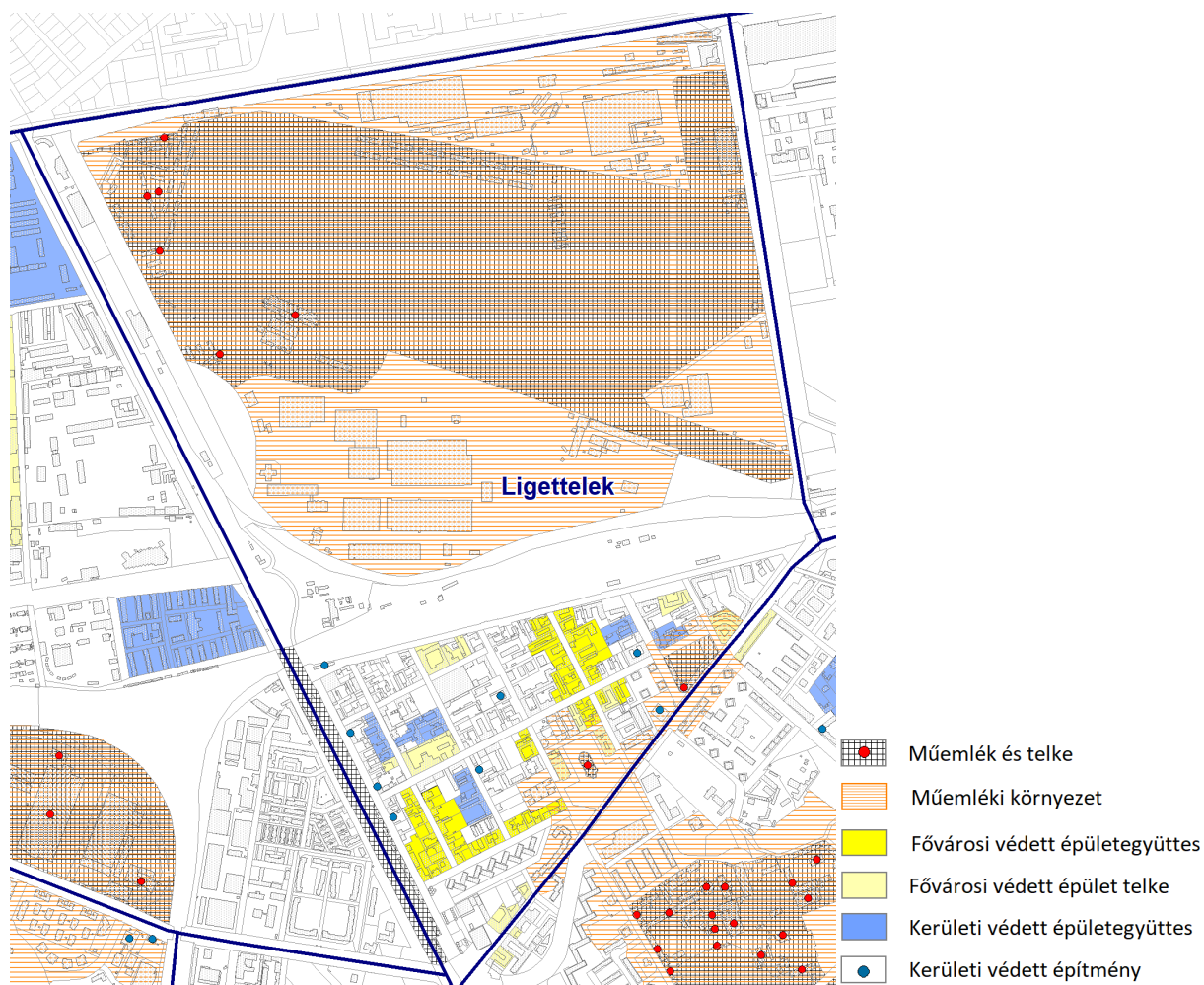
építés éve: 1892-1906

Háromhajós, kereszthajós bazilikális felépítésű templom, eklektikus-szecessziós külső-belső kiképzéssel. A templom homlokzata gótikus stílusjegyeket hordoz, jellegzetesen lechneri motívumokkal ötvözve azokat. Teljes felülete pirogránittal burkolt, díszítményei Zsolnai kerámiából készültek. Tömege hosszanti szimmetriatengely mentén tagolt, mely a főhomlokzaton a nagytorony előreugró, hatszögszelvényű tömbjével indul. Kétoldalt egy-egy a toronyhoz hasonlóan tagolt kápolna áll.

A mellékszentélyek egyenes záródásúak, a poligonális főszentélyt a sekrestye öleli körül.

Hatályos védelem

Országos védelem alatt álló épített érték:

- Hrsz. 39124 Szent László tér Római katolikus plébániatemplom
 - Hrsz. 39182 Kőrösi Csoma Sándor út 28-34. Szent László Gimnázium
- Tervező: Vágó József, Lechner Ödön

A Kőrösi Csoma út és az Ónodi u. vonalában húzódó háromemeletes épületszárnyakat összetett tömegű, íves homlokzatú sarokszárny kapcsolja össze, a földszinten nyitott előcsarnokkal, felette a két emelet magasságú díszteremmel. E szárny udvar felőli oldalán a főlépcsőház található. Az Ónodi utcai szárny vége egyemeletes, a Kőrösi Csoma útié az udvar felől három, az utca felől kéteemeletes. Itt, a Kőrösi Csoma út, Harmat u. sarkán egy újabb, alacsony tornatermi szárny csatlakozik.

A sarkon óriás féloszlopok, az oldalszárnyak homlokzatain fent ívvel összekapcsolt falpillérek. Kő tagolóelemek, figurális, ill. magyaros domborművek. Eredeti belsőépítészeti részletek magyaros motívumokkal.

53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelet

„53. § (1) Műemlékké nyilvánítom a Budapest X. kerület, Albertirsai út 2. házszám alatti, 39206/27 helyrajzi számú ingatlant.

(2) A Kötv. 40. § első mondatában meghatározottaktól eltérően úgy rendelkezem, hogy a műemléknek nincs műemléki környezete.

(3) Az örökségvédelmi bírság megállapításának alapjául szolgáló érték szempontjából a műemléket I. kategóriába sorolom.

(4) A védetté nyilvánítás célja a galopp versenypálya épületegyüttese építészeti egységének és egyedi építészeti értékeinek megőrzése.”

- Hrsz. 39206/27 Albertirsai út 2. Galopp versenypálya épületegyüttese - Galopp versenypálya tribünje (tervezte: Wellisch Andor és Münnich Aladár), 3, 5, 11, 12. számú istálló, 13-22, 29-32. számú istállók, 23, 24, 26-28. számú istállók, 34. számú pályafelügyelői ház, Kincsem Park munkáslakásai

- Hrsz. 38925/3, Kőbánya-alsó vasútállomás –
eredeti funkció: Vasútállomás
jelenlegi funkció: Vasútállomás
tervező: Vitéz Kamarássy Jenő
építés éve: 1944
Építészeti stílus: Bauhaus jellegű modern
Budapesten egyedülálló bauhaus jellegű modern épület és mellette a vasszerkezetű vasúti híd és peronrendszer. Az épület lapostetős kubusokból áll, aszimmetrikus kialakítású. Tömegét az óratorony és az emeleti szinten futó acélszerkezetű perontető egészíti ki.

A peron az első emelet szintjén található, amit egy aluljárón át közelíthetünk meg a dupla belmagasságú előcsarnok felől. A homlokzat travertin kőburkolatú, az ablakok és ajtók acélszerkezetűek.

Fővárosi rendeletben védett épületek:

- Hrsz. 39026, Kőrösi Csoma sétány 2. – eredetileg lakóépület
- Hrsz. 39027/1, Kőrösi Csoma Sétány 4. – lakóépület

- Hrsz. 39080/2 Endre utca 16. - egykori Első Magyar Részvényes Szalámigyár -építés éve: ~ 1920 (Jelenlegi funkció: kulturális tevékenységeknek ad helyet, a Kőbányai Kortárs Kultúr Központnak (4K)

Első Magyar Részvényes Szalámigyár (kulturális funkciókkal)

Forrás: <https://10.kerulet.itlakunk.hu/holmi/kulturaszorakozas/kobanyai-kortars-kultur-kozpont-4k>

- Hrsz. 39081, Endre utca 18. (= Kolozsvári utca 15/A) - egykori Első Magyar Részvényes Szalámigyár tisztviselői lakóháza építés éve: ~1930.
- Hrsz. 39030, Füzér utca 18. (=Kőrösi Csoma sétány 8.) – lakóépület
- Hrsz. 39077, Füzér utca 37-39. (Endre utca 14.) – ipari épület - építés éve: 1912.
- Hrsz. 39171/2, Kolozsvári utca 39-43 (= Harmat utca 1-3.) – eredetileg fővárosi kislakásos bérház - tervező: Györgyi Dénes, Padányi Gulyás Jenő - építés éve: 1928.

- Hrsz. 39142, Liget utca 29. – lakóépület

- Hrsz. 39127, Szent László tér 19-20. – középület

- Hrsz. 39114, Szent László tér 22. (=Liget utca 23.) – lakóépület

- Hrsz. 39122, 39123, Szent László tér 29. – városháza

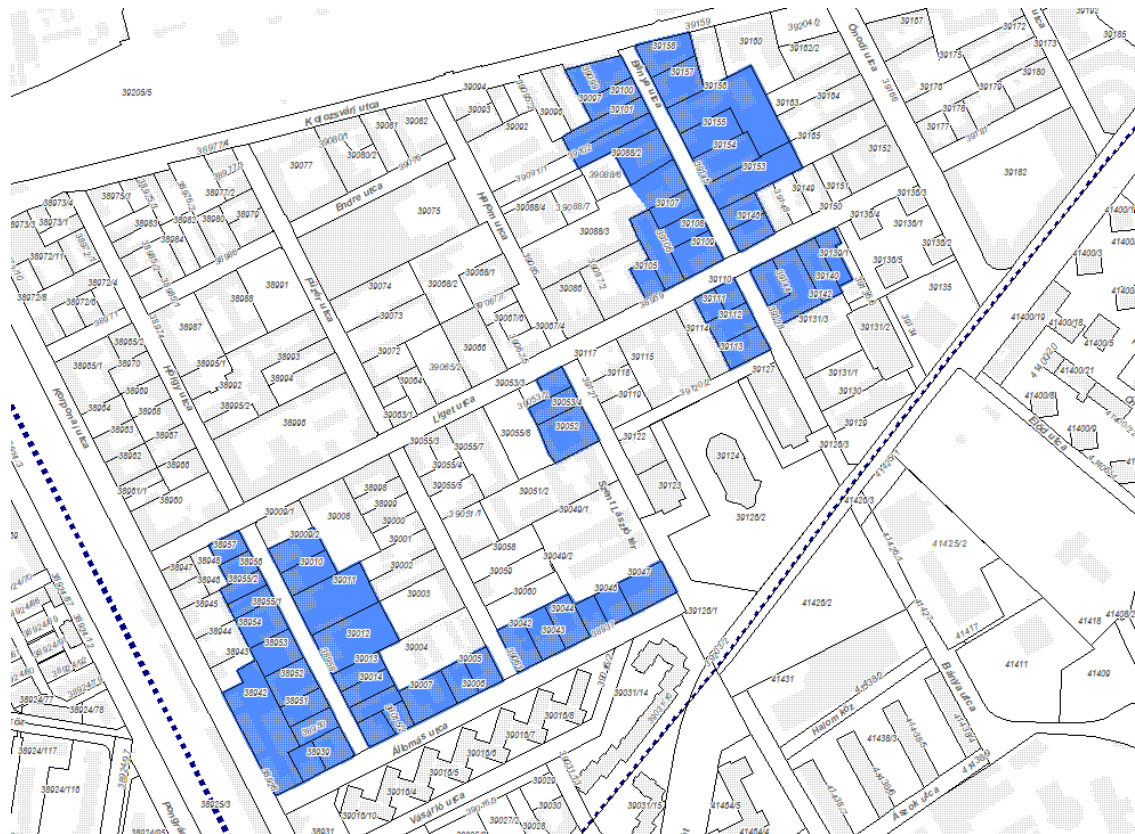
- Hrsz. 38966, Hölg utca 23. – lakóépület műtermekkel - tervező: Schöntheil Richárd - építés éve: ~1887., 1905.

- Hrsz. 39185, Kőrösi Csoma Sándor út 36-38. (Harmat utca 10-12.) – lakóépület-együttes (Székesfővárosi kislakásos bérház, „városi ház”) Fővárosi tisztviselők számára épített, levágott sarkú magasföldszint+3 emeletes, magastetős, kéttraktusos, soklakásos, szecessziós együttes. Az ívesen hajló belső utcát képező átjáró által szétválasztott, két önálló épületből álló bérházak kő-tégla-vakolat architektúrát alkalmazó homlokzatait sokszögű zárterkélyek és erkélyek tagolják. Jónás Dávid és Zsigmond tervei alapján 1910-11-ben épült.
- Hrsz. 38996, Liget utca 6-10. (= Füzér utca 40., = Hölg utca 23.) – ipari épület

Fővárosi rendeletben védett épületegyüttesek:

- Hrsz. 39099, 39100, 39101, 39102, 39088/2, 39088/3, 39107, 39108, 39109, 39110, 39112, 39113, 39158, 39157, 39156, 39155, 39154, 39153, 39147, 39146, 39144, 39142, Bánya utca páratlan oldala a Bánya utca 1-től a Bánya utca 23-ig, páros oldal a Bánya utca 2-től a Bánya utca 20-ig

- Hrsz. 39053/4, 39053/2, 39052, Halom utca páratlan oldala a Halom utca 13/A-től a Halom utca 15-ig

- Hrsz. 39111, 39110, 39144, 39142, 39140, 39139/1, 39105, 39106, 39109, Liget utca páratlan oldala Liget utca 25-től a Liget utca 33-ig, páros oldala a Liget utca 24-től a Liget utca 28-ig

- Hrsz. 38942, 38939, 38949, 39015/2, 39015/3, 39007, 39006, 39005, 39042, 39043, 39044, 39045, 39046, 39047 Állomás utca páros oldala az Állomás utca 2-től az Állomás utca 26-ig

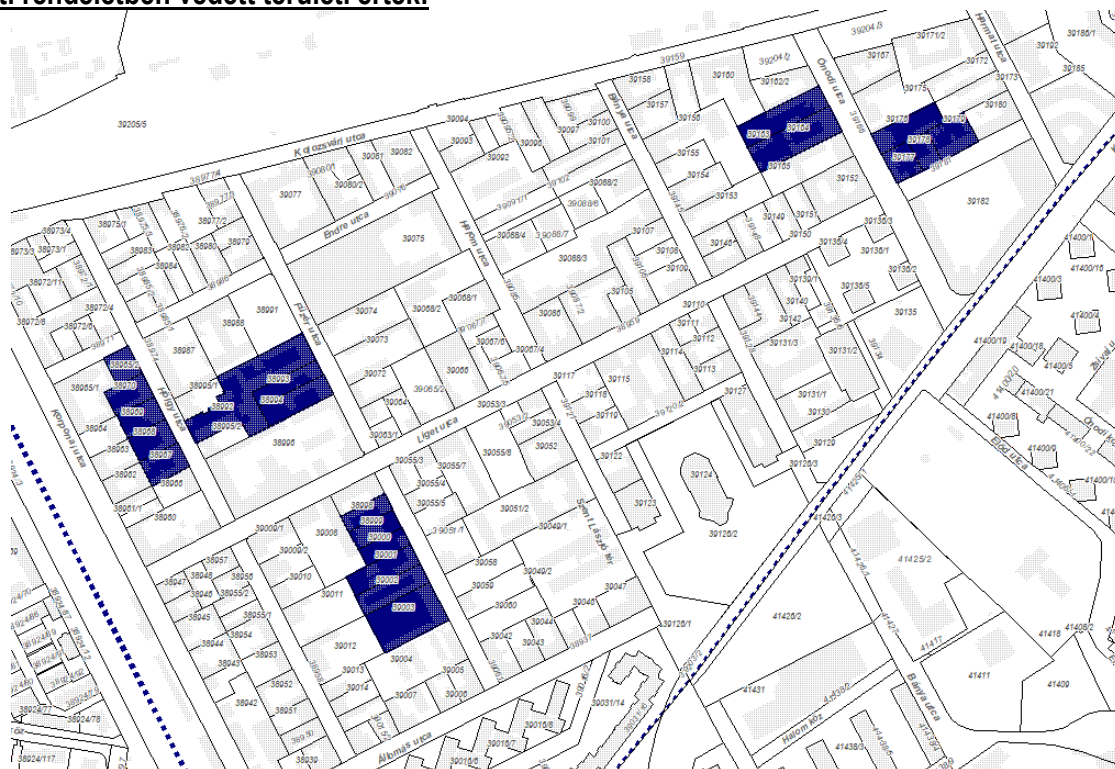
Kerületi rendeletben védett egyedi értékek:

- Hrsz. 38965/1, Korponai utca 4. – Endre utca 1/a
eredeti funkció: Gottschlig Ágoston rum- és likörgyára, lakása
jelenlegi funkció: irodaház
tervező: Dura Tamás
építés éve: 1898

- Hrsz. 38945 Korponai utca 12.
eredeti funkció: lakóépület és hentes műhely
jelenlegi funkció: lakóépület
tervező: Sorg Antal
építés éve: 1889.
- Hrsz. 39068/1 Halom utca 9.
eredeti funkció: lakóépület
jelenlegi funkció: lakóépület
tervező: Dura Tamás
építés éve: 1897, jobb oldali oldalszárny:1937,
rehabilitációs felújítás 2002.
- Hrsz. 39055/4 Füzér utca 27/a
eredeti funkció: lakóépület
jelenlegi funkció: lakóépület
tervező: Pinka Béla, Rácz Márton
építés éve: 1931.
- Hrsz. 39152, Liget utca 40. – Ónodi utca 9.
eredeti funkció: lakóépület
jelenlegi funkció: lakóépület
tervező: Jakab Árpád
építés éve: 1900.
- Hrsz. 38960, Korponai utca 9.
eredeti funkció: MÁV tisztviselők lakóháza
jelenlegi funkció: lakóépület
építés éve: ~1887-1900.
- Hrsz. 39135, Kőrösi Csoma út 24-26. (=Ónodi utca 15.)
eredeti funkció: Terhes nők otthona és szülőintézete
jelenlegi funkció: Fővárosi Bajcsy Zsilinszky Kórház
Gizella Rehabilitációs Osztálya
tervező: Dr. Kotsis Endre, Sinkovits Lajos
építés éve: 1928.

Kerületi rendeletben védett területi érték:

- **Hölgy utca 34-42. - Kisvárosias lakóházsor**

Hrsz.	Cím	Jelenlegi funkció	Eredeti funkció	Építész tervező	Építés éve
38967	Hölgy utca 34.	Lakóépület	Lakóépület	Grátz Dániel	1896
38969	Hölgy utca 38.	Lakóépület	Lakóépület, húsfüstölő, szárító		1870, emelet- ráépítés:1888
38970	Hölgy utca 40.	Lakóépület	Lakóépület	Schusbeck Pál	1897
38968	Hölgy utca 36.	Lakóépület			
38965/2	Hölgy utca 42.	Lakóépület			

- Füzér utca 42-46. - Kisvárosias lakóházsor**

Hrsz.	Cím	Jelenlegi funkció	Eredeti funkció	Építész tervező	Építés éve
38994	Füzér utca 42.	Lakóépület	Lakóépület és rendőrőrs, fogda, bábaintézet, hatósági orvosi rendelő		1867 körül, emelet-ráépítés, oldalszárny: 1909, rehab.felújítás: 2003
38993	Füzér utca 44.	Lakóépület kocsmával	Lakóépület műhellyel	Grátz Dániel	1903, homlokzat felújítás: 2003
38992	Füzér utca 46. – Hölg utca 25/a	Gazdasági épület (Fimvill, Főkefe)	Kommer és Székely fém és bronzáru gyára		1930 körül

- Füzér utca 32-38/b - Kisvárosi lakóházsor**

Hrsz.	Cím	Jelenlegi funkció	Eredeti funkció	Építész tervező	Építés éve
39002	Füzér utca 34/a	Lakóépület	Lakóépület	Lemberger Alfréd	1895
38998	Füzér utca 38.	Lakóépület	Lakóépület	Grátz Dániel	1900, rehab. felújítás: 2001
39003	Füzér utca 32.	Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény, lakások	Óvoda		1880-1890 körül
39001	Füzér utca 34/b	Lakóépület			

Hrsz.	Cím	Jelenlegi funkció	Eredeti funkció	Építész tervező	Építés éve
39000	Füzér utca 36/a	Lakóépület			
38999	Füzér utca 36/b	Beépítetlen			

- **Hrsz. 39176, 39177, 39178, 39179 Ónodi utca 8-10., Liget utca 42-44. - Kisvárosias lakóházor**

Hrsz.	Cím	Jelenlegi funkció	Eredeti funkció	Építész tervező	Építés éve
39176	Ónodi utca 8.	Lakóépület	Lakóépület		1890 körül
39177	Ónodi utca 10. – (Liget utca 42/a)	Lakóépület üzlettel	Lakóépület pékműhellyel	Massa Viktor, Dausz Ádám	1884, 1896
39178	Liget utca 42.	Lakóépület	Lakóépület műhellyel		1880 körül
39179	Liget utca 44.	Lakóépület			

● **Hrsz. 39163, 39164, Ónodi utca 3-5. - Kisvárosi lakóházsor**

Hrsz.	Cím	Jelenlegi funkció	Eredeti funkció	Építész tervező	Építés éve
39163	Ónodi utca 3.	Lakóépület	Lakóépület	Dura Tamás emeletráépítés: Mau Ferenc	1889, emelet- ráépítés: 1940
39164	Ónodi utca 5.	Lakóépület	Lakóépület borpincével, istállókkal és műhelyekkel		1894

Régészeti örökség

Ligettelek területén egyedi régészeti védelem alatt álló (jogszabályi határozattal védetté nyilvánított) terület nem található.

A Galopp versenypálya épületgyüttese melletti 39206/33 és 39206/22 helyrajzi számú ingatlan nyilvántartott régészeti területbe tartozik. (Régészeti lelőhelyekről közhiteles nyilvántartást vezető Minisztérium régészeti lelőhelyekre vonatkozó IVO 2023.04.19. dátum szerinti állapot szerint.)

A városrész területén országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

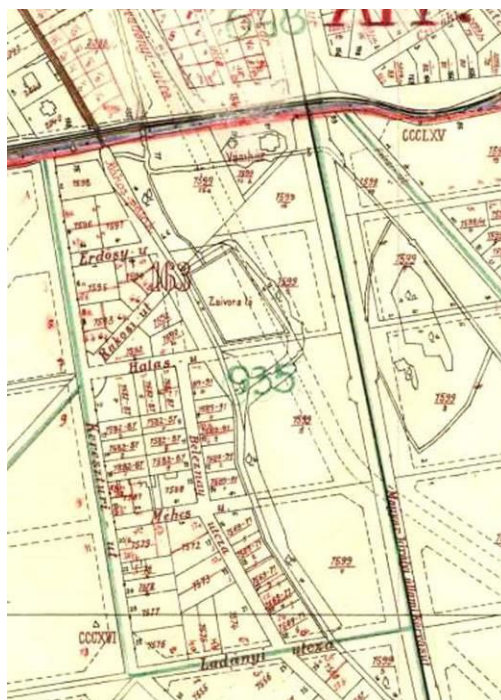
1.2.3 FELSŐRÁKOS

A Fehér út – Kerepesi út – Sárga rózsza utca – Pesti határút – kerülethatár – Jászberényi út – Albertirsai köz által határolt városrész a kerület legextenzívebben használt része. Beépített területek elsősorban a környező városrészekhez kapcsolódóan találhatók. Itt található az a közel 18 hektáros lápterület, mely országos jelentőségű védett természeti terület.

Malomárok utca térsége

A Budapest 1908-as térképén szerepeltetett telekstruktúra és utcaszervezet nagymértékben azonos a maival, a különbség abban áll, hogy az akkori Rákospatak nyomvonala még nem került újraszabályozásra – csak javaslatként –, egy jelentős része a mai Malomárok utca vonalán húzódott végig a Váltó utcától a Kerepesi útig. A területen lévő utcanevek is nagyjából azonosak: Keresztúri út, Halas utca, Méhes utca, Ladányi utca. Az akkori épületállományból a Keresztúri út 22. és 24., a Méhes utca 3. ill. 4., továbbá a Rákász u. 8., 12., 14. és 17/b. szám alatt láthatók olyan épületek, amelyek kisebb módosításokkal még ma is állnak.

A mai épületállomány zöme XX. századi, melyből több mint 30 % az utolsó 20 évben épült.

A Kerepesi út – Dömsödi utca – Dorogi utca – Pilisi utca – Pesti Gábor utca – Pogány utca által határolt kertvárosias terület

A mai telekstruktúra már az 1908-as térképen is azonos módon szerepel, jelentősebb módosítás nélkül. Az utcanevek azonosak. Az épületállomány időben a Kerepesi úttól délre haladva jött létre, a Kerepesi úton, pesti Gábor utcán, Juhász utcában és kevesebb a Heves utcában, még ma is megvannak a földszintes, magastetős lakóházak, zöme utcafronton, részben előkerttel. Ezeknek az építési ideje az I. világháború előtti. A többi lakóépület egy része a II. világháború után, 60-as, 70-es években épült, másik része (több mint 50%) új, vagy bővített lakóház, és ezekből Dorogi utca, Nagycicce utca táján több F+1+tetőteres társasház, vagy nagyobb villaépület.

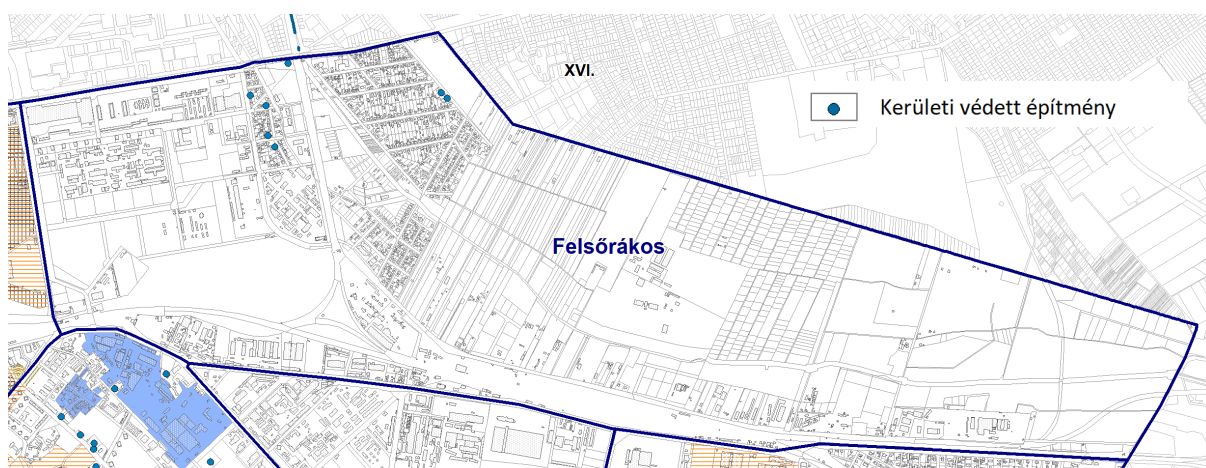

Felsőrákosi beépített területek az 1908-as Budapest közigazgatási térképsorozatán

Országos védelem alatt álló épített érték nincs a területen.

Fővárosi rendeletben védett épített érték nincs a területen.

Hatályos védelem

Kerületi rendeletben védett egyedi értékek:

- Hrsz. 40690/8 Kerepesi út 81. Lakóépület Vámház Budapest Székesfv. Mérnöki Hivatal 1899
- Hrsz. 40842 Dömsödi utca 19. Lakóépület Lakóépület Vockmer Rakmond

Szabadon álló, magassföldszint és (későbbi) tetőteres villaépület, az utcai homlokzaton a főbejárat fából készült, zárt verandával, téglaburkolatú alagsori lábazattal, egyszerű díszített ablakkeretézéssel, kváderes sarki díszítéssel, téglapilléres és téglalábazatú dróthálóbetétes eredeti kerítéssel és hasonlóan kialakított kapuval, az épületoldalán nem rég kialakított nyitott, fedett gépkocsi beállóval és pincebejáráttal.

- Hrsz. 40840/2 Dömsödi utca 23. Lakóépület Lakóépület Strómájer Antal

Oldalhatáron álló, rövid L alakú, 3 tengelyes, földszintes kisvárosias lakóház, szépen díszített ablakkeretézéssel, gipszdíszítésű szemöldök-parkánnyal, egyszerű, vakolt utcai homlokzattal.

- Hrsz. 40578 Méhes utca 4. Kórház „Paula” nyilvános jellegű szülőotthon Sorg Antal, majd Sorg Antal és Hoepfner Pál "1929 bővítés: 1932"

Hézagosan zárt sorú beépítésű, kétszintes, téglaburkolatú épület. A főbejárata rizalitos, téglapillérekkel, téglakeretezésben elhelyezett gyermek alakokat ábrázoló domborműves pillérfejjel, az eredeti tölgyfakapu felett két kisgyermekét ölelő anyát ábrázoló domborművel, a kapuzat felett pedig a konzolos párkányfőre elhelyezett barokk jellegű díszítéspár között kőkeretes ablak. A bejáratot a négyíves lépcsővel elért magasztás is hangsúlyozza.

- Hrsz. 40565/2 Keresztúri út 6/B Lakóépület Lakóépület "Dudus Ernő, Máté József" 1930
- Hrsz. 40571 Halas utca 5. Lakóépület - ifj. Jankó Gyula 1928
- Hrsz. 40600 Rákász utca 17/B Lakóépület Nagy István 1911

Szabadon álló beépítésű, magassági szintes, 2-2 tengelyes, palafedésű, sátoztetős, előkertes, I. világháború előtti (az 1888-as térképen pirossal rajzolták, amely a későbbi térképábrázolásra utal) villaépület. Az utcai homlokzaton a korra jellemző vakolat-architektúra található, stilizált geometrikus díszítésekkel az ablakkeretezésen, a főpárkány alatt végighúzó frízzel. Az ablakkiosztása az eredeti, lábazata téglaburkolatú, az épület felújítást igényel.

Nemzeti emlékhely

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény szerint Nemzeti Emlékhely a Budapest X. kerület Nagycsöcs utca, Pilsai utca és Dorogi utca által határolt terület, 42717/1, 42717/2, 42717/3 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlanokon nevesített rákosmezei Királydomb.

Országos védelem alatt álló természeti értékek:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezése értelmében "ex lege" védett természeti területnek minősülnek a Rákos-pataktól északra található lápok:

A Rákos-patak menti egykori kiterjedt mocsaras területek maradványaként fennmaradt mozaikos területen nagyobb kiterjedésű nádasok, kaszálórétek, időszakos vízállások találhatóak.

Fővárosi rendeletben védett természeti értékek:

Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 25/2013. (IV. 18.) önkormányzati rendelete alapján a Felsőrákosi-rétek természetvédelmi terület és a Felsőrákosi-tó természetvédelmi terület fővárosi védelem alatt álló természeti érték.

A védett terület a Rákos-patak mentén fennmaradt lápi élőhelyeket, közöttük lápréteket és égerligeteket foglal magába, a főváros második legnagyobb helyi jelentőségű védett területe. Természeti értékeit tanösvény is bemutatja.

Régészeti örökség

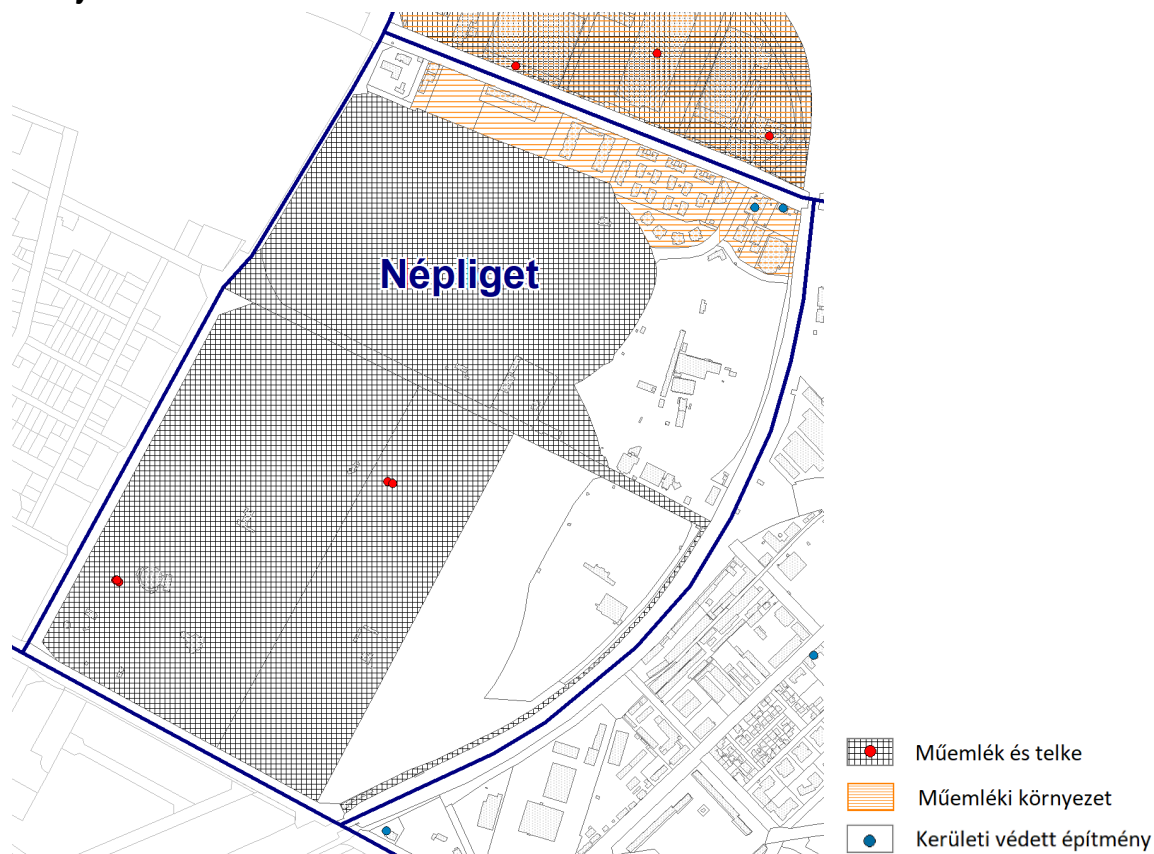
Felsőrákosi területének egésze nyilvántartott régészeti terület.

1.2.4 NÉPLIGET

Az Üllői út - Könyves Kálmán körút - Kőbányai út között elhelyezkedő terület a főváros legnagyobb parkja, mely egyben fővárosi jelentőségű védett természeti érték.

Hatályos védelem

Országos védelem alatt álló épített érték:

Budapest kulturális öröksége szempontjából a Népliget többszörösen is érintett. A 14/2005. (IV. 5.) NKÖM rendelet (32/2005. (XII. 22.) NKÖM rendelettel módosított) a Népliget műemléki és történeti kertté nyilvánításáról, valamint a műemléki környezetének kijelöléséről az alábbiak szerint rendelkezik:

„**8. § (1)** Történeti kertként műemlékké nyilvánítom a Budapest X. kerület, 38440/38, 38440/39, 38440/53, 38440/54, 38442/7, 38442/12, 38442/13, 38442/14 helyrajzi számú ingatlanokat, a 38442/3, 38442/9, 38442/10, 38442/11, 38442/15 helyrajzi számú közterületeket, valamint a

38440/46 helyrajzi számú közterületnek a 38440/43, 38440/45, 38440/53, 38440/54 helyrajzi számú ingatlanokkal határolt szakaszát.

(2) Műemléki környezetnek a 38440/23, 38440/25, 38440/40, 38440/41, 38440/50, 38440/51, 38440/52 helyrajzi számú ingatlanokat, a 38440/27 helyrajzi számú közterületet, valamint a 38440/46 helyrajzi számú közterület fennmaradó szakaszát jelölöm ki.

(3) Az örökségvédelmi bírság megállapításának alapjául szolgáló érték szempontjából a műemléket I. kategóriába sorolom.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott műemléki ingatlanokra vonatkozóan a Magyar Államot elővásárlási jog illeti meg.

(5) A védetté nyilvánítás célja a 19. század második felében alapított, számos kerttörténeti stílust őrző Népliget parkjának, növényállományának, valamint a parkban 1892-ben épült vízmű és víztorony, az 1932-1937 között épült Építők Sportclub építészeti értékeinek és az itt elhelyezett képzőművészeti alkotásoknak a megőrzése.”

2018. év végén meghozott 15/2018. (XII. 17.) MvM rendelet módosította a Népliget műemlékké nyilvánításáról szóló 14/2005. (IV. 5.) NKÖM rendeletet az alábbiak szerint:

„5. § (1) Az egyes ingatlanok műemlékké, valamint műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról, illetőleg műemléki védettségének megszüntetéséről szóló 14/2005. (IV. 5.) NKÖM rendelet 8. § (1) bekezdésével történeti kertként védetté nyilvánított ingatlanok közül a Budapest X. kerület, belterület **38440/46, 38440/53, 38440/54, 38442/9, 38442/12, 38442/13, 38442/14, 38442/15 helyrajzi számú ingatlanok műemléki védettségét** - arra tekintettel, hogy ezek műemléki értéke a műemlékké nyilvánítás szakmai ismérveinek a továbbiakban nem felel meg - **megszüntetem.**”

„(2) A Budapest X. kerület, belterület 38440/38, 38440/39, 38442/3, 38442/7, 38442/10 és 38442/11 helyrajzi számú ingatlanok műemléki védettsége, továbbá a 38440/27, 38440/40, 38440/57, 38440/58, 38440/59, 38440/60, 38440/61, 38440/62³, 38440/64, 38440/65 helyrajzi számú ingatlanok műemléki környezet jellege továbbra is fennmarad.”

A módosítás során a Népliget park területe továbbra is történeti kertként védett, de kikerültek a védettség alól a liget keleti oldalán található sportterületek. A park területén a védelem célja a 19. század második felében alapított park növényállományának, a parkban található vízműnek és víztorony épületeinek a megőrzése. A közpark területén további két önállóan is védett műemlék található, az egyik a már említett a Víztorony, a másik pedig az Oroszlános-kút maradványai a planetárium előtti részen. A Kőbányai út mentén lévő, jellemzően beépített terület a Népliget műemléki környezetéhez tartozik. Két építmény is kerületi helyi védelemmel rendelkezik, a lentebb említett volt vámház és a rendelőintézet épületei.

Védett műemlékek listája (Lechner Tudásközpont Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság adatszolgáltatás alapján):

Törzsszám	Azonosító	Név	Helyrajzi szám
16150	11579	Népliget műemlék, történeti kert, épület	14/2005. (IV. 5.) NKÖM rendelet 8. § (1) 15/2018. (XII. 17.) MvM rendelet 5. § (1) módosította 38440/38, 38440/39, 38442/3, 38442/7, 38442/10 és 38442/11
16050	16180	Vízmű és víztorony	38442/11
15684	1083	Oroszlános kút töredéke	38442/10

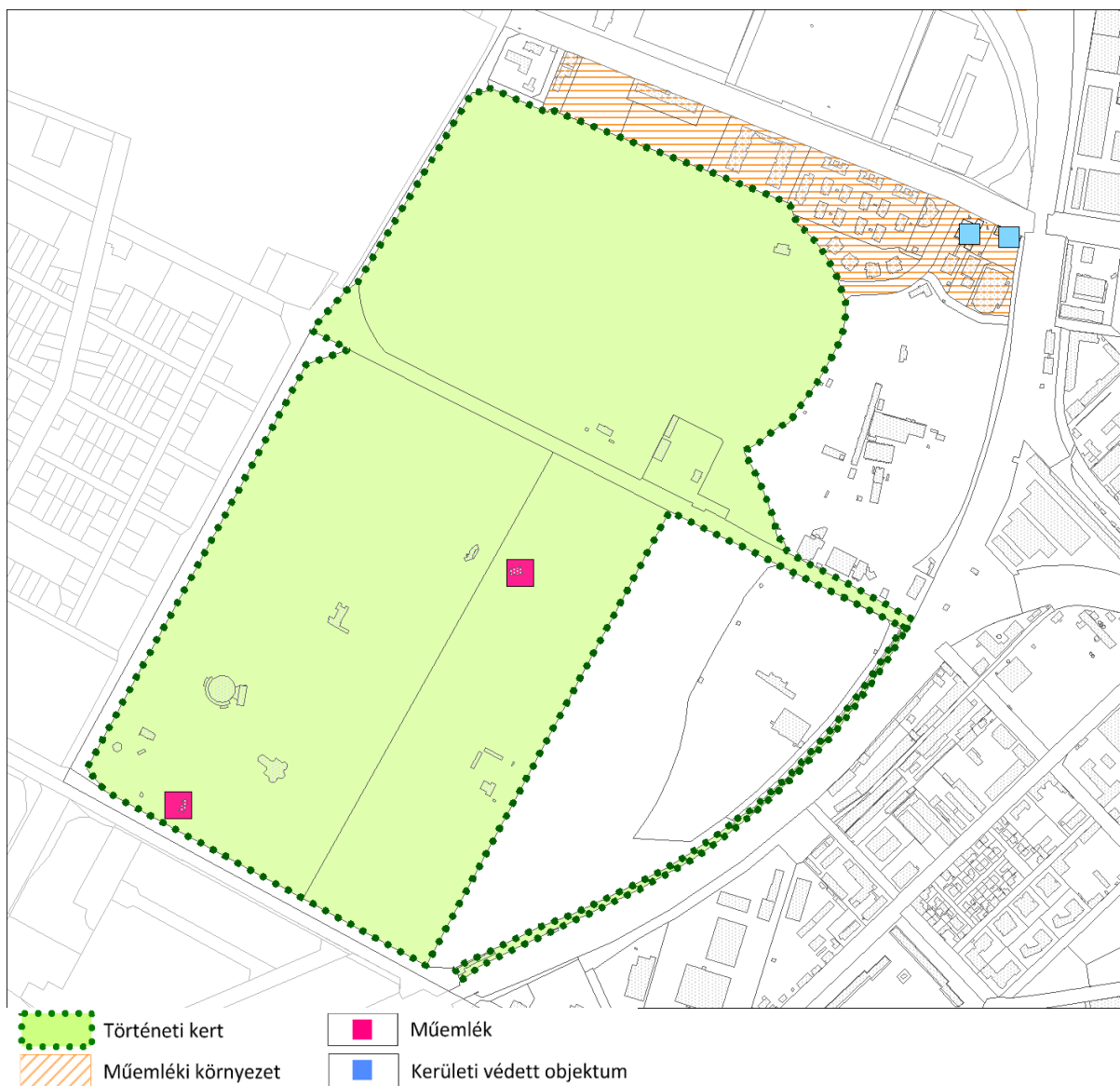
³ Nem beazonosítható hrsz., valószínűsíthetően elírásra került, ezért a 38440/63 hrsz.-ú ingatlan került feltüntetésre a térképi adatbázisban!

Víztorony régen

és ma (forrás: saját fotó)

Az alábbi térképen került feltüntetésre a műemléki védelem alatt álló Népliget történeti kert lehatárolása és annak műemléki környezete a Kőbányai út mentén. Egyedi műemléki védett elemek a liget területén a Planetárium mellett található „Oroszlános kút töredéke”, valamint a vízmű és víztorony épülete, amely az adatszolgáltatással ellentétben a tényleges helyén a 38442/10 hrsz.-ú telken került feltüntetésre.

Történeti kert:

A 14/2005. (IV. 5.) NKÖM rendelet alapján a Népliget védett park, történeti kert. Az indoklás szerint a Liget legnagyobb értékét a gondosan és szakszerűen válogatott növényzet adja. Legjelentősebb kerttörténeti értéke a több stílustörténeti korszak kertépítészeti jellegzetességeit magán viselő növényállomány.

Kerületi rendeletben védett egyedi érték:

A Kőbányai út mentén két helyi védett épület található az egészségház és a volt vámház épülete, amely ma lakóépületként funkcionál.

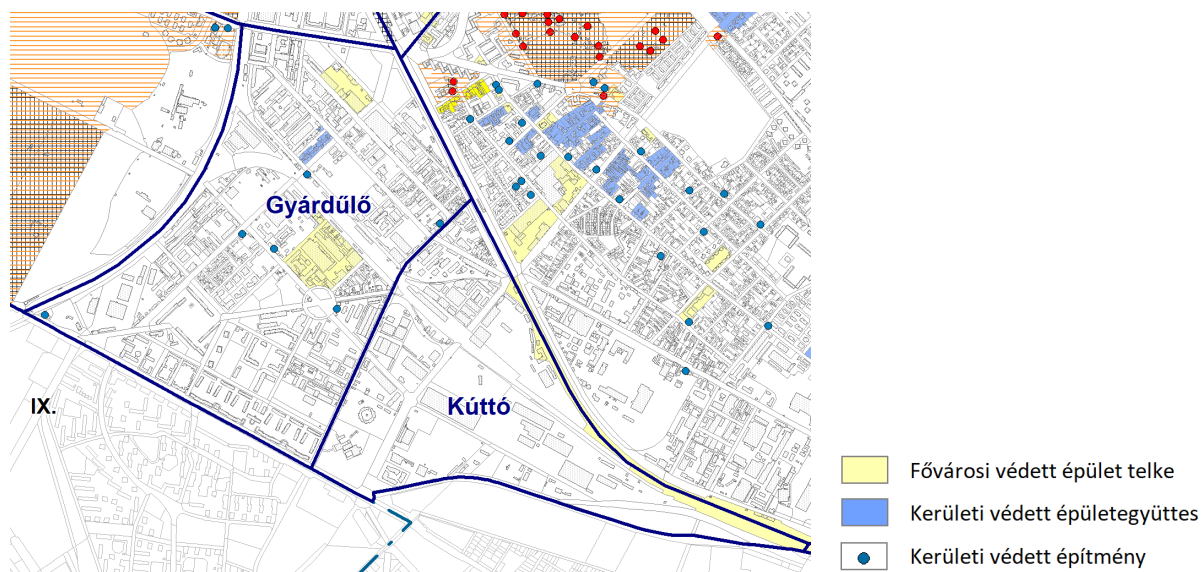
- Hrsz. 38440/25, Kőbányai út 47/a – lakóépület - korábban: Vámház Budapest Székesfv.
Mérnöki Hiv. 1899
- Hrsz. 38440/23, Kőbányai út 45. - Rendelőintézet Molnár Pál 1949

A városrész területén országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

1.2.5 GYÁRDÚLÓ – KÚTTÓ

A két városrész sok tekintetben összefügg. A Gyárdúló, a szolnoki vasútvonal – Száva u. – Üllői út – körvasút – Kőbányai út által határolt városrész jellemzően munkahelyi terület, helyenként intézményekkel, sportterületekkel, kisebb lakóterületekkel. A Kúttó elnevezésű, Száva u. – szolnoki vasútvonal – Ferihegyi gyorsforgalmi út – Üllői út közé eső városrészben található a Spartacus sporttelep és a 3-as metró járműtelepe, továbbá vasúti pályák, közutak, véderdősávok és alulhasznosított telephelyek.

Hatályos védelem

Országos védelem alatt álló épített érték nincs a területen.

Fővárosi rendeletben védett érték:

- Hrsz. 38345, Árpa utca 5. – bunker
- Hrsz. 38416/4, Mázsa tér – eredetileg magtárépület

Kerületi rendeletben védett egyedi érték:

- Hrsz. 38315/83, Hizlaló tér 3. – irodaépület

Magasföldszintes irodaépület. A Hizlaló tér felé íves alakú, lekerekített sarkú, összességében „U” alakú, magastetős épület. Az ablakok osztása és formája, az azonos ablakpárkány és szemöldökpárkány, az egyszerű vakolatdíszítések, későbbi rácsokkal védett eredeti ablakok az épület jellemzői. Feltételezhető, hogy a XX. század 30-as éveiben épült

- Hrsz. 38364/1, Bihari út (=Horog utcasarok) – lakóépület
- Hrsz. 38358/4, Fertő utca 8. – lakóépület
- Hrsz. 38367/6, Szállás utca 7. – lakóépület
- Hrsz. 38384, Szállás utca 8-12. - irodaépület

A telken zárt sorúan beépült ház régi épületrészének utcahomlokzata F+1 emeletes, (a bejárati traktus F+2 szintes) több funkciójú épület. Az épületegyüttes Szilágyi utcai épülete modern, földszintes, ill. földszint +2/3 emeletes irodaépület.

A régi épület utcai része a XX. század 20-as éveiben épült, geometrizáló szecessziós - art deco stíluskeverék, szép vakolatdíszítésekkel. A középső 3 tengelyű bejárati épületrész monumentális hangsúlyozása perspektivikus keretezésű kapu felett a cégérnek helyet adó eresztékes bélyegszerű vakolatfelülettel, valamint kétszintű nagy kanellúrával díszített pillérekkel. Az épület utcafronti része szimmetrikus, 3+3+3 tengelyű, magastetős.

- Hrsz. 38320, Bihari utca 17. – Lakóépület (eredeti funkció: bérház, tervezte: Orbán Jenő)

- Hrsz. 38317/1, Üllői út 108. – Szálloda (eredeti funkció: Vámház, tervezte: Budapest Székesfv. Mérnöki Hiv.)

Kerületi rendeletben védett területi érték:

- Hrsz. 38431/13, 38431/14, 38431/31, 38431/21, 38431/24, 38431/26, 38431/3, 38431/17, 38431/28, 38431/20, 38431/25, 38431/12, 38431/16, 38431/30, 38431/22, 38431/23, Bihari utca 12/a-14/d, Szállás utca 11/a-11/c, Fokos utca 1-17.,18. – lakóépület-együttesként beépült utcaszakasz

A városrész területén országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

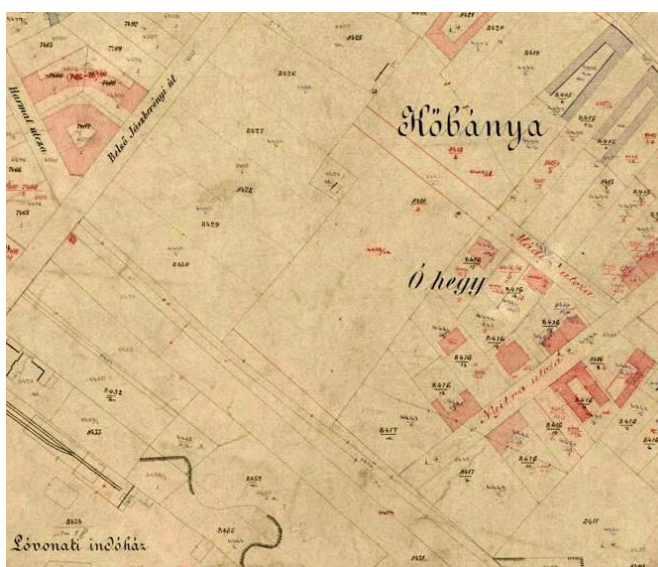
1.2.6 ÓHEGY

A Kőrösi Csoma Sándor út – Jászberényi út – Maglódi út – Sibrik Miklós út – szolnoki vasútvonal által határolt városrészen a lakóterületek mellett több iparvállalat működik, itt található a Dreher Sörgyár, a Richter Gedeon gyógyszergyár és a Globus Konzervgyár. A városrész északi része a kerületközpont részét képezi, itt található a kerületi közintézmények többsége.

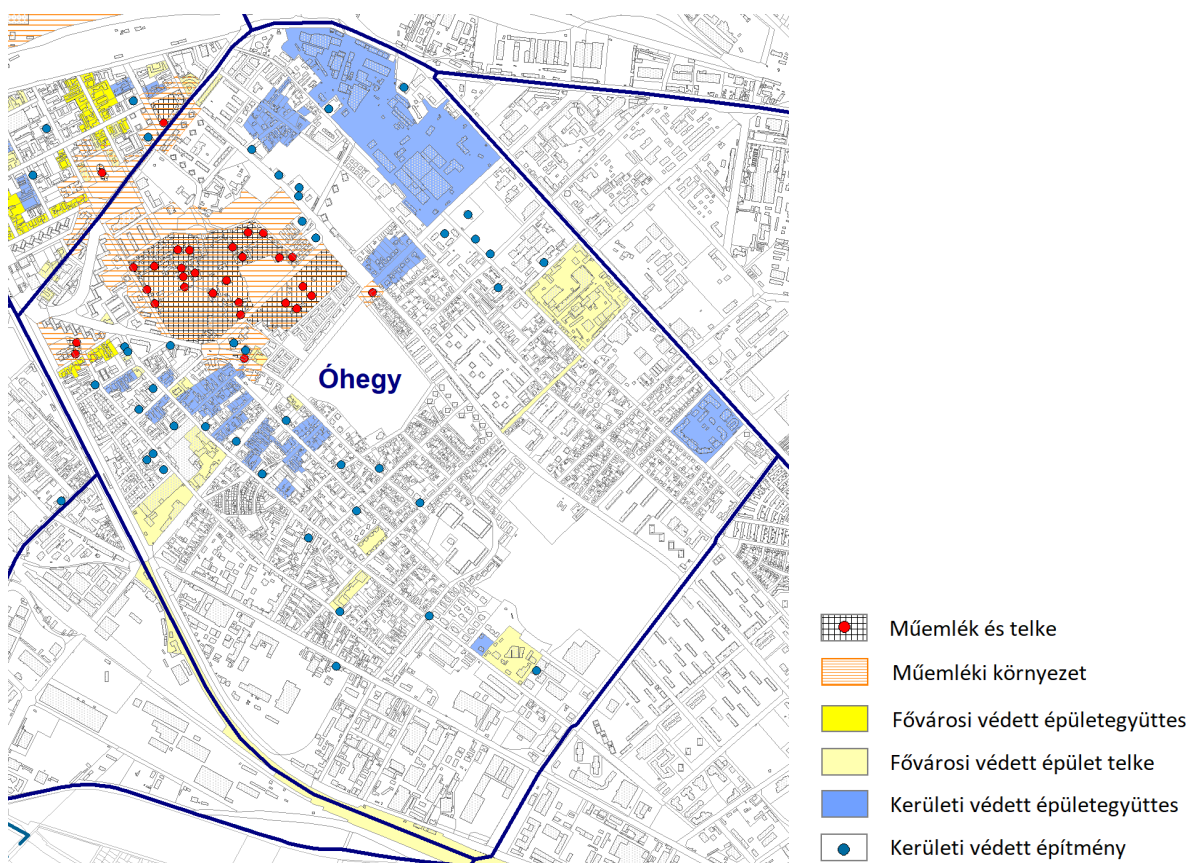
A városrész magja a 148m magas Ó-hegy, amelyen a 19. században még nagy szőlőskertek voltak. Később hozzátartolták az Óhegy-dűlőt, vagyis a Gyömrői út és a Ferihegyi repülőtérre vezető út közötti területet. A lakótelep 1981-1982 között épült.

XVII. század idején már jelentős szőlőművelés folyt, és ekkortájt kezdték el itt fejteni külszíni bányákban az építkezésre alkalmas mészkövet. Kőbánya harmadik kincset, a helyi sörgyártás alapanyagául szolgáló karsztvizet jóval később, a XIX. században fedezték fel.

A kőbányászat ipari méretekben a XIX. század elején alakult ki, 1836-ban már négy kőbánya és egy téglagyár volt az Ó-hegy oldalában. A kőbányászat az 1890-es években szűnt meg. Ekkorra a hegy gyomrában húzódó pincerendszer már 30km hosszú volt, de a szakszerűtlen bányászat miatt életveszélyessé vált. Azóta a járatok nagy részét kommunális szeméttel töltötték fel, többször be is szakadt felettük a talaj, nemrég halálos baleset is okozva. A sörgyárakat a pincék és a forrásvíz vonzották ide. A mai sörgyár elődje az 1855-ben alakult Kőbányai Serház Társaság volt. A XIX. századtól lényegében kialakult a városrész jelentős ipara, és a XX. századra Kőbánya munkáskerületté vált.

1888-as térképkivonat az Óhegy: Kőrösi Csoma út – Nyitra u. közötti területről

Országos védelem alatt álló épített értékek:

- Hrsz. 41510/7 Budapest X. kerület, Cserkesz u. 7-9. szám Schöntheil Richárd által tervezett Cserkesz utcai zsinagóga, hitközségi székház és lakóház együttese - Műemléki környezet a 41510/8, 41530/2, 41531, 41537, 41783 helyrajzi számú ingatlanok.
Keleties-szecessziós stílusú épületegyüttes.

Kerámia betétekkel díszített két homlokzati torony, lanternás középkupola, rusztikus terméskő, tégl- és vakolat-architektúra, színes üveglablakok, terméskő és kovácsoltvas kerítés jellemzik. Eredeti funkciója Zsinagóga és a Kőbányai Izraelita Hitközség tanács és lakóháza, ma az Evangéliumi Pünkösdi Közösség alapítvány központja, Schöntheil Richárd tervei alapján, Sorg Antal építőmester közreműködésével épült 1909-1910-ben.

- Hrsz. 41315 Harmat utca 31., Gitár utca 1. - Csősztorony
Az egykori virágzó szőlőkultúrák emlékét őrzi az 1844-ben épült Csősztorony. Pest város Magisztrátusa 1843-ban pályázatot írt ki egy csősztorony és egy hozzá tartozó „főcsőzsi” épület megtervezésére és felépítésére. A következő évben Zofahl Lőrinc vázlatai alapján Brein Ferenc építőmester hozzá is fogott a kivitelezéshez. A romantikus stílusú, szabadon álló lépcsős építmény magába foglalja az őrházat is. A kétszintes, oromzatos nyeregtetővel fedett téglalap alaprajzú őrházhoz keskeny összekötő taggal csatlakozik az aszimmetrikus elhelyezésű, négyzet alapú pártázatos épület, ahonnan a torony lépcsőzete is indul. A kilátóhoz vezető csigalépcsők mentén vékony, elegáns vaskorlát fut. Az emeleti helyiség bejárati ajtaja fadaragásokkal gazdagon díszített.

- Hrsz. 41446, 41447, 41448 - Sörgyári együttes 1918 előtt emelt épületei, illetve kertje építészeti, ipartörténeti, kerttörténeti értékeinek megőrzése érdekében a 11/2006. (V. 9.) NKÖM rendelet szerint műemlékké lett nyilvánítva. A Sörgyári együttes műemléki környezetébe tartozik a 41449 helyrajzi számmal rendelkező telek, mely szomszédos a műemlékek telkével.

Sörgyári együttes - Tisztviselőház

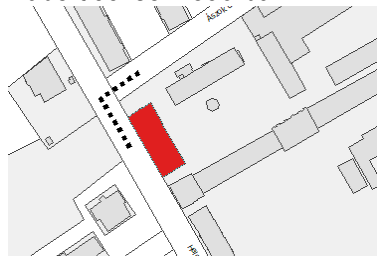
Kétemeletes, historizáló homlokzatú épület.

Tervezte: Hubert József 1896-ban.

Jelenlegi funkció: lakófunkció, (hrsz.: 41446),

Halom utca 42. (állapota: felújított). Tervezte:

Hubert József 1896-ban.

Sörgyári együttes – Istállóépület udvari szárny

Épült 1874-ben Feszli Frigyes tervei alapján.

Ötrészes épület, végén és közepén emeletes rizalitbölkkel, melyek az állatgondozók szállásait foglalták magukba. Rossz állapotban lévő épület, amely jelenleg üzemi funkciót lát el (hrsz.: 41446).

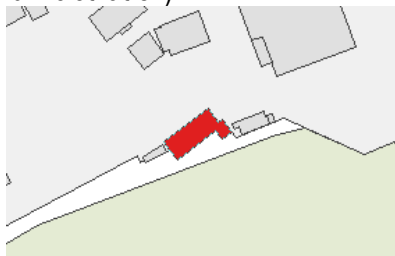
Sörgyári együttes – Istállóépület utcai szárny

Épült: Hubert József tervei szerint, azonban a Feszli- féle istállóépületet követi külső kialakításában. Két szakaszból álló istállószárny, melynek középső szakaszai fölött egy vakablakkal egy és timpanonnal díszített, zárt falmező található (hrsz.:41446). Rossz állapotban lévő épület, amely jelenleg üzemi funkciót lát el.

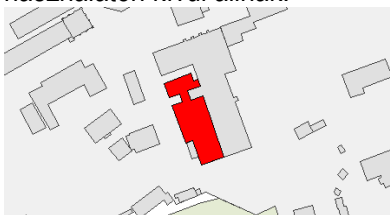
Sörgyári együttes – Gőzfürdő

Épült 1898-ban, Hubert József tervei szerint. Tört vonalú gúlisíkkal fedett torony csatlakozik a nyeregtetős épület keleti sarkához (hrsz.: 41446, állapota megfelelő, jelenleg üzemi funkciót lát el.)

Sörgyári együttes – Támfalhoz kapcsolódó műhelyek

Épült az 1880-as évek végén, az épületek kialakítása viszonylag egységes, homlokzataik téglával borítottak (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő épületek, amelyek jelenleg használaton kívül állnak.

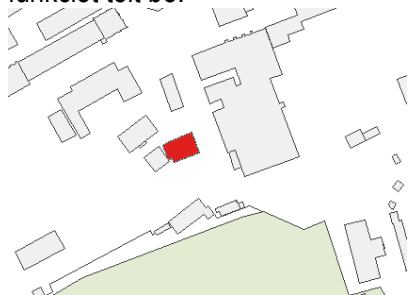
Sörgyári együttes – Szabadon álló északi műhely

Épült az 1880-as évek végén, homlokzataik téglával borítottak (hrsz.: 41446). Megfelelő állapotban lévő épület, amely jelenleg használaton kívül áll.

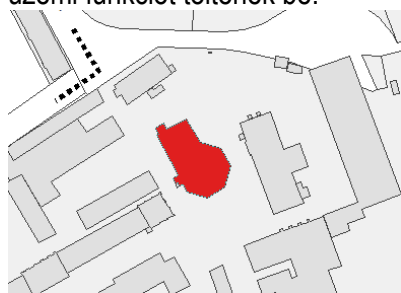
Sörgyári együttes – Szabadon álló déli műhely

Épült az 1880-as évek végén, homlokzataik téglával borítottak (hrsz.: 41446). Megfelelő állapotban lévő épület, amely jelenleg üzemi funkciót tölt be.

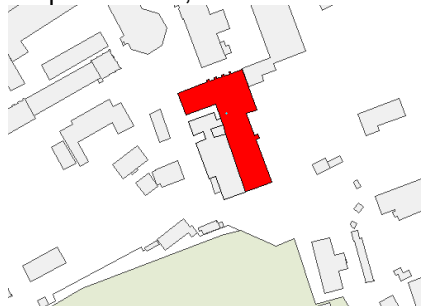
Sörgyári együttes – Palacksör raktár és töltő

Épült 1898-ban Hubert József tervei szerint, Dura Tamás kivitelezésében. Nyolcszögletes alaprajzú, földszintes téglapépület (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő épület, amely jelenleg üzemi funkciót töltenek be.

Sörgyári együttes – Régi főzőházak

Épültek 1898 előtt, a sörgyár építésze Hubert József tervei alapján (hrsz.: 41446). rossz állapotban lévő, használaton kívül álló épületek.

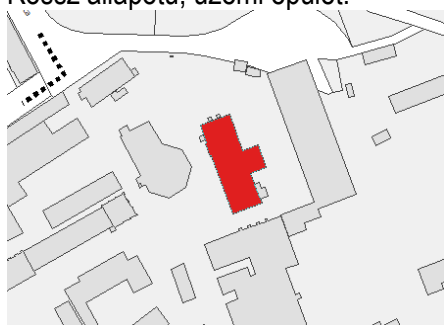
Sörgyári együttes – Portásház és téglakerítés

Épült 1895-ben, Dura Tamás és Hubert József tervei szerint (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő melléképület.

Sörgyári együttes – Raktár és malátaszárító

Épült 1863-ban Feszli Frigyes tervei alapján, melyet többszöri átépítés követet (hrsz.:41446). Keskeny, magas főépület. Rossz állapotú, üzemi épület.

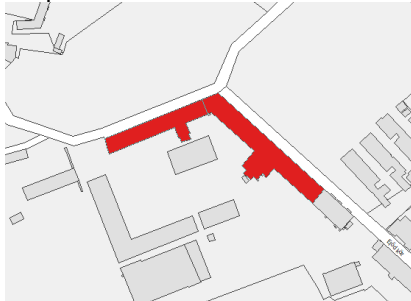
Sörgyári együttes – Háromkéményes malátaszárító

Épült Hubert József tervei szerint, 1898-ban majd a kéményeket Obrist Vilmos tervei alapján építették át 1934-ben (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő, használaton kívüli terület.

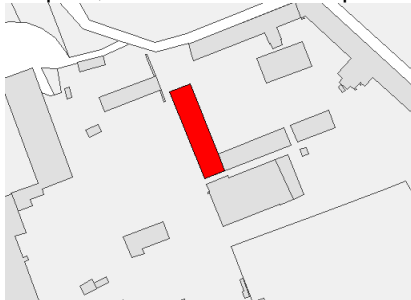
Sörgyári együttes – Árpamagtár és malátaáztató

Épült 1892-ben, udvari oldalon historizáló vasvázvas előtetővel. Az épület alatti pince boltozatos, favázás szerkezetű (hrsz.: 41446). Rossz állapotú üzemi terület és turistaszálló.

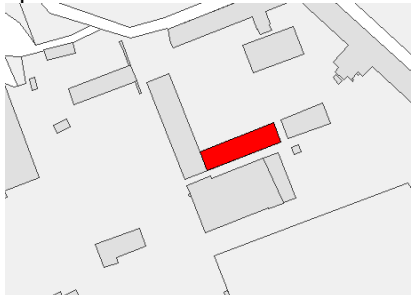
Sörgyári együttes – Hatkéményes malátaszárító

Több szakaszban épült Hubert József és Móry Károly tervei alapján 1892-ben, majd a kémények átépítésre kerültek 1930-ban és 1935-ben Obrist Vilmos tervei alapján (hrsz.: 41446). Rossz állapotú, használaton kívüli épület.

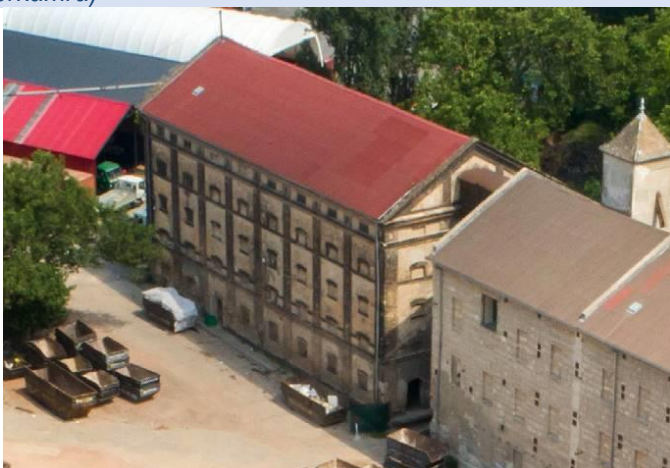
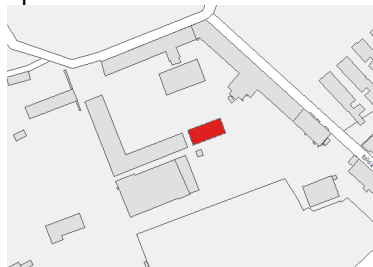
Sörgyári együttes – Siló

Épült az 1880-as évek végén, kétemeletes nyeregtetős épület, a nyugati végén hatkéményes malátaszárítóval (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő, használaton kívüli épület.

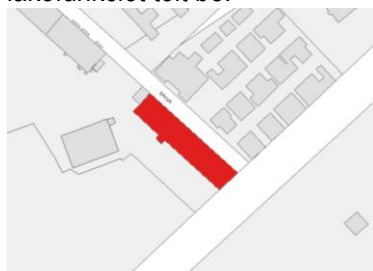
Sörgyári együttes – Magtár (malátaraktár és porkamra)

Épült 1903-ban, téglány alakú négyemeletes épület (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő, használaton kívüli épület.

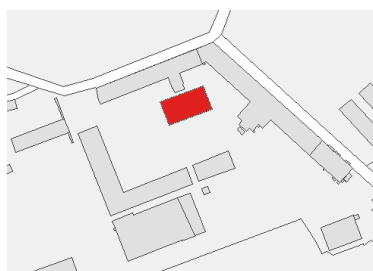
Sörgyári együttes – Ihász u. 32. - lakóház

Kétemeletes, kontyolt nyeregtetős lakóépület, épült Hubert József és Móry Károly tervei alapján, 1893-ban. Később, 1922-ben Sorg Antal tervei alapján átalakításokat végeztek a belső tereken. Megfelelő állapotban van, jelenleg lakófunkciót tölt be.

Sörgyári együttes – Vasbeton malátaszárító

Ötemeletes vasbeton épület, 1914-ben épült (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő, jelenleg üzemi épület.

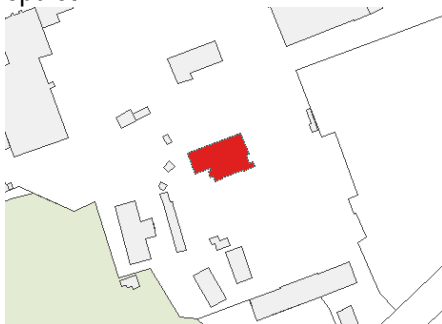
Sörgyári együttes – Központi gépház és kazánház

Egyemeletes épület, kétemeletes toronnyal. 1898 előtt épülhetett (hrsz.: 41446). Jelenleg rossz állapotban lévő, használaton kívüli épület.

Sörgyári együttes – Központi lakóház

Egyemeletes, nyeregtetős lakóház, melye 1863-ban épült Feszli Frigyes tervei alapján (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő, használaton kívüli épület.

Sörgyári együttes – Lakóház, Ihász u.

Egyemeletes, nyeregtetős, téglány alakú épület. 1896-ban Feszli Frigyes tervezte, majd Dura Tamás, Sorg Antal és Hubert József tervei alapján átalakításokra került (hrsz.: 41446). Rossz állapotban lévő, használaton kívüli épület.

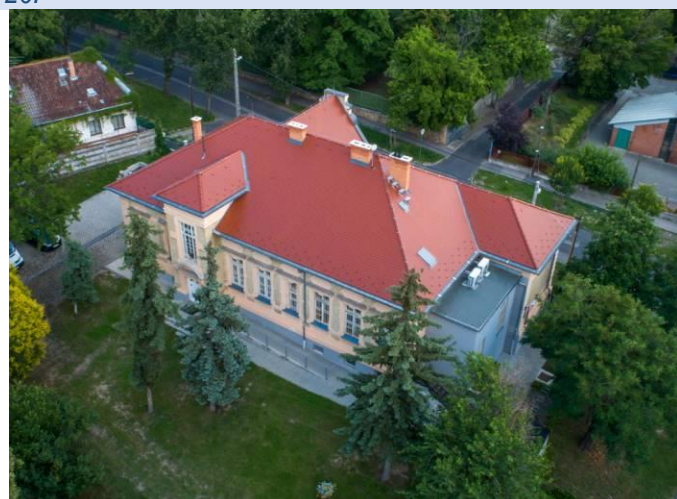
Sörgyári együttes – Tűzország épülete

Téglaalakú, nyeregtetős, földszintes épület. Épült 1914 körül (hrsz.: 41446). Felújított üzemi épület.

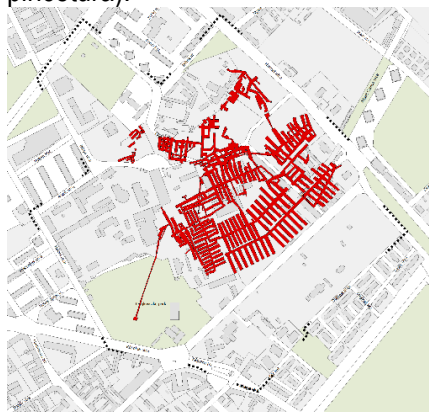
Sörgyári együttes – Egykori lakóház - Ihász u. 26.

Földszintes, téglabetétes homlokzatú épület, melyen neo-reneszánsz vakolatkeretelésű ablakok találhatóak (hrsz.: 41448). Felújított épület, jelenleg intézményi funkciót tölt be.

Sörgyári együttes – Pincerendszer

A kőbányászat révén maradt fenn, amely körülbelül 33 km-nyi hosszúságú (hrsz.: 41446). Később a sörkészítés egyik legfontosabb egységként szolgált, mint hűtőpince. Rossz állapotú, azonban időszakos használat jellemzi (például sportesemények, rekreációs programok, pincetúra).

- Hrsz. 41446, 41447, - Havas villa és Csajkovszkij park

- Havas villa, majd Dreher Antal villája (Tervezte: Hild Károly, földszintes, klasszicista kúria, építés éve: 1830 körül, funkció: jelenleg használaton kívüli, hrsz.: 41446) és a villához tartozó egykori kert, ma a Csajkovszkij park területe (Körülbelül 1890-es évek végén kialakított park, melyet téglafal határolt, ezeket nagyrészt lebontották. Angolkert jellegű park, szecessziós vonalvezetésű úthálózattal) (hrsz.: 41447)

- Hrsz. 41453/1 Budapest X. kerület, Ihász utca 29. – Kőbányai vízműtelep

Kőbányai vízműtelep egésze a 24/2012. (IX. 14.) EMMI r. szerint lett műemlékké nyilvánítva. A védetté nyilvánítás célja William Lindley angol mérnök tervei szerint 1869-71-ben épült víztározó medencék, az 1903-ban emelt lakóház, gépház, kazánház és a vízműtelep egésze építészeti, ipartörténeti, képző- és iparművészeti értékeinek megőrzése.

- Hrsz. 41455 – Kápolna tér – Római katolikus kápolna- Conti kápolna - 1620-24/1951. VKM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM

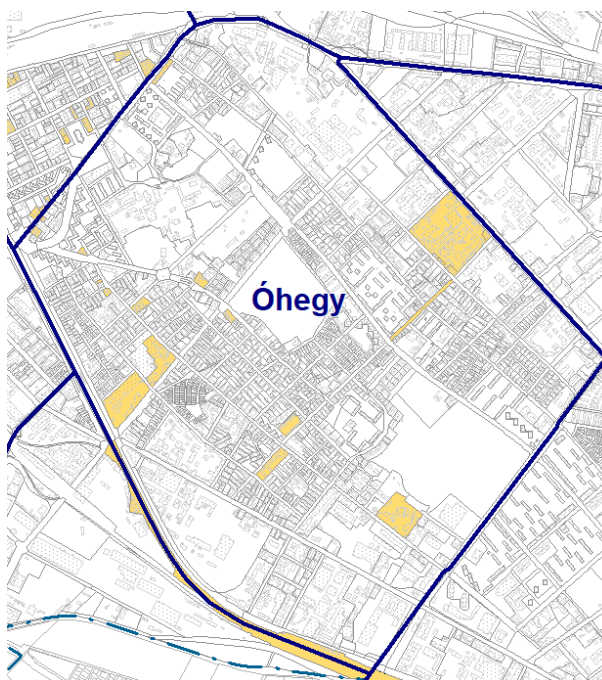
1739 körül épült, lapos ívvel záródó, négyzet alapú görögkatolikus kápolna. Barokk műemlék, névadója és építője Conti Antal Lipót (hrsz.: 41455). Megfelelő állapotban lévő épület.

Hrsz. 41455 – Kápolna tér – R.k. templom

- Pneumatikus malátakészítő (hrsz.: 41446) elbontásra került, ezért törölni szükséges a nyilvántartásból.

Fővárosi rendeletben védett épületek:

- Hrsz. 41768, Gergely utca 1. (=Bolgár utca 2.) – lakóépület
- Hrsz. 41827, Ihász utca 15. (= Gergely utca 12.) – református templom
- Hrsz. 41957/23, Kada utca (=Kerámia utca) – Magnezit munkássorház

Tervező: Hajós Alfréd

Építető: Magnezit Ipari Művek Rt.

Építés éve: 1930 körül

Jellemzés: két utcára szerkesztett, az utca felé az oromfalakkal forduló, magyaros elemekkel díszített lakóház együttes, mely harmonikus kisvárosias utcaképet alkot.

- Hrsz. 41207/2, Kada utca – Sörgyár utca sarok – feszület
Kőhalom alapzaton rögzített kőfeszület, kőből faragott Krisztus szoborral, Krisztus tenyerében faragott szőlőfürtökkel, a feszület alsó részén 1773-as évszámmal. Magyarországon ismeretlen, Rajna vidékén gyakori feszületábrázolás melyet valószínűleg a kőbányai szőlők művelői – a bajor telepések – hozhattak magukkal

- Hrsz. 41498, Kápolna utca 14. (=Kápolna köz 2.) – evangélikus templom
- Hrsz. 39031/4, Kőrösi Csoma sétány 1. – lakóépület

- Hrsz. 41507/1, Liget tér 2. – lakóépület
- Hrsz. 4037/1, 41037/2, 41037/3, 41037/4, 41037/5, Maglódi utca (=Kada utca, = Kocka utca, = Sörgyár utca) – egykori Kőbányai Sörgyár 5. sz. telep

A Fővárosi Serfőző Rt. 1913-ban épült, Gaál Bertalan tervei alapján, a Haggenmacher család serfőzdéje szomszédságában. 1950-ben megalakult a Fővárosi Konzervgyár, amely 1993-ban állami vállalként Globus Konzervipari részvénytársasággá alakult át. Az 1888. évi térképen felismerhető a Kada utca, a Sörgyár utca és a Maglódi út neve, a Kocka utca ekkor még nem jött létre. A térképen megjelenő későbbi módosítások – piros színnel ábrázolva – valószínűleg a serfőzde építése után történtek.

1889-as térképkivonat

Felismerhető a gyár mindkét Maglódi út mentén lévő sarki épülete a portával együtt, a Maglódi út – Kada utca mentén az L alakú épületegyüttes, ezek mögött, U alakot formálva egy nagyobb és egy kisebb épülete, velük szemben, L alakban a gyár legtekintélyesebb épületegyüttese, a Sörgyár utca mentén lévő földszintes raktárépületek, valamint az együttes déli sarkában, külön telken lévő, magasszint + 2 emeletes lakóépületek.

- Hrsz. 41793, Martinovics tér 4/A – lakótelep
- Hrsz. 42032/5, Óhegy utca 2-4. – Kőbánya régi iskolája
- Hrsz. 42018, Óhegy utca 9-11. (Kőér utca 62.) – Magyarországi Lengyelek Katolikus temploma, korábban „A mindenkori segítő Szűz Mária kápolna” (Lengyelek temploma)

Tervező: Árkay Aladár

Kivitelező: Sorg Antal Építőipari Rt.

Színes üvegablak: Palha József 1929.

Építető: Főváros által adományozott telekre adományokból épült

Építés éve: 1925-27.

Jellemzés: a Kőér utca kiszélesített torkolatában álló kápolna, mögötte a plébánia épületével. Nemzeti romantikus stílusban épült, népies ornamentális elemekkel díszítve.

- Hrsz. 38307, Vaspálya utca 55/A – egykori kispesti MÁV-állomás
- Hrsz. 41671/1, Kada utca 27-29. (= Cserkesz utca 76.) – iskola

Általános iskola régebbi és bővítés során hozzáépített újabb épületszárnyai, valamint óvoda épületegyüttese. Bár maga az iskola nem szerepel az 1908-as térképen, akkor az iskola épülete már 12 éves volt. A környék századfordulós ipari fellendülésének köszönhető a Cserkesz utcától a Petrőczy utcáig húzódó hatalmas telek kisajátítása után az alsó részén felépültek 1896-ban az iskola és a kisdedővő épületei.

Az iskola egykori képe

A magas osztálylétszámok okán szükségessé vált az iskola bővítése. Több terv közül egy új épületszárny hozzáépítését látták jónak a felügyeleti szervek. Az új épületrész mellett a korábbi "anyaépület" is jelentős átalakítást nyert, az oktatás az 1958-as tanév óta már a megváltozott és az azóta is változatlanul működő új és megújult régi épületegyüttesben történik

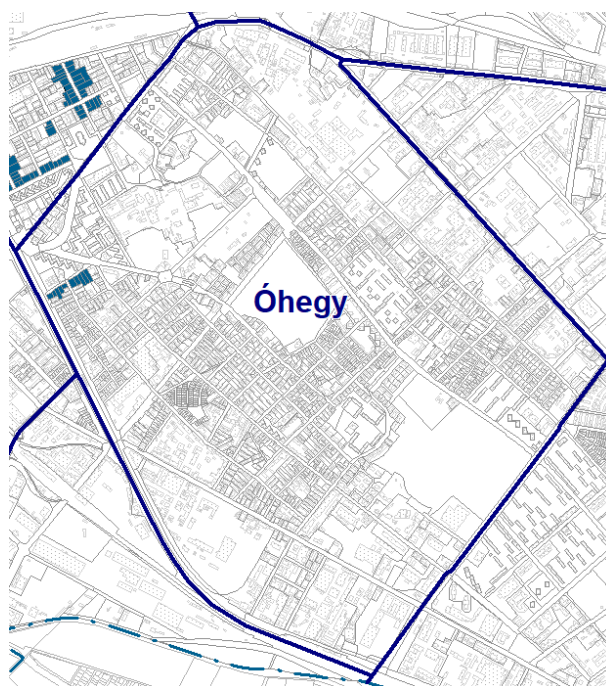
- Hrsz. 41397/2, Kőrösi Csoma Sándor út 43-51. (=Mádi utca 1.) – eredetileg bérház üzletekkel

A Kőrösi Csoma Sándor út páratlan oldalán, a Harmat u. és Mádi u. között, a keskeny telek egész hosszán húzódó, földszint és 5-4-5-4-5 emeletes, szocreál stílusú, több lépcsőházas lakóépület helyezkedik el. Az épületet két passzázs tagolja, a Kőrösi Cs. S. út felőli oldalán a földszinten üzletsor található, a hátsó oldalon a felső három szinten kisméretű erkélypár. A szocreál egyik markáns példája, monumentális épület, melynek díszítése a kornak megfelelően alakított: az átjárókat egyiptomi stílusú oszloppár díszíti, a hosszú utcai homlokzatán állatok ábrázoló, két szinten elhelyezett dombormű sorozat.

- Hrsz. 41554, Cserkesz utca 41-43. (= Vaspálya utca 23-25., =Lámpagyár utca1., =Kőér utca 3/G) – egykori Magyar Fém- és Lámpagyár Rt. csarnoképület
- Hrsz. 42137/97, Gergely utca 112/B (= Kazah utca 10.) – egykori Téglagyár téglarchitektúrájú csarnoképülete
- Hrsz. 41729/2, Kőér utca 5. (=Cserkesz utca 46., =Gergely utca 23-27.) – egykori Magyar Fém- és Lámpagyár Rt. irodaház

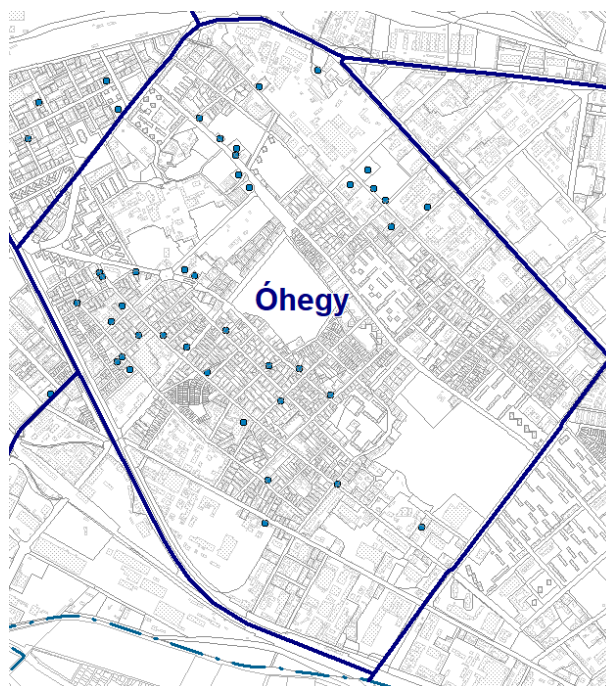
Fővárosi rendeletben védett együttesek:

- Hrsz. 41787, 41786, 41785, 41784, 41783, 41530/2, 41531, 41532, 41533, 41534, Román utca páros oldala a Román utca 4-től a Román utca 22-ig

Kerületi rendeletben védett egyedi értékek:

- Hrsz. 41540/116 Bolgár utca 13. (= Cserkesz utca 19/b) – lakóépület műhelyekkel
- Hrsz. 41795, Martinovics tér 2. – Torockó vendéglő
- Hrsz. 41794, Martinovics tér 3. – lakóépület
- Hrsz. 41811, Kápolna utca 25. (=Martinovics tér 10.) – lakóépület üzlettel
- Hrsz. 41760, Ihász utca 12. – lakóépület (Tervezte: Dura Tamás) 1898
- Hrsz. 41760, Ihász utca 8-10. – Sorg Antal Asztalos árúgyára
- Hrsz. 41549, Kelemen utca 5. – lakóépület és műhelyépület
- Hrsz. 41548, Kelemen utca 7. (=Cserkesz utca 35.) – lakóépület
- Hrsz. 41749, Kelemen utca 14. – lakóépület (Tervezte: Pech Sámuel)
- Hrsz. 41552, Cserkesz utca 39. (=Lámpagyár utca 22.) – Zeneiskola
- Hrsz. 41853, Gergely utca 26. – Orvosi rendelő és lakások
- Hrsz. 41871/8, Kőér utca 7/b – Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt. épülete (eredeti funkció: Paszomány gyár)
- Hrsz. 41453/4, Kápolna tér 3. – Lakóház (eredeti funkció: plébánia, majd elemi iskola).
- Hrsz. 41454, Kápolna tér 4. – Általános Iskola (eredeti funkció: Községi elemi iskola).
- Hrsz. 41451/6, Harmat utca- Ihász utcasarok – Lakóépület (eredeti funkció: munkáslakóház).
- Hrsz. 41998, Szlávy utca 50. – lakóépület
Magasföldszintes, tetőtérbeépítéses, négytengelyes, oldalhatáron álló beépítésű neoklasszicista villa épület, sárga (festett) téglaburkolatú, gazdagon díszített balluszteres ablakpárkánnyal, historizáló elemekkel díszített ablakkeretézéssel, timpanonos szemöldök-párkánnyal. A főpárkány alatt erős plasztikájú gipszstukkó fríz található.

- Hrsz. 42020/3, Petrőczy utca 18. – lakóépület
- Hrsz. 41028/7, Sörgyár utca 16. – használaton kívüli

- Hrsz. 41018/2, Jászberényi út 13. – lakóház
- Hrsz. 41014/10, Maláta utca 14. - lakóház
- Hrsz. 41332/4, Harmat utca 24. – lakóépület
- Hrsz. 42154, Gyömrői út 46-48. – Richter Gedeon gyár régi bejárati épülete
- Hrsz. 42137/104, Gergely utca (=Noszlopy utcasarok) – Öntvénylakatos kőfeszület
- Hrsz. 41889/1, Gergely utca 46. – lakóépület
- Hrsz. 41334, Harmat utca 20. (=Nyitra utca 1.) – lakóépület
- Hrsz. 41450/2, Harmat utca 23. – lakóépület
- Hrsz. 41332/5, Harmat utca 26. – lakóépület
- Hrsz. 41237, Sörgyár utca 35. – lakóépület

A Hagenmacher Sörfőzde helyett létrehozott Szövőgyár dolgozóinak épült, szabadon álló, földszint + 3 emeletes, magastetős, téglaburkolatú munkáslakóház, egyszerű ablakkerettel, hangsúlyozott bejárattal, három lépcsőházzal (2+1+2) x 3 traktusú, „eredeti” téglaoszlopos kerítéssel. Az építész Obrist Vilmos, 1924.

- Hrsz. 41270/3, Gítár utca 21-23., Sörgyár utca 23. – Villa épület
- Hrsz. 42137/95, Gergely utca 112/c – Gyárkémény
- Hrsz. 41332/6, Harmat utca 26. – lakóépület
- Hrsz. 39204/1, Kolozsvári utca 2. – BKV áramátalakító
- Hrsz. 42090/16, Óhegy utca 50. – lakóépület
- Hrsz. 41953, Alkér utca 35. – lakóépület

Zárt sorú beépítésű, magasföldszintes, nyeregtetős, kőlabazattal, vakolatarchitektúrával épített lakóház. 2+3+1 tengellyel, a kapuja eredeti állapotú, eklektikus stílusú, pillérekkel tagolt homlokzat

- Hrsz. 41670, Cserkesz utca 78. – lakóépület
- Az iskola telkével szomszédos, oldalhatáron álló beépítésű, a telken egész hosszában húzódó, földszintes, az utca felől magasföldszintes, 2+1 tengelyes kisvárosias lakóház, magasztott faragott kőlabazattal, sárgatégla burkolattal, geometrikus, klasszicizáló vakolatdíszítésű ablakkerettel, főpárkány alatt végigfutó függőleges dísztagolású frizzel. Az utcafront jó állapotú, egyszerű fa kerítéskapuzattal, igényesen ápolt udvarral, kerttel.

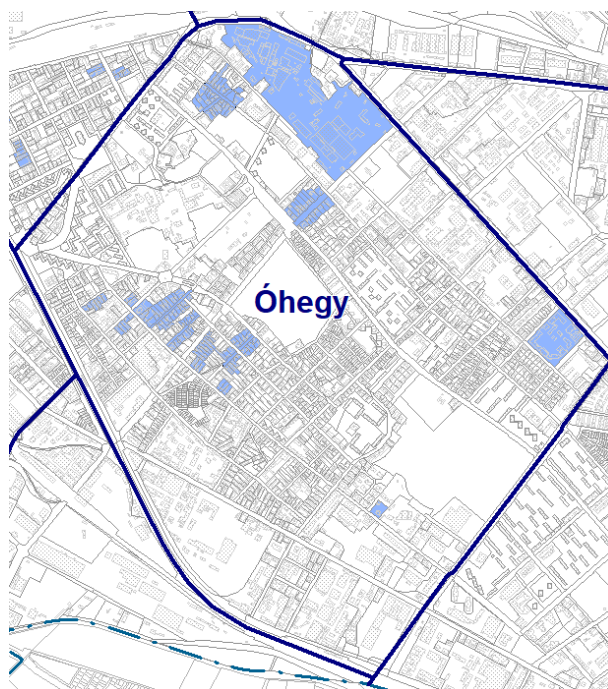
- Hrsz. 42075/1, Óhegy utca 38. – lakóépület

A telek teljes hosszában húzódó oldalsó szárnyal rendelkező kis villaépület, az utca felőli homlokzata 3 tengelyű, nyeregvetős, magasföldszintes. Romantikus stílusú (neobarokk) ablakkeretezés, amelyet ívesített kagyló motívumos szemöldökpárkány zár le, a magasított párkány teljes hosszában végig húzódó díszített fríz, baloldali szélén fogazott, kváderezett vakolatdíszítés az épület jellemzői.

- Hrsz. 41028/6, Sörgyár utca – 2 db kémény
- Hrsz. 41694, Gergely utca 43-51. – Gyárkémény
- Hrsz. 41349/3, Mádi utca – Gyárkémény
- Hrsz. 41032, Sörgyár utca 20-26. – Kémény

Kerületi rendeletben védett egyedi és területi érték:

- Hrsz. 41910, 41911, 41912, Gergely utca 50-54. – kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 41920/1, 41896, 41899, 41900, 41904, 41903, 41902, 41920/2, 41901, Márga utca 9 – 13/c, 16-20., Petrőczy utca 23-25. – kisvárosias lakóházsor

Egységes városképi hatást nyújtó, zárt sorúan és hézagosan zárt sorúan épült kertes lakóházakból álló, közel egy időben telepített fasorral kísért kisvárosias utcaszakasz. Erős a hasonlóság a Márga utca további, Petrőczy utca – Óhegy utca közötti szakaszával, mely 1909 során egyszerre épült és ahol minden épületet Schöntheil Richárd tervezett.

- Hrsz. 41282/1, 41311, 41309, 41286/1, 41308, 41307, 41306, 41305, 41283/1, 41284/1, 41285/1, 41287/2, 41290, 41291, 41314/1, 41314/2, 41312, 41310, 41292, Gítár utca 4-20. és 5-19., Harmat utca 44-48., Mádi utca 55-57. – kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 41771, 41769, 41770, 41772, 41774, 41775, Bolgár utca 4-14. – Kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 41822, 41828, 41529, 41830, 41821/1, 41827, Gergely utca 8-10., 14-18., Ihász utca 18., Kelemen utca 18. – kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 41831, 41833, 41834, 41836, 41837, 41838/1, 41838/2, 41847, 41846, 41843, 41832, 41835, 41850, 41849, 41848, 41845, 41844, 41842, 42029, 41861/2, 41840, Kelemen utca 20-36. és 21-39., Petrőczy utca 3. – kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 41745/1, 41746, 41754/1, 41754/2, 41747, Ihász utca 7-13/b – kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 41868, 41866/1, 41869/2, 41869/1, 41867, 41866/2, 41857/2, 41858, 41859, 41860, 41861/4, 41861/3, 41870, 41862, Salamon utca 10-18. és 3-11/b – kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 41387, 41386/2, 41339, 41341, 41344, 41390, 41337, 41388, 41338/1, 41385, 41384/2, 41381, 41380, 41345 (megosztva /1 és /2), 41389, 41335, 41336/1, 41336/2, 41338/2, 41343, 41371, 41372, 41373/1, 41374, 41386/1, 41384/1, 41340, 41208/4, 41382, 41383, Nyitra utca 3-16., Mádi utca 8-22. – kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 41886, 41885, 41887, Gergely utca 38-42. – kisvárosias lakóházsor üzletekkel

- Hrsz. 41882, 41881, 41880, 41879, 41878, 41877, 41876/1, 41876/2, 41874/6, Kőér utca 42-56/a – kisvárosias lakóházsor
- Hrsz. 42013, 42014, 42015, 42011, 42009, 42007, 42006, 42005/1, 42005/2, 42016, 42004, 42012, 42008, 42010, Marga utca 15-21/b, 22-28., Óhegy utca 21/a-23/b, Petrőczy utca 22-28. – lakóépület-együttesként épült utca

A századforduló után egyszerre parcellázott telkeken egységesen, egy építető által megtervezett és egyszerre felépített kisvárosias épületegyüttes. A lejtős, fasorral kísért, Óhegyi park felé vezető utca mentén épült 12 db villajellegű, 1 vagy 2 lakásos, magaspöldszintes szecessziós lakóház hézagosan zárt sorúan került kialakításra, kert felé verandás megoldással, jól használható kiemelt alagsorral, nagyméretű kerttel. Többségükön még látható az eredeti geometrikus szecessziós díszítés.

A Petrőczy utca 26. sz. alatti épület falán tábla jelzi az építész nevét és az építés évszámát. Az épületegyüttes épületeire Feszli Frigyes is készített terveket, azonban a megvalósulás már Schöntheil Richárd tervei szerint történt. A Feszli Frigyes féle tervek konzervatívabbak voltak, eklektikus stílusjegyeket mutattak. Az utca itteni, de további szakaszára is a mai napig jellemző egységes, finom arányú magaspöldszintes beépítés miatt itt elsőrendű szempont a beépítési arányok, a földszintes magassági dimenziók és kertek arányának következetes megőrzése.

- Hrsz. 42137/32, Gergely utca 110. – irodaház
- Hrsz. 41025/2, Jászberényi út 7-11. – Dreher Sörgyár Zrt. üzemi épületei (11. jelű kazánház, 6. jelű gépház, 12. jelű főzőház, 14. jelű erjesztő épület, 17. jelű fejtőház, 19. jelű központi gyárkémény, gyárkémény)
- Hrsz. 41062/1, Maglódi út 89-91. – Fővárosi Bajcsy Zsilinszky Kórház főépülete, kazánház és 3 kazánkémény

A területen országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

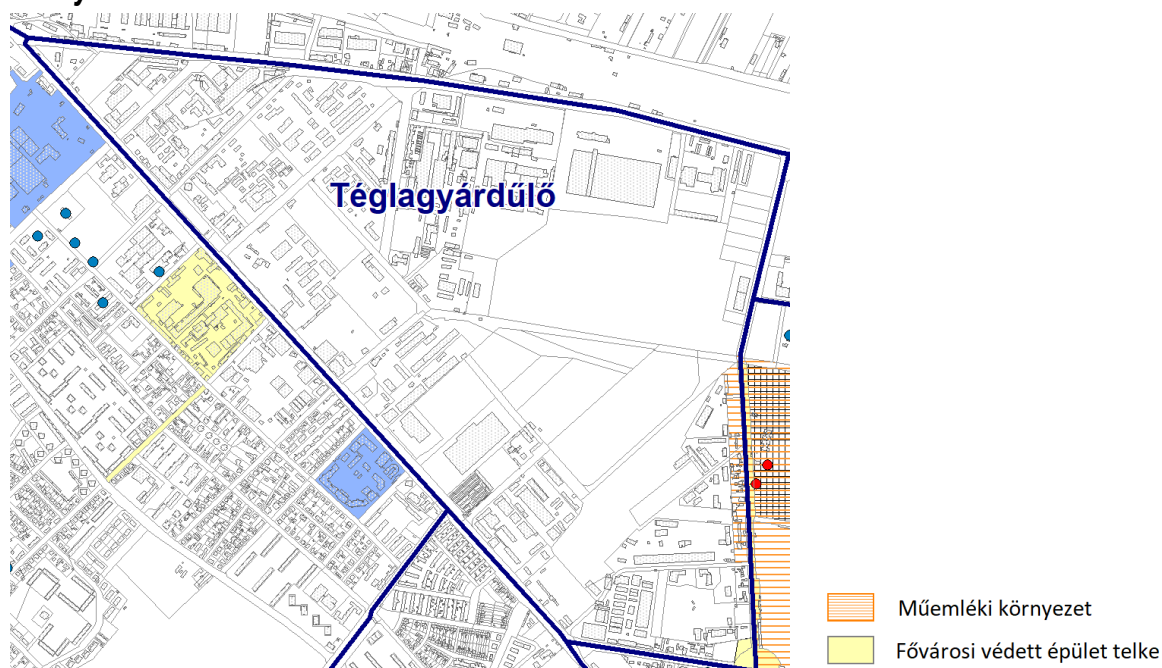
1.2.7 TÉGLAGYÁRDÚLÓ

A Jászberényi út – Kozma utca – Sírkert utca – Maglódi út által határolt városrész területén ipartelepek sora és egy rekultivációra váró egykori agyagbánya található. Innen és az Óhegyen lévő Harmat utcai bányából termelték ki a XIX. században virágzó téglagyártás alapanyagát.

Országos védelem alatt álló épített érték nincs a területen.

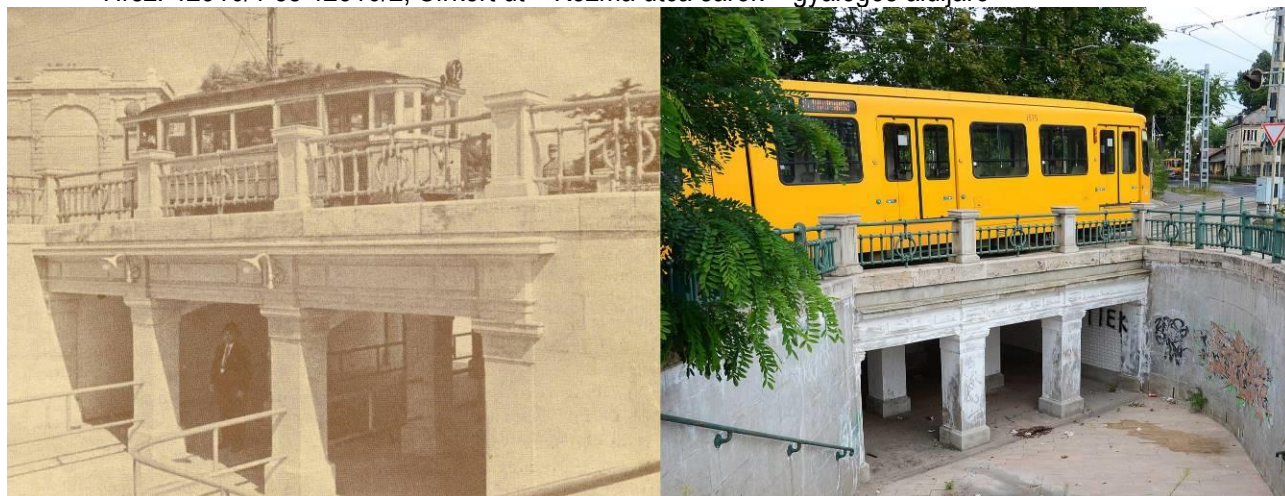
Kerületi rendeletben védett érték nincs a területen.

Hatályos védelem

Fővárosi rendeletben védett érték:

- Hrsz. 42516/1 és 42516/2, Sírkert út – Kozma utca sarok – gyalogos aluljáró

Régészeti örökség

A Tárna utca és a Kozma utca közötti terület egy része nyilvántartott régészeti terület.

A városrész területén országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

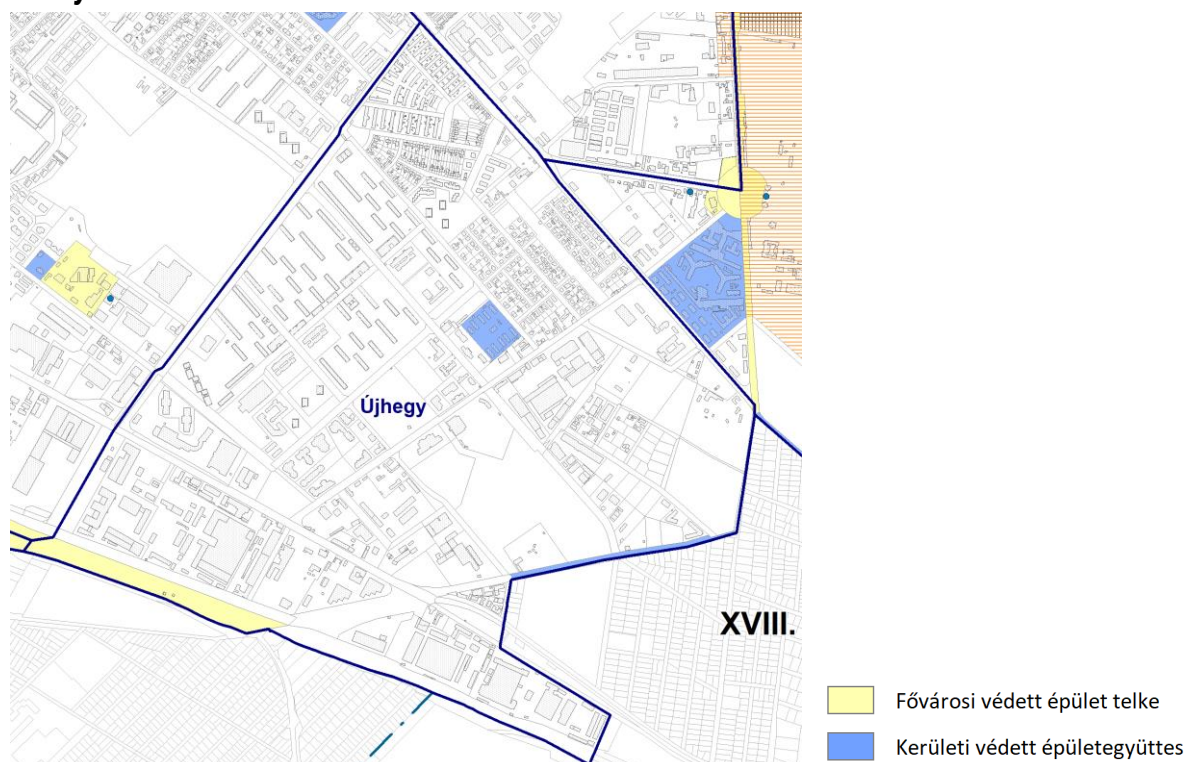
1.2.8 ÚJHEGY

A Sibrik Miklós út – Maglódi út – Gyömrői út által határolt városrészben különféle lakóterületek, ipari üzemek és raktárak találhatóak.

Országos védelem alatt álló épített érték nincs a területen.

Fővárosi rendeletben védett érték nincs a területen. (A védelem alatt álló épület a Óhegy városrész területén került bemutatásra, Újhegy városrész területére csak a telek egy része húzódik át.)

Hatályos védelem

Kerületi rendeletben védett egyedi és területi érték:

- Hrsz. 42563, 42492/1, Hangár utca – Határkövek

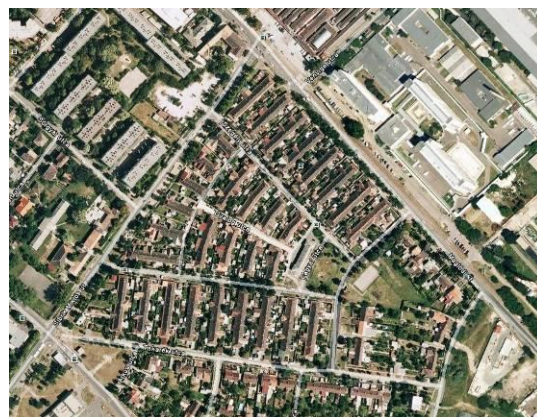
- Hrsz. 42394/2, Mádi utca 213. – hagyományos építésű kislakótelep

A Sibrik Miklós út – Maglódi út – Zsombék utca – Korall utca – Dolomit utca – Mádi utca által határolt terület sorházas, ikerházas, sortársasházas, lakótelepi társasházas, illetve családi házas lakóterület.

Kis-Sibrik lakótelep (42428/1, /3, /8)

A Sibrik Miklós út – Maglódi út - Fagyal utca – Takarékos utca közötti munkáslakótelep földszintes, szabadonálló beépítési mód szerint épült, sorolt lakásokkal. A lakótelep az 1930-as években épült, nem hagyományos utcaserkezettel. A lakóházak között síkátorszerű allé köti össze a házsorok végénél lévő két utcát, gyalogos megközelítést adva így az egyes lakásokhoz. A különleges karakterű telep az **egységes kort és stílust figyelembe véve kerületi védelemre javasolt, mint épületegyüttes.**

A telep részét képezik ikres és zárt sorú beépítési mód szerint beépített tömbök is, itt azonban az elmúlt időben sok helyen új tetőfelépítmények épültek, az egységes karakter már csak nyomokban lelhető fel.

A városrész területén országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

1.2.9 KERESZTÚRIDŰLŐ

A Sírkert utca – Kozma utca – Meténg utca – Fátyolka utca meghosszabbítása – Bogáncsvirág utca – Tarkarét utca – Ezüstfa utca – Eszterlánc utca – vasútterület – kerülethatár – Maglódi út által határolt városrész nagy részét az Új köztemető és a szomszédos izraelita temető foglalja el. A temetőket a déli és nyugati irányból a Határ-erdő szegélyezi. Ehhez a városrészhez tartozik a Kozma utcai börtön épületegyüttese is.

Hatályos védelem

Országos védelem alatt álló épített értékek:

- Kozma u. 6., izraelita temetőben jobb 8. sírbolt, Schmidl-síremlék, készült Schmidl Sándor és családja számára 1903-ban. (hrsz.: 42533). Építette Lechner Ödön és Lajta Béla 1903-ban. Mozaik burkolatot készíttette: Róth Miksa.

- Kozma u. 6., Gries síremlék (épült: 1906-1907) (hrsz.: 42533), szecessziós stílusú sírbolt, melyet Lajta Béla épített. Belső ívén a Gries (magyarul: család) felirat látható.

Nemzeti emlékhely

- Budapest X. kerület, Rákoskeresztúri Újköztemető, 298., 300. és 301. parcella és a Kisfogház, továbbá a márianosztrai, a sopronkőhidai és a váci rabtemetők - Emlékhely (A parcellák, kivéve a Nemzeti Sírkert részévé nem nyilvánított temetési helyeket - cím: 1108 Budapest, Kozma u. 8-10. (hrsz.: 42536/1) a Kisfogház Emlékhely által felölelt terület - cím: 1108 Budapest, Újhegyi út 55.a)

Az 1945 utáni magyar történelem „temetői emlékhelye”, ahol az 1945 és 1956 utáni törvénytelen perekben hamis vádak alapján elítélt és kivégzett politikusok, katonák, közéleti személyiségek, munkások, diákok és parasztok földi maradványai nyugszanak. A gyászpark a nemzeti összetartozás és a kommunista elnyomás elleni tiltakozások szimbolikus tere. 1990 előtt a fennálló hatalommal szembeni, 1956 emlékét idéző néma tüntetések helyszíne. Napjainkban az 1956-os forradalomra és szabadságharcra emlékező ünnepségek egyik legfontosabb színtere.

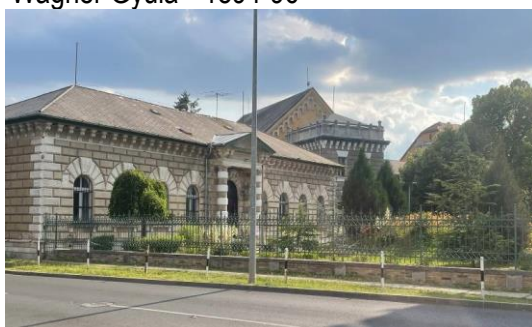
Fővárosi rendeletben védett érték:

- Hrsz. 42520/2, Kozma utca 8. – egykori lóvasút-végállomás
Földszintes ház, valószínűleg a századfordulóról. A főépület nyerstégla-architektúrájú. A két kisebb épület - a Budapesten eléggé ritka, főként csak a korabeli vasúti-villamosi építészetre és a villaépítkezésekre jellemző - favázás szerkezetű. Jól felismerhető az egykori váróépület, a jegykiadásra szolgáló kisebb zárt, és az esős időben való várakozást kényelmesebbé tevő, nagyobb, nyitott részzel.
- Hrsz. 42515, Újhegyi út 36 (=Sirkert út 31.) – Kupa étterem

Kerületi rendeletben védett egyedi érték:

- Hrsz. 42513/12, Sirkert utca 27. – lakóépület - 1898
- Hrsz. 42511, Kozma utca – Budapesti Fegyház és Börtön - Börtön és szolgálati lakótelep Wagner Gyula 1894-96

- Hrsz. 42528/16, Csucsor utca (eredeti és mai funkció: Izraelita temető ravatalozója).
Hármas osztású szertartási ház,
középen a ravatalozó helyiséggel.

Csucsor (Gránátos) utcai izraelita temető ravatalozója
Forrás: <http://maoih.hu/csucsor-granatos-utcai-temeto/>

- Hrsz. 42550, 42552 Régivám utca (Határkő-émlék) (helyéről elmozdítva. a XVIII. kerületben található)
- Hrsz. 42550, Tünde utca, Álmos utca (Határkő-émlék) (helyéről elmozdítva. a XVIII. kerületben található)

A városrész területén országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

1.2.10 KŐBÁNYA-KERTVÁROS

A Kozma utca – Jászberényi út – kerülethatár – vasútterület – Eszterlánc utca – Ezüstfa utca – Tarkarét utca – Bogáncsvirág utca – Fátyolka utca meghosszabbítása – Meténg utca által határolt városrészt az újszászi vasútvonal két részre osztja. Az északi terület kertvárosias lakóterület, míg a déli területen üzemek működnek.

Hatályos védelem

Országos védelem alatt álló épített érték nincs a területen.

Fővárosi rendeletben védett érték nincs a területen.

Kerületi rendeletben védett egyedi és területi érték:

- Hrsz. 42542, 526. sor – Határkő-emplék 1738 körül

(helyéről elmozdítva. a XVIII. kerületben található)

Régészeti örökség

Kőbánya-kertváros területének egésze nyilvántartott régészeti terület.

A városrész területén országos vagy helyi védelem alatt álló természeti érték nem található.

1.3 Régészeti értékek

1.3.1 Örökségvédelmi vizsgálat

A település történeti leírása:

Kőbánya, ma Budapest X. kerülete a Duna menti sokságon, azon belül a Pesti-síkságon a kőbányászattal javarészt elbontott Óhegy környékén, északon a Rákos patak völgye által határolt területen helyezkedik el.

A pesti határ keleti, délkeleti felére, de a mai Kőbánya területére vonatkozó Árpád-kori adatok kiváltképp bizonytalanok. Az 1244-ben megújított Pest városi szabadságlevél említ ugyan egy birtokot, amely az akkori várostól távolabb, a mai Kőbánya területére feltételesen lokalizálható, de ennek pontos helye egyelőre nem ismert. Ugyanakkor nem is zárható ki, hogy az oklevelekben Cuher vagy Cuber alakban előforduló Kövér föld eredetileg a mai X. kerület határain belül helyezkedett el. A pesti határ mai Kőbánya kerület részére vonatkozó részletes leírását a margitszigeti apácák és a pesti polgárok megegyezését tanúsító oklevél tartalmazza. Az 1281-ben készült okirat szerint Ujbech (Újbécs) földje a pesti polgárok és a Nyúl-szigeti apácák között felosztásra került, amelynek határa az Óhegy területét is érintette (az Árpád-kori településtörténetről részletesebben Írásné Melis Katalin: Adatok a Pesti síkság Árpád-kori településtörténetéhez. Budapest 1983, 40, 44.

A terület elsődleges hasznosítását Pest város ipari- és lakóterületeinek délkeleti irányú terjeszkedéséig, vagyis a 19. század közepéig az Óhegy kőbányászata és kedvező fekvéséből adódóan a szőlőtermesztés határozta meg.

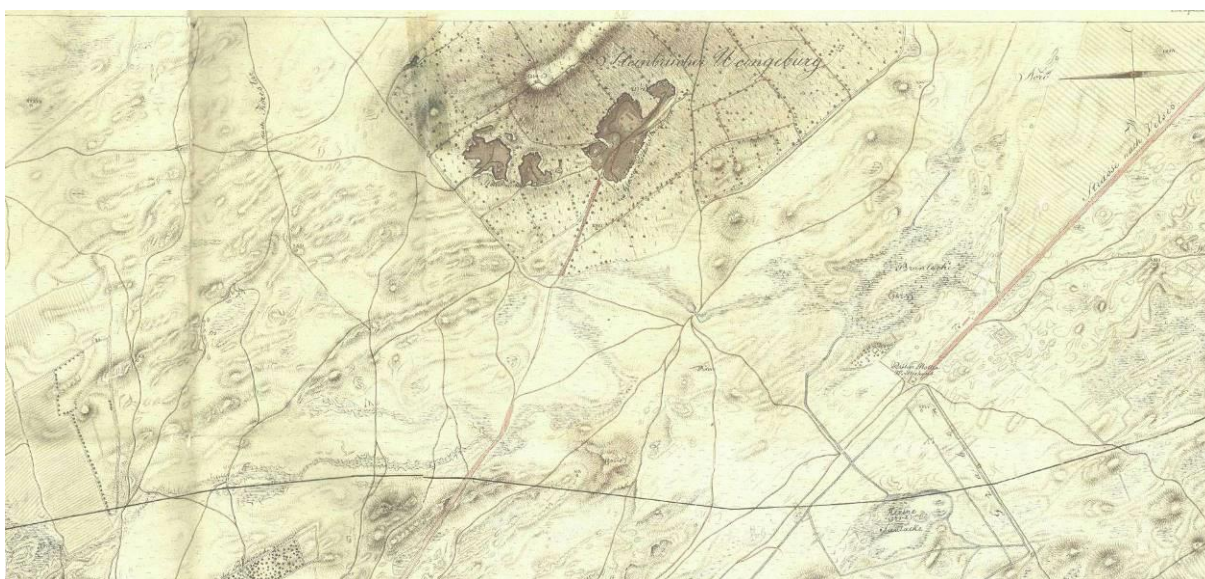
Budapest X. kerület, Kőbánya határa az 1775-ben készült katonai térképen

Forrás: Arcanum/Hungaricana

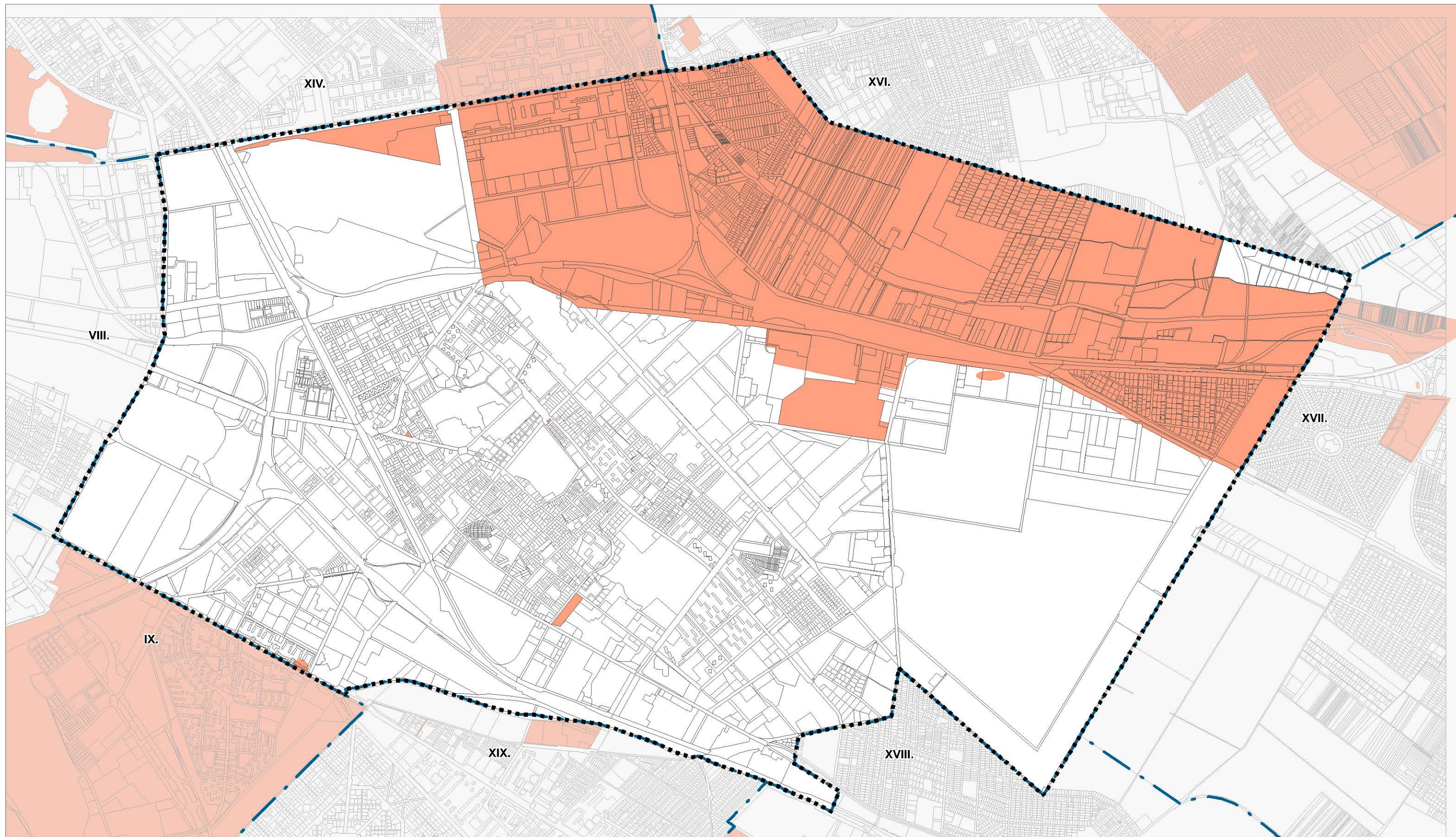
Budapest X. kerület, Kőbánya határa az 1782-1785 között készült Első Katonai Felmérésen

Forrás: Arcanum /mapire.eu

Kőbánya területe az 1823-ban készült *Situations Plan der Königlichen Pesth und Ofen c.* katonai áttekintő térképen

BFL XV.16.d.241 forrás: Arcanum/Hungaricana

 Tervezési terület határa

 Nyilvántartott régészeti lelőhely területe a tervezési területen

 Nyilvántartott régészeti lelőhely területe a tervezési területen kívül

1.3.2 A település régészeti örökségének felmérése terepbejárással

A vizsgálat alá vont terület a Pest megyei Budapest X. kerület, Kőbánya közigazgatási egysége.

A jelen örökségvédelmi hatástanulmány a jogszabályi kereteknek megfelelő tartalommal, különösen a Kr. 14. mellékletében foglaltakat figyelembe véve készült. Ennek alapján a hatástanulmány tartalmát, valamint az alkalmazott módszereit alapvetően meghatározza, hogy a településrendezési eszközök tervezett módosítása örökségvédelmi szempontból milyen kockázattal járt.

Az értékvizsgálat során alkalmazott módszerek

A vizsgálat során alkalmazható módszerek a következők:

(1) Az előzetesen ismert régészeti lelőhelyek adatainak felkutatása:

Az adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtés, a közhiteles lelőhelyadatok lekérdezése, valamint ezek összehasonlító vizsgálata és bemutatása.

(2) Prediktív modell eredményeire való támaszkodás:

Amennyiben ilyen modell az adott település relációjában elkészíthető vagy korábban már készült és rendelkezésre áll.

(3) Régészeti terepbejárás:

A település régészeti örökségének terepbejárással kell megvalósítani.

(4) A lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, amely itt a régészeti terepbejárás során, indokolt esetben fémkereső műszer alkalmazását jelenti.

A jelen örökségvédelmi hatástanulmány készítése során az adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtésre, a közhiteles lelőhelyadatok lekérdezésére, az adatok értékelésére került sor. A X. kerület régészeti lelőhelyeit a sűrű beépítettség és a nagymértékű elfedettségek miatt a terepbejárásos lelőhelyfelderítés módszerével kutatni nem lehet. Régészeti terepbejárásra ezen objektív ok miatt nem kerülhetett sor. A régészeti lelőhelyek térbeli meghatározásának alapja a korábbi évtizedek földmunkáihoz kapcsolódó leletmentések, régészeti megfigyelések adatai, illetve az elmúlt két évtized építkezéseit megelőző feltárások eredményei alapján kikövetkeztetett lelőhelytérképek.

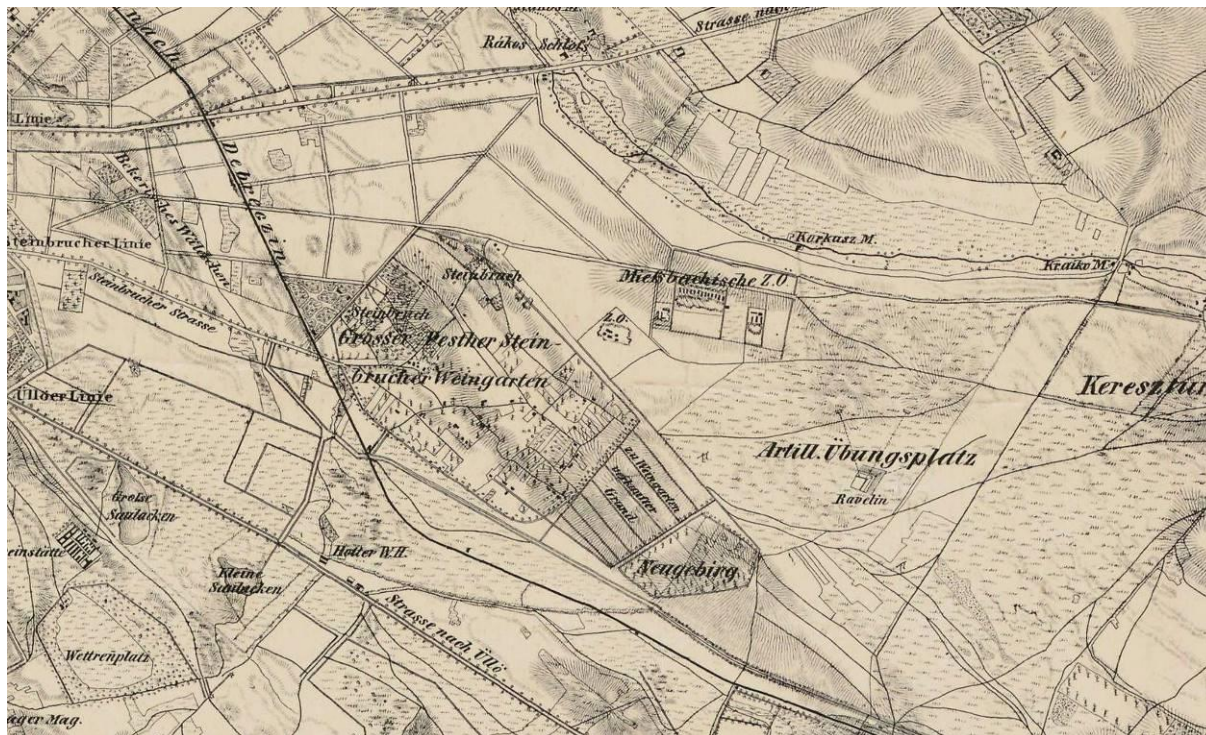
Kutatási előzmények:

Budapest X. kerület, Kőbánya területe a múlt számos szakaszában lakott volt, ezért a fővárosi kerület területéről több jelentős régészeti emlék ismert. Ugyanakkor ma már ezek többnyire sűrűn beépített ingatlanokon találhatóak, ahol a városi környezet kiváltképp nem kedvez a régészeti kutatás lehetőségének.

Az ország régészeti értékeinek szisztematikus számbavételére vállalkozó Magyarország Régészeti Topográfiaja sorozat Budapest X. kerület, Kőbánya vonatkozásában nem készült el. A kerület közigazgatási területére kiterjedő örökségvédelmi hatástanulmányt ezt megelőzően 2013-ban készült, amelynek régészeti munkarészét Adorjáné dr. Gyuricza Anna régész készítette. Ez a dokumentum a jelen tanulmány készítésénél rendelkezésre állt, a benne szereplő adatok és megállapítások aktualizált módon átvételre kerültek. Ezen túlmenően, a jelen hatáselemzés elsődlegesen az Építési és Közlekedési Minisztériumon belül a kulturális örökség védelmével kapcsolatos feladatokat ellátó Építészeti és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkárság (továbbiakban Minisztérium) által vezetett lelőhely-nyilvántartásában szereplő adatokra, vagyis a korábbi régészeti kutatások eredményeire, továbbá a jelen hatástanulmányt megalapozó adatgyűjtés eredményeire támaszkodik.

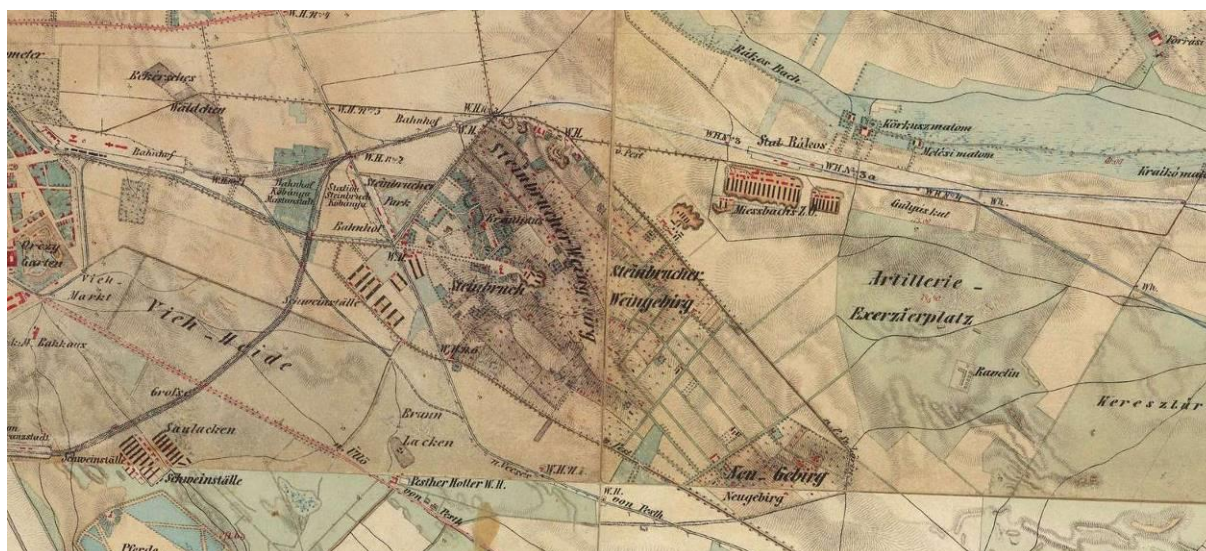
Adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtés

Budapest X. kerület, Kőbánya közigazgatási területére vonatkozó régészeti adatokat első sorban a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adattára, a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adatbázisa, a Budapesti Történeti Múzeum Könyvtára és Régészeti Adattára, de kiváltképpen a közhiteles adatbázist működtető az Építési és Beruházási Minisztérium Építészeti Államtitkárságán belül az Építészetért és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkársága (továbbiakban Építési és Beruházási Minisztérium) tart nyilván.

Budapest X. kerület, Kőbánya határa az 1852-ben készült Második Katonai Felmérésen

Forrás: Arcanum/Hungaricana

Budapest X. kerület, Kőbánya határa az 1853-1869 között készült Második Katonai Felmérésen

Forrás: Arcanum /mapire.eu

A rendelkezésre álló térképészeti dokumentumok közül régészeti szempontból elsősorban a katonai felmérésekre támaszkodhatunk. Az Első Katonai Felmérés 1782-1785 között készült térképlapján (2. kép), valamint az 1775-ben és az 1823-ban készült részletesebb katonai térképeken (1, 3. kép) jól

látható, hogy Budapest X. kerület területén a Rákos-patak déli partján emelkedő Ó-hegyen szőlők vannak. Ezt leszámítva a kerület által érintett területen csak vízenyős rétek és nagyobb gyepterületek vannak. Az 1806-1869 között készült Második Katonai Felmérésen (4-5. kép), már utak, vasutak, illetve a kőbányászat nyomai, valamint különböző ipari létesítmények vannak. Ezek a történeti térképek régészeti lelőhelyre vonatkozó, vagy akárcsak arra közvetve utaló jelölést nem tartalmaznak.

Régészeti terepbejárás:

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet az újonnan beépítésre szánt területek esetén kötelező érvénnyel írja elő a település régészeti örökségének terepbejárással való felmérését.

A X. kerület, Kőbánya régészeti lelőhelyeit a sűrű beépítettség és a nagymértékű elfedettséggel miatt pusztán felszíni felderítési módszerekkel kutatni nem lehet, vagyis a régészeti terepbejárást eredményesen megvalósítani nem lehet.

Légi régészeti lelőhely-felderítés:

Budapest X. kerület, Kőbánya közigazgatási területén a városias környezet miatt a légi régészeti lelőhely felderítést eredményesen megvalósítani nem lehet, ezért ilyen vizsgálatra a jelen hatástanulmányt megalapozandó nem került sor.

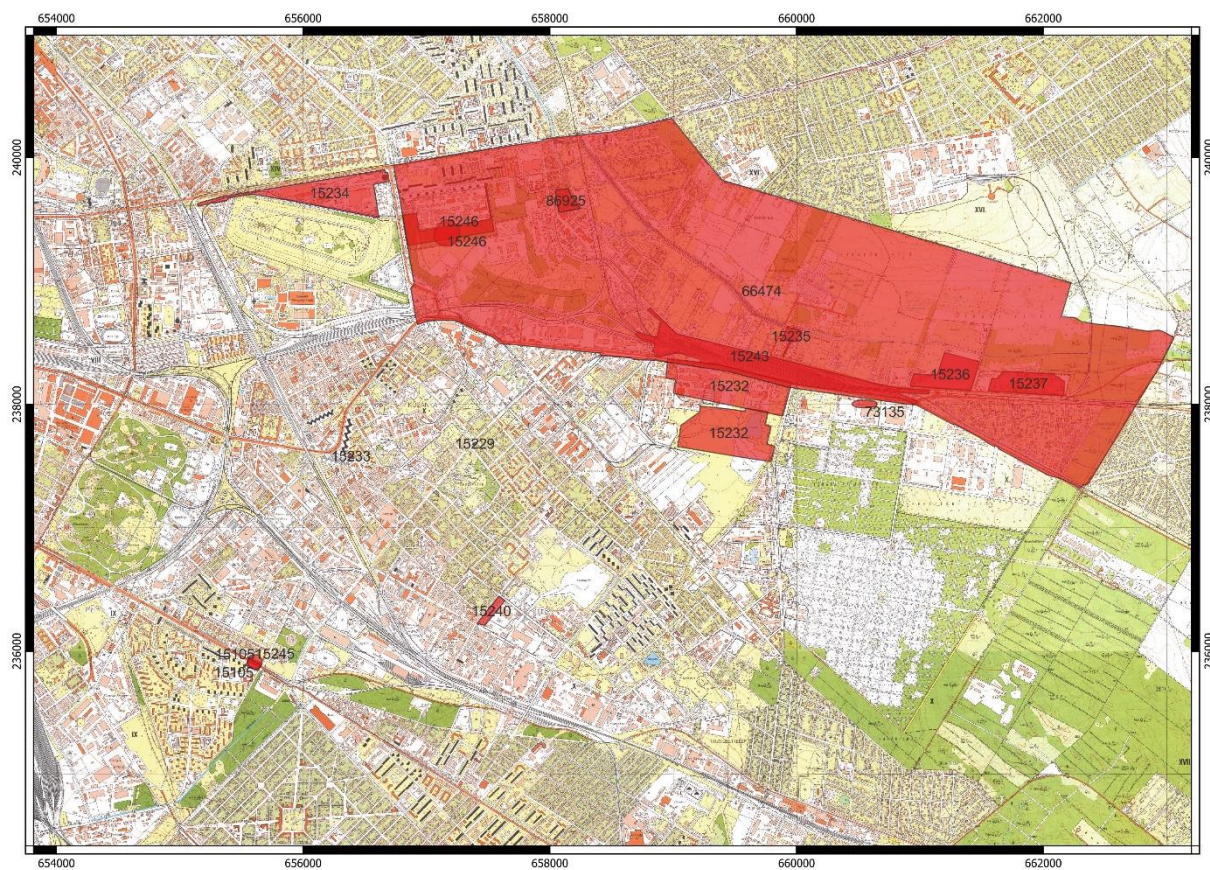
1.3.3 A település régészeti értékléptára

Védett régészeti lelőhelyek:

Budapest X. kerület, Kőbánya közigazgatási területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 7. § 45. pontja, továbbá a 11-17 § szerint meghatározott, miniszteri rendelettel fokozottan védett, történeti és kulturális jelentőségű régészeti lelőhely nem található.

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek:

Régészeti lelőhelyekről közhiteles nyilvántartást vezető Minisztérium régészeti lelőhelyekre vonatkozó adatai IVO 2023.04.19. dátum szerinti állapotának megfelelően kerültek feltüntetésre.

Régészeti lelőhelyek (pirossal jelölve) az EOV térképszelvényeken

Régészeti lelőhelyek (pirossal jelölve) a település alaptérképén

SSZ.	AZONOSÍTÓ	NÉV	HRSZ	KORRDINÁTÁK		AZONOSÍTÁS ALAPJA
2	15229	Harmat utca 31., Csősztorony	41315	657392	237680	nyilvántartás
4	15232	Jászberényi út - Kozma utca	40987/4, 40990, 42523/2, 41007/25, 41007/26, 42520/1, 41007/21, 41005/4, 41007/4, 41007/17, 41007/18, 41007/13, 41007/12, 41007/11, 41007/10, 41007/22, 41007/20, 41007/19, 41006, 1007/2, 41003/12, 41003/13, 41007/23, 41007/24, 41007/32, 41007/33	659452	238148	nyilvántartás
5	15233	Kápolna utca 14., (Kőbányai evangélikus templom)	41498	656387	237580	nyilvántartás
6	15234	Kerepesi út 14.	39206/22, 39206/32, 39206/33	656215	239710	nyilvántartás
7	15235	Felsőrákos, Keresztúri út 162.	042794/3, 042794/4	659953	238551	nyilvántartás
8	15236	Keresztúri út 202.	40957/40, 40957/41, 40957/45, 40957/46, 40957/48, 40957/51, 40957/52, 40957/53	661244	238242	nyilvántartás
9	15237	Keresztúri út 210.	40957/11, 42537/1, 42537/2, 42537/3	661878	238168	nyilvántartás
12	15240	Noszlopy utca - Gyömrői út sarka	42139	657526	236325	nyilvántartás
15	15243	Kőbánya, Jászberényi út	42523/2	659737	238323	nyilvántartás
17	15245	Üllői út 138.	38315/76, 38236/485, 38314/2, 38315/55, 38315/75, 38315/77, 38299/5, 38299/7	655609	235914	nyilvántartás
18	15246	Gyakorló u.-Fehér út-Terebesi út- Keresztúri út között	39210/11, 39210/170, 39210/166, 39210/211, 39210/212, 39210/213, 39210/214, 39210/215, 39210/216, 39210/217, 39210/218, 39210/219, 39210/220, 39210/221	657165	239384	nyilvántartás
20	66474	Kerepesi út-Fehér út-Jászberényi út- Határmalom u-pesti határ	42537, 042794/2, 40957/15, 40957/11, 39210/11, 39210/172, 39210/173, 39210/55, 39217/2, 39205/5, 39213/1, 39213/3, 39216/5, 39217/3, 39210/8, 39210/10, 39210/14, 39210/15, 39210/16, 39210/17, 39210/25, 39210/27, 39210/38, 39210/40, 3921042, 3921043, 3921044, 3921045, 3921046, 3921047, 3921048, 3921049, 3921050, 3921051, 3921052, 39210/90, 39210/91, 39210/92, 39210/93, 39210/94, 39210/101, 39210/102, 39210/105, 39210/106, 39210/107, 39210/108, 39210/109, 39210/111, 39210/112, 39210/113, 39210/114, 39210/115, 39210/116, 39210/117, 39210/118, 39210/119, 39210/120, 39210/121, 39210/122, 39210/123, 39210/124, 39210/125, 39210/126, 39210/127, 39210/129, 39210/145, 39210/146, 39210/147, 39210/148, 39210/149, 39210/150, 39210/151, 39210/152, 39210/153, 39210/154, 39210/155, 39210/156, 39210/157, 39211/2, 39211/3, 39211/4, 39211/5, 39211/6, 39212/1, 39212/2, 40559/4, 40561/1, 40561/3, 40561/4, 40562/3, 40562/4, 40562/5, 40562/6, 40562/7, 40564, 40565/2, 40565/3, 40566/1,	659717	238916	

		<p>40566/2, 40566/3, 40566/4, 40567/1, 40567/2, 40567/3, 40568, 40569, 40570/1, 40570/2, 40571, 40572, 40573/1, 40573/2, 40573/3, 40574, 40575, 40576, 40577/1, 40577/2, 40578, 40579, 40580, 40581, 40582/1, 40582/2, 40583, 40584, 40585, 40586/1, 40586/2, 40587/1, 40587/2, 40588, 40589, 40590, 40591/2, 40591/3, 40591/4, 40591/5, 40591/6, 40591/7, 40591/8, 40596, 40597/3, 40597/4, 40597/5, 40597/6, 40598, 40599, 40600, 40601, 40602/1, 40602/2, 40602/3, 40603, 40604, 40605, 40606, 40607/1, 40607/2, 40608, 40613/2, 40614/1, 40615/1, 40624, 40637/1, 40640/4, 40640/5, 40640/6, 40640/7, 40640/8, 40640/9, 40644, 40646/1, 40647/1, 40647/2, 40648, 40649, 40650, 40651, 40652, 40653/1, 40655/1, 40655/2, 40656/1, 40656/2, 40657, 40658, 40659, 40660, 40661, 40662, 40667/22, 40667/23, 40667/24, 40673, 40674/1, 40674/2, 40674/3, 40675, 40676, 40677, 40678, 40679/1, 40679/2, 40679/3, 40679/4, 40680, 40681, 40682, 40683/1, 40683/2, 40684/1, 40684/2, 40685/1, 40685/2, 40686/1, 40686/2, 40687/1, 40687/3, 40687/4, 40688/2, 40688/3, 40689/1, 40690/3, 40690/4, 40692/2, 40692/5, 40693/1, 40693/3, 40693/4, 40694/6, 40694/9, 40694/13, 40694/14, 40694/15, 40694/16, 40694/17, 40694/18, 40695/8, 40695/10, 40695/11, 40695/12, 40695/13, 40695/14, 40695/15, 40695/16, 40695/17, 40695/18, 40695/19, 40695/20, 40695/21, 40695/22, 40696/3, 40696/4, 40696/5, 40696/6, 40696/7, 40698/2, 40698/16, 40698/17, 40698/18, 40698/19, 40698/20, 40698/21, 40698/22, 40698/23, 40698/24, 40698/25, 40698/26, 40698/27, 40698/28, 40698/29, 40698/30, 40698/31, 40698/32, 40698/33, 40698/34, 40698/35, 40698/36, 40698/37, 40698/38, 40699/1, 40699/5, 40699/21, 40699/22, 40700/3, 40700/4, 40700/5, 40700/6, 40700/7, 40700/8, 40700/9, 40700/10, 40700/11, 40700/12, 40700/13, 40700/14, 40700/15, 40700/16, 40700/17, 40700/18, 40718, 40719, 40720, 40721, 40717, 40716, 40715, 40714, 40713, 40712/2, 40712/1, 40711, 40710, 40709, 40708, 40707, 40706, 40705, 40704, 40703, 40702, 40701, 40700/24, 40700/23, 40700/22, 40700/21, 40700/20, 40700/19, 40746/1, 40722, 40723, 40724, 40725, 40726, 40727, 40728, 40729/1, 40729/2, 40730, 40731, 40732, 40733, 40734/1, 40734/2, 40735, 40736/1, 40736/2, 40737, 40738, 40739, 40740, 40741, 40742/1, 40742/2, 40743, 40744, 40745/1, 40745/2, 40746/2, 40747, 40748, 40749, 40750, 40751, 40752, 40753, 40754, 40755, 40756, 40757, 40758, 40759, 40760, 40761,</p>			
--	--	--	--	--	--

		40762, 40763, 40764, 40765, 40766, 40767, 40768, 40769, 40770, 40771, 40772, 40773, 40774, 40775, 40776, 40777, 40778, 40779, 40780, 40781, 40782, 40783, 40784, 40785, 40786/1, 40786/2, 40787, 40788/1, 40788/2, 40789, 40790, 40791, 40792, 40793, 40794, 40795, 40796, 40797, 40798, 40799, 40800, 40801, 40802, 40803, 40804, 40805, 40806, 40807, 40808, 40809, 40810, 40811, 40812, 40813, 40814, 40815, 40816/1, 40816/2, 40817, 40818/1, 40818/2, 40819, 40820, 40821, 40822, 40823, 40824, 40826, 40827, 40828/1, 40828/2, 40829, 40830, 40831, 40832, 40833, 40834, 40835/1, 40835/2, 40836, 40837, 40838, 40839, 40840/1, 40840/2, 40841, 40842, 40843, 40844, 40845, 40846/1, 40846/2, 40847, 40848, 40849/1, 40849/2, 40850, 40851, 40852, 40853, 40854, 40855, 40856, 40857, 40858, 40859, 40860/1, 40860/2, 40861, 40862, 40863/1, 40863/2, 40864, 40865, 40866, 40867, 40868, 40869, 40870, 40871/1, 40871/2, 40872, 40873, 40874, 40876, 40877, 40878, 40879, 40880/1, 40880/3, 40880/4, 40881, 40882, 40883, 40884, 40885, 40886, 40887, 40888/1, 40888/2, 40889, 40890/1, 40890/2, 40890/3, 40891, 40892, 40893, 40894, 40895, 40896, 40897, 40898, 40900/1, 40900/2, 40901/1, 40901/3, 40901/4, 40901/5, 40901/6, 40901/7, 40901/8, 40901/9, 40901/10, 40901/12, 40901/13, 40901/14, 40901/18, 40901/19, 40901/20, 40901/21, 40901/23, 40901/24, 40901/25, 40901/26, 40901/27, 40901/28, 40901/29, 40901/30, 40901/31, 40901/33, 40901/34, 40901/35, 40901/36, 40901/38, 40901/39, 40901/40, 40901/41, 40901/43, 40901/44, 40901/45, 40901/46, 40901/47, 40901/48, 40901/49, 40901/50, 40901/51, 40901/52, 40906/78, 40906/79, 40906/80, 40906/81, 40906/82, 40906/83, 40906/84, 40906/85, 40906/86, 40906/87, 40906/88, 40906/89, 40906/90, 40906/91, 40906/92, 40906/93, 40906/94, 40906/95, 40906/96, 40906/97, 40906/98, 40906/99, 40906/100, 40906/101, 40906/102, 40906/103, 40906/104, 40906/105, 40906/106, 40906/107, 40906/108, 40906/109, 40906/110, 40906/111, 40906/112, 40906/113, 40906/114, 40906/115, 40906/116, 40906/117, 40906/118, 40906/119, 40906/120, 40906/121, 40906/122, 40906/123, 40906/124, 40906/125, 40906/126, 40906/127, 40906/128, 40906/129, 40906/130, 40906/131, 40906/132, 40906/133, 40906/134, 40906/135, 40906/136, 40906/137, 40906/138, 40906/140, 40906/141, 40906/142, 40906/144, 40906/145, 40906/146,			
--	--	---	--	--	--

		<p>40906/147, 40906/148, 40906/149, 40906/150, 40906/151, 40906/152, 40906/153, 40906/154, 40906/155, 40906/156, 40906/157, 40906/158, 40906/159, 40906/160, 40906/161, 40906/162, 40906/163, 40906/164, 40906/165, 40906/166, 40906/167, 40906/168, 40906/169, 40906/170, 40906/171, 40906/172, 40906/173, 40906/174, 40906/175, 40906/176, 40906/177, 40906/178, 40906/179, 40906/180, 40906/181, 40906/182, 40906/183, 40906/184, 40906/185, 40906/186, 40906/187, 40906/188, 40906/189, 40906/190, 40906/191, 40906/192, 40906/194, 40906/195, 40906/196, 40906/197, 40906/198, 40906/199, 40906/200, 40906/201, 40906/202, 40906/203, 40906/204, 40906/205, 40906/206, 40907/4, 40907/5, 40907/6, 40907/7, 40908/3, 40908/4, 40908/5, 40908/6, 40908/7, 40908/8, 40909/6, 40909/9, 40909/13, 40909/14, 40909/15, 40909/16, 40909/17, 40909/18, 40909/19, 40909/22, 40909/23, 40909/24, 40909/25, 40909/27, 40909/28, 40909/29, 40909/30, 40909/31, 40909/32, 40910/31, 40940/3, 40945/5, 40945/11, 40945/12, 40945/13, 40945/14, 40947/5, 40947/7, 40948/33, 40948/42, 40948/47, 40948/48, 40948/49, 40949/3, 40950/3, 40951/11, 40951/13, 40951/15, 40956/6, 40956/7, 40957/5, 40957/7, 40957/12, 40957/14, 40957/16, 40957/17, 40957/18, 40957/19, 40957/28, 40957/36, 40957/37, 40957/38, 40957/39, 40986/1, 40986/3, 40987/2, 40987/3, 40987/4, 40987/5, 40988/12, 40988/16, 40988/22, 40988/24, 40988/25, 40988/26, 40988/28, 40988/32, 40988/33, 40988/34, 40988/35, 40988/37, 40988/39, 40988/40, 40988/41, 40988/42, 40988/43, 40988/44, 40988/45, 40988/46, 40988/47, 40988/48, 40988/49, 40990, 42523/2, 42523/3, 42523/4, 42526/2, 42526/3, 42526/4, 42526/5, 42526/6, 42526/7, 42526/8, 42526/9, 42526/10, 42526/11, 42526/12, 042805/5, 042829/2, 042804/6, 042804/7, 042843/3, 042863/2, 042839/8, 042839/9, 39210/44, 39210/170, 39210/188, 39210/47, 39210/45, 39210/51, 39210/50, 39210/52, 39210/49, 39210/180, 39210/179, 40957/40, 40957/41, 40957/42, 042805/7, 042805/8, 042805/9, 042805/10, 042805/11, 042805/12, 042805/13, 042805/14, 042805/15, 042805/16, 042805/17, 042805/18, 042805/19, 042805/20, 042805/21, 042805/22, 042805/23, 042805/24, 042805/25, 042805/26, 042805/27, 042805/28, 042805/29, 042805/30, 042805/31, 042805/32, 042805/33, 042805/34, 042805/35, 042805/36, 042805/37,</p>			
--	--	--	--	--	--

			042805/38, 042805/39, 042805/40, 042805/41, 042805/42, 042805/43, 042805/44, 042805/45, 042805/46, 042805/47, 042805/48, 042805/49, 042805/50, [...]			
21	73135	Jászberényi és Kozma utca találkozása	42528/47, 42528/54	660552	238004	nyilvántartás
22	15105	Üllői út 138. előtt	38314/2, 38315/77, 38299/5, 38299/7	655597	235893	nyilvántartás
23	86925	Rákász utca	40590, 40591/2, 40591/3, 40591/4, 40591/5, 40591/6, 40591/7, 40591/8, 40596, 40597/3, 40597/4, 40597/5, 40597/6, 40598, 40599, 40600, 40601, 40602/1, 40603, 40604, 40606, 40607/1, 40607/2, 40608, 40688/7	658129	239648	nyilvántartás

Nyilvántartott és nyilvántartásba vétel alatt álló régészeti lelőhelyek összefoglaló táblázata

A részletes ismertetést az 5. melléklet 5.1. A régészeti lelőhelyek részletes ismertetése rész tartalmazza.

Az érintett örökségi elemek számbavétele és állapotuk ismertetése kapcsán fel kell hívni a figyelmet arra az általános szabályra, amely szerint a régészeti lelőhelyek pontos kiterjedése pusztán felszíni vizsgálatokkal (pl. terepbejárás) csak hozzávetőlegesen állapítható meg, továbbá a felszíni lokalizációt erőteljesen korlátozó tényezők (pl. vegetáció, beépítés, elfedés, stb.) miatt a régészeti érintettség meghatározásánál gyakran csak a korábbi, vegetáció-mentes időszakban végzett megfigyelésekre támaszkodhattunk. Fontos továbbá kiemelni, hogy a régészeti lelőhelyek helyzete és kiterjedése a jövőbeni régészeti kutatások eredményei alapján módosulhat.

2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

● **Épített és természeti környezet**

Kőbánya kerületi építési szabályzatának jelen módosítása új beépítésre szánt területet nem jelölt ki, a hatályos építési paramétereket pedig jellemzően, változtatás nélkül alkalmazza.

A terv készítésének szándéka a kerület túlzott beépítését megakadályozó, az épített és természeti értékeket megőrző, a minőségi fejlődést segítő szabályozási terv és helyi építési szabályzat megalkotása, mely figyelembe veszi a X. kerület hagyományait, településszerkezetének és karakterének jellegzetes adottságait.

A korábban készült tervek, illetve jelen 7 db kerületi építési szabályzat KÖKÉSZ -be való bedolgozása során a tervezés alapelvei:

- az épített és a természeti környezet értékeinek megőrzése,
- jogi helyzet rendezése, jogbiztonság megteremtése,
- a városkép védelme,
- minőségi fejlődés elősegítése,
- túlépítés megakadályozása,
- megfelelő infrastruktúra biztosítása.

● **Építési övezetek, övezetek**

A hatályos építési övezetek, övezetek paraméterei nem kerültek módosításra.

● **Közterületek kialakítása**

Közterületek kialakítása vagy felújítása során a zöldinfrastruktúra megőrzése és kialakítása különösen fontos szempont, ezért a közterületi zöldfelületekre és fasorokra vonatkozó előírások továbbra is szerepelnek a szabályzatban.

● **A környezeti elemek védelme és a terhelő hatások csökkentése**

Ez a szakasz környezeti elemenként rendelkezik a betartandó védelmi előírásokról. A levegő védelmével kapcsolatos előírások a magasabb rendű jogszabályok megfelelő passzusaiban (határértékek, légszennyező tevékenységek szabályozása) részletesen szerepelnek. A kerület ipari múltja miatt a potenciálisan talajszennyezett területeken a szennyezettség feltárása szükségességes.

● **Bányászati módszerekkel kialakított alápincézett és mesterségesen feltöltött területek**

A kerület kiterjedt részén pincerendszerek húzódnak a felszín alatt. Az alábányászott területre ezért speciális építéstechnikai és környezetvédelmi előírások szükségesek. A pincék szellőzését biztosítani kell, ami a környező beépítés korlátozását igényli.

A pincék csak olyan módon hasznosíthatók, ami az övezeti előírások alapján a felszíni létesítményekben is lehetséges. A környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenységeket (a mindenkor hatályos, a telepengedélyről és a teleplétesítésről szóló magasabb rendű jogszabály mellékleteiben felsorolt ipari, szolgáltató tevékenységek, valamint vegyi és robbanó, tűzveszélyes és környezetszennyező anyag, termék, hulladék raktározása, tárolása) a pincékben egyáltalán nem javasoljuk.

A kerületben a pincerendszereken kívül a mesterségesen feltöltött területek nagysága is jelentős. Ilyenek például az Akna utcai és a Gergely utcai hulladéklerakó, amelyeket kommunális hulladékkal töltöttek fel. Mesterségesen feltöltött területeken azok sajátos talajmechanikai és kémiai tulajdonságai miatt (pl. roskadás) építmény elhelyezése előtt geotechnikai vizsgálatot kell végezni. Szervesanyag-feltöltés feletti rekultivált területen huzamos emberi használat csak műszeres vizsgálattal igazoltan alacsony metángázszint esetén lehetséges.

- **A zöldfelületek kialakítása és védelme**

A fejezetben a különböző zöldfelületi elemek létesítésével, védelmével kapcsolatos előírások szerepelnek, módosításuk nem javasolt. Az építési övezetek területén a megtartandó faállományra vonatkozó, valamint a növényzettel borított felületek és védősávok kialakítására vonatkozó előírások a zöldfelületi értékek megőrzését, a zöldinfrastruktúra fejlesztését szolgálják.

Régészet

A jelenlegi állapot és terület-felhasználás a régészeti örökség összefüggésében:

Budapest X. kerület, Kőbánya közigazgatási területén 15 nyilvántartott régészeti lelőhely van. Ezek közül mindegyik nyilvántartott régészeti lelőhely beépített belterületen van. Legfeljebb az érintett ingatlanok beépítettségének mértéke mutat eltérést.

terület-felhasználás	lelőhelyek száma	arány
mezőgazdasági terület (szántó)	-	-
mezőgazdasági terület (zártkert, szőlő, gyümölcsös)	-	-
mezőgazdasági terület (gyep, rét, legelő)	-	-
erdő	-	-
beépített belterület	15	100%
ipari gazdasági, kereskedelmi, sport és különleges terület	-	-

Terület-felhasználás a régészeti örökség összefüggésében

(a lelőhelyek számának feltüntetésnél az osztott ágban lévő lelőhelyek arányának megfelelően, például a gyep és erdőművelés alatt lévő lelőhely 0,5 értékben a gyep és 0,5 értékben az erdő terület-felhasználásnál kerültek számba vételre)

Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre

A településrendezési eszközök tervezett módosításai a nyilvántartott vagy nyilvántartásba vétel alatt álló régészeti lelőhelyet nem érintenek, ezért a régészeti örökségre nincs hatásuk.

Változtatási szándékoknak a régészeti örökségre várható hatásainak összefoglalása:

A településrendezési eszközök módosításai előre látható örökségvédelmi kockázattal nem járnak.

Értékvédelmi terv

Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények, valamint az önkormányzati feladatok meghatározása.

Az értékleltárban szerepeltetett régészeti értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények.

A régészeti emlékek megmaradásának, feltárhatóságának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei a 2001. évi LXIV. törvény értelmében a régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban és eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A védelmükre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző és csak szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük. Amennyiben a régészeti örökség elemeit eredeti összefüggésükből, a régészeti lelőhely területről valamely oknál fogva mégis el szükséges mozdítani, arra csak régészeti feltárás keretében kerülhet sor.

A régészeti leletek jelenleg a földfelszín alatt vannak. A jelenlegi állapot fenntartása a Budapest X. kerület, Kőbánya területén nyilvántartott lelőhelyek esetében biztosítja a még bolygatatlan régészeti leletek eredeti összefüggésben való megőrzését. Amennyiben ez az állapot bármilyen földmunkával járó beruházás megvalósítása végett változik, úgy a régészeti leletek szakszerű feltárása a fejlesztést megelőzően, a földmunkákhoz ütemezve lehetséges.

Ha a feltárás során országos jelentőségű régészeti objektum kerül napvilágra, úgy annak konzerválását, eredeti helyén való megőrzését, az építési kiviteli tervekbe beépítve kell biztosítani.

Az önkormányzati feladatok meghatározása

Folyamatok iránya, visszafordíthatósága

A régészeti lelőhelyek területének jelenlegi hasznosításából adódó károsan ható folyamatok lassítása, visszafordítása érdekében az ingatlantulajdonos, a helyi önkormányzat és az örökségvédelmi szakemberek (hatóság, múzeum) konstruktív együttműködése szükséges. Ellenkező esetben a negatív folyamatok visszafordíthatatlan károkat okozhatnak, amelyek a kulturális örökség elemeinek részleges vagy teljes megsemmisüléséhez vezethetnek.

Kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei

A régészeti lelőhelyek fokozatos állagromlásának lassítása, megállítása csak a helyi önkormányzat, a szakemberek (területileg illetékes megyei kormányhivatal örökségvédelmi irodája, megyei múzeum) és az érintett magánszemélyek vagy vállalkozások együttműködésével lehetséges.

A fejlesztési övezetben található régészeti lelőhelyen a tervezett beruházás megvalósulása esetén a régészeti emlékekben keletkező károk enyhítésére nincs, csupán megelőzésre van lehetőség. Ennek a törvény által előírt módja a régészeti lelőhely elkerülése, jogszabályi módon meghatározott elfedése, vagy a beruházást megelőző feltárása.

3. ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen KÖKÉSZ módosítás a X. kerület területén hatályos, 7 db KÉSZ előírásait nem változtatja meg. A javasolt változtatások lényegét tekintve a hatályos rendezési tervekhez képest számottevő módosítást nem tartalmaz. A kerület területén nyilvántartott lelőhelyek közül új KÖKÉSZ előírások nem érintik az ismert lelőhelyeket. A kerület területén található régészeti érdekű terület egyes részeire vonatkozó módosítások adminisztratív jellegűek, régészeti beavatkozást nem igényelnek.

A KÖKÉSZ az országos és fővárosi értékvédelemmel érintett értékeken kívül már a 2017-ben elfogadott Településképi Rendelet által meghatározott fővárosi és kerületi helyi védett elemeket is tartalmazza és feltünteti. A KÖKÉSZ-ben - a TKR-ben és a TAK-ban meghatározott előírások mellett – ugyancsak érvényesülnek az adott épített és természeti örökség – főként építési tevékenységgel összefüggő – szabályozási előírásai, ennek értelmében karaktermegőrzést és illeszkedést szolgáló paraméterek meghatározása (beépítési mód, épület/párkánymagasság, tetőidom, etc.).

A kerület Településképi Rendelete, valamint az azt megalapozó arculati kézikönyv előírásokat, ajánlásokat határoz meg az épített örökséget érintő építési tevékenységekkel kapcsolatban, valamint az egyes védett és védelemre javasolt építmények környezetére vonatkozóan, amelyek a környezet meglévő karakterének megőrzését, valamint az építés során az ehhez való illeszkedést hivatottak szolgálni.

A helyi védelem alatt álló és nyilvántartásba vett értékek védelmére, megóvására és fejlesztésére a KÖKÉSZ-en kívül a Településképi Rendelet fogalmaz meg kötelező érvényű előírásokat. Ezen felül a hatályos magasabb szintű jogszabályban megfogalmazottak érvényesek, melyeken felül a KÖKÉSZ külön előírásokat nem határoz meg. Az országos és fővárosi szinten védett értékekhez fűződő korlátozásokra és kötelezettségekre szintén a hatályos magasabb szintű jogszabályok tartalmaznak előírásokat, melyeket a fejlesztések, esetleges átépítések során maradéktalanul figyelembe kell venni.

Jelen KÖKÉSZ módosítás során került beépítésre a tervbe az egykori sörgyár területére vonatkozó 2022-ben elfogadott építési szabályzat is, mely területén található a műemlék **Sörgyári együttes**. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 32. és 39. §-a alapján műemlékké nyilvánított Budapest X. kerület, 41446, 41447 és 41448 helyrajzi számú ingatlanokon álló Sörgyári együttes védett értékei helyreállításához építéstörténeti dokumentációt és értékleltárt kell készíteni, egyben **felülvizsgálni szükséges a védett épületek védelmének indokoltságát** a területen. A felülvizsgálat eredménye szerint is védelemre érdemes épületekben még megtalálható korabeli a bennük végzett tevékenységhez kapcsolódó berendezéseket stb. javasolt az új funkcióhoz integrálni. Sok épület belsőben és a homlokzatokon is fennmaradtak építéskorabeli szerkezeti és egyéb elemek. (öntöttvas oszlopok, vonórudak, kovácsoltvas konzolok, lámpatestek, szellőzőrácsok) Az új tervek készítésénél ezek megtartása javasolt. A területet kísérő kerítés helyreállítása szükséges. A gyár együttes levéltári anyagában megtalálható az északi és déli területrész közötti támfal terve. A területen meglévő építéskorabeli támfalakat meg kell tartani és felújítani. Az együttes területén található későbbi jellegű épületek bonthatók. A portaépület a Dreher Sörgyár különböző helyszínrajzain egyszerű téglány alaprajzú. Feltételezhetően egy jóval későbbi átalakítás a kerítés felé, ahhoz tapasztva földszintes kiegészítést épít, majd a vízelvezetésre provizórikus fedést készít. Az új toldalékok bontása javasolt, míg a kerítést eredeti formájában szükséges helyreállítani. A palacksör raktár és palacktöltő épület nyolcszögű tömegéhez a levéltári tervek alapján átalakítási és módosítási terv készült, rakodószint kialakítására. A sörgyár 1912-ben készült helyszínrajzán, azonban már nyaktaggal ábrázolják az épületet. A teljes épületről építéstörténeti dokumentációt és értékleltárt kell készíteni. Amennyiben a helyreállítási javaslat lehetővé teszi a nyaktag bontását, úgy az a tervezett új funkciónak megfelelően bontható, lehetőség szerint a rakodószint megtartásával.

A régészeti lelőhelyek az emberiség és a magyarság történetének, települési viszonyainak, életmódjának fontos bizonyítékai, ezért mindenki részéről elvárt a nemzeti kulturális örökség iránti megbecsülés, a régészeti értékek megóvása és az örökségvédelmi törvények tiszteletben tartása.

Budapest X. kerület, Kőbánya közigazgatási területén összesen 15 nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek általános törvényi védelem alatt állnak.

A településrendezési eszközök jelenlegi módosítása a nyilvántartott vagy nyilvántartásba vétel alatt álló régészeti lelőhelyet érdemben nem érintenek, ezért a régészeti örökségre nincs hatásuk. A településrendezési eszközök tervezett módosításai előre látható örökségvédelmi kockázattal nem járnak.

A településrendezési eszközök jelenlegi módosításával nem érintett régészeti lelőhelyekkel kapcsolatban fontos felhívni a figyelmet arra, hogy a törvényi szabályozás alapján régészeti lelet eredeti összefüggéséből csak régészeti feltárással mozdítható el. A régészeti feltárás költségei pedig azt terhelik, akinek a régészeti leletek eredeti összefüggésükből történő elmozdítása érdekében áll. Ennek pénz- és időbeli vonzatával minden esetben előzetesen, már a tervezés szakaszában számolni ajánlott, mivel a régészeti munkák tervezésének és a kivitelezésbe való ütemezésének elmaradása nagymértékben veszélyezteti a lelőhelyeket, ugyanakkor a nem megfelelően tervezett régészeti feladatellátás lassíthatja, vagy akár akadályozhatja is egy beruházás megvalósulását.

Végezetül, amennyiben a régészeti lelőhelynek vagy régészeti érdekű területnek nem minősülő területen földmunkák során váratlan régészeti lelet vagy emlék kerül elő, úgy haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes Budapest Történeti Múzeumot.

4. TERVEZŐI NYILATKOZAT

A tervezett megoldás megfelel az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak. A jelen hatástanulmány elkészítésére jogosultsággal rendelkezem.

Balla Mariann
okl. építészmérnök, urbanista
településrendező tervező
É / TT 01-4620

Alulírott dr. Tankó Károly régész nyilatkozom, hogy a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről szóló 416/2017. (XII. 18.) Korm. rendeletben meghatározott kulturális szakértői tevékenység folytatásához, a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendeletben meghatározott régészet szakterületen szakértői tevékenység végzésére szakértői jogosultsággal rendelkezem.

Budapest X. kerület, Kőbánya településrendezési eszközeinek módosításához készített örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakági rész, az összeállítás időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján, az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készült. A tervezett változtatásokra vonatkozó javaslatok és megoldások az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak megfelelnek.

Budapest, 2023 április 19.

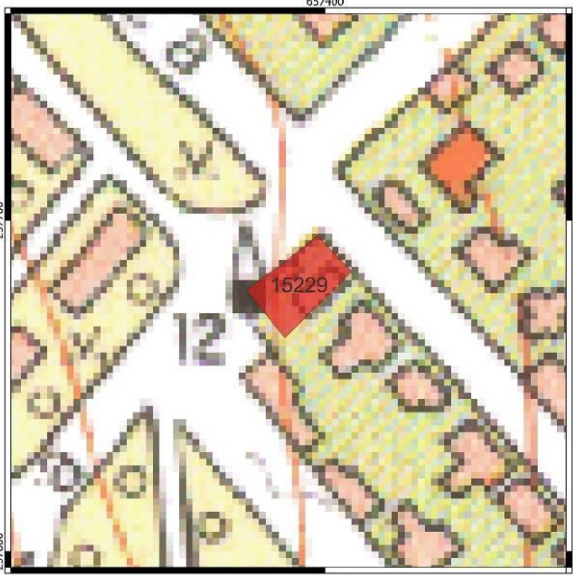

Dr. Tankó Károly
régész, örökségvédelmi szakértő
Szakértői engedély száma: OKM 289-5/2008

5. MELLÉKLET

5.1. A régészeti lelőhelyek részletes ismertetése

2. lelőhely

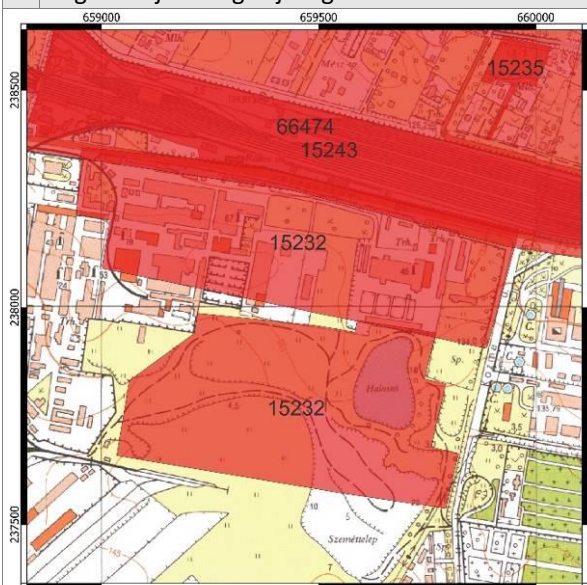
68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15229					
2	Leelőhely neve			Harmat utca 31., Csősztorony					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-412	Koordináták	EOV Y	657392	EOV X	237680
	Helyrajzi szám	41315							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Harmat utca, Kőér utca és Dér utca által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇔								
				5	Jelenlegi állapot	beépített belterület			
				6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés			
				7	Ismertség	nyilvántartás			
				8	Tevékenység	adatgyűjtés			
				9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt			
				10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b			
				11	Kelt	2023.04.19.			

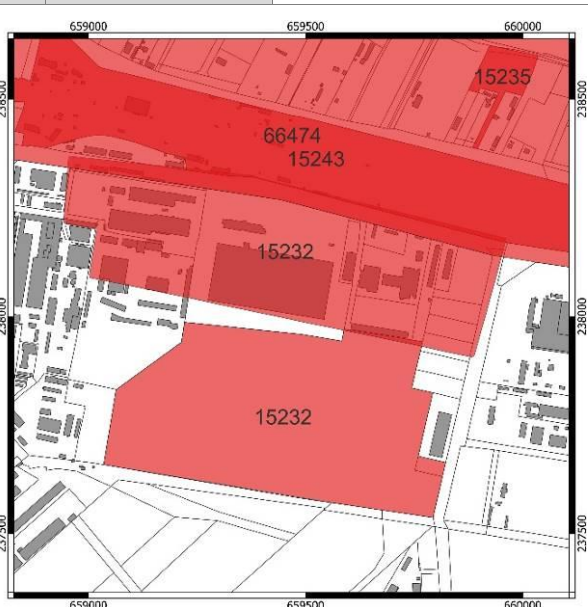
4. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15232							
2	Lelőhely neve	Jászberényi út - Kozma utca							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-412	Koordináták	EOV Y	659452	EOV X	238148
	Helyrajzi szám	40987/4, 40990, 42523/2, 41007/25, 41007/26, 42520/1, 41007/21, 41005/4, 41007/4, 41007/17, 41007/18, 41007/13, 41007/12, 41007/11, 41007/10, 41007/22, 41007/20, 41007/19, 41006, 1007/2, 41003/12, 41003/13, 41007/23, 41007/24, 41007/32, 41007/33							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Jászberényi út, Porcelán utca és Kozma utca által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

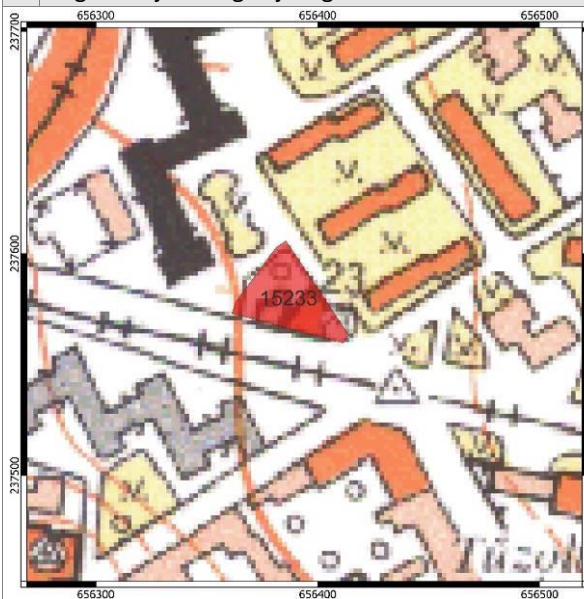
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

5. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám					15233			
2	Lelőhely neve	Kápolna utca 14., (Kőbányai evangélikus templom)							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-412	Koordináták	EOV Y	656387	EOV X	237580
	Helyrajzi szám	41498							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Kápolna utca és Kápolna köz által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇔

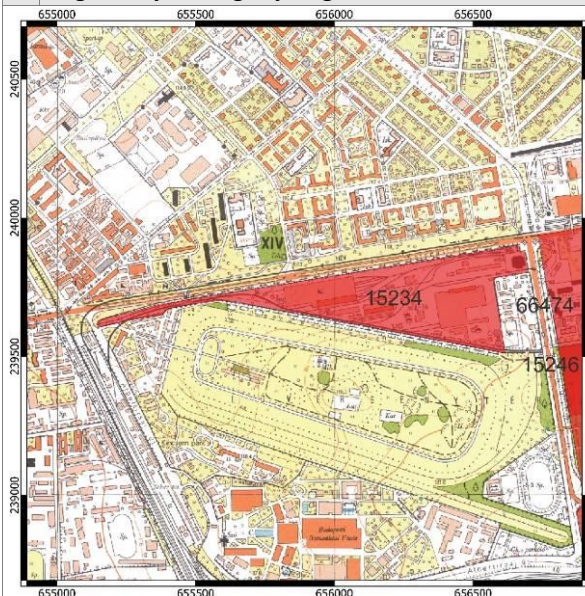
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

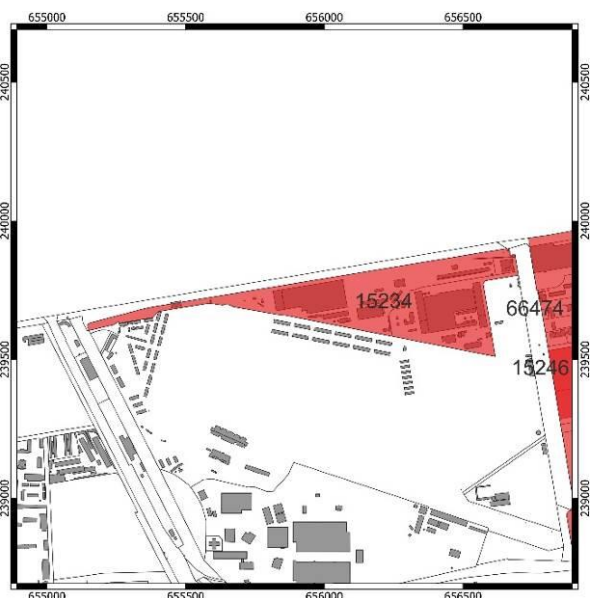
6. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15234							
2	Lelőhely neve	Kerepesi út 14.							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-412	Koordináták	EOV Y	656387	EOV X	237580
	Helyrajzi szám	39206/22, 39206/32, 39206/33							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Kerepesi út, Fehér út és Albertirsai út által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

7. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15235							
2	Lelőhely neve	Felsőrákos, Keresztúri út 162.							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-412	Koordináták	EOV Y	659953	EOV X	238551
	Helyrajzi szám	042794/3, 042794/4							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Keresztúri út és a Felsőrákosi rétek által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

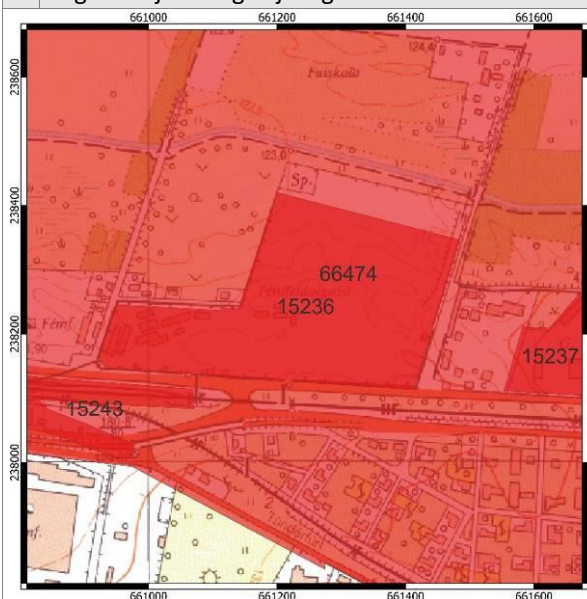
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

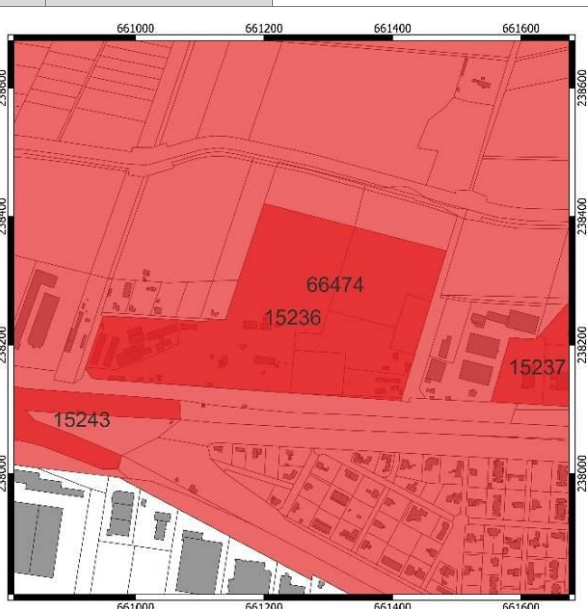
8. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15236							
2	Lelőhely neve	Keresztúri út 202.							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	661244	EOV X	238242
	Helyrajzi szám	40957/40, 40957/41, 40957/45, 40957/46, 40957/48, 40957/51, 40957/52, 40957/53							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Keresztúri út, Tűzok utca, Tűzok köz, Lovasvölgyi utca és a Felsőrákosi rétek által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

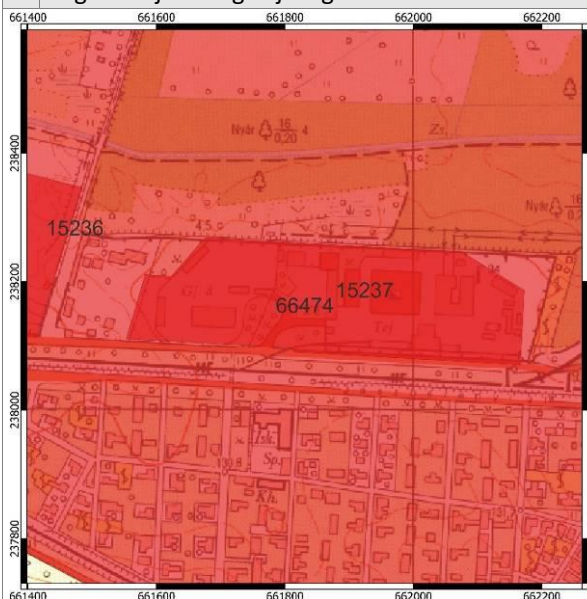
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

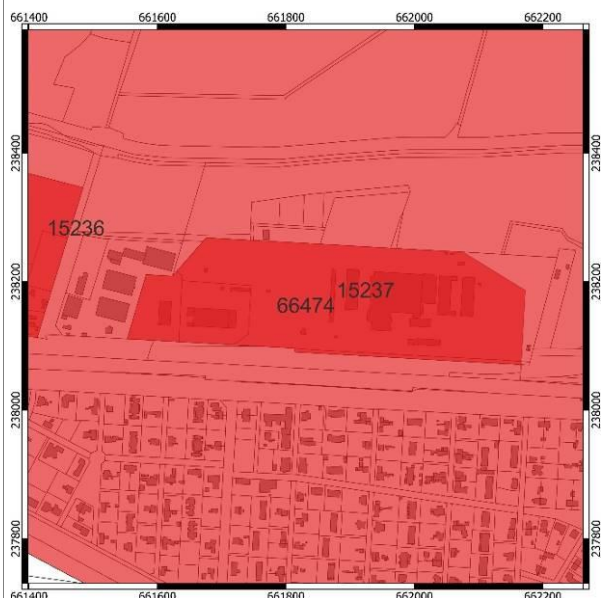
9. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15237							
2	Lelőhely neve	Keresztúri út 210.							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	661878	EOV X	238168
	Helyrajzi szám	40957/11, 42537/1, 42537/2, 42537/3							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Keresztúri út és a Felsőrákosi rétek által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

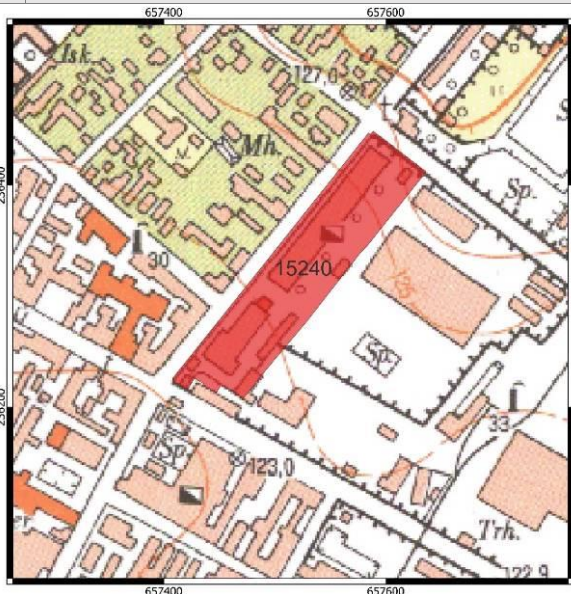
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

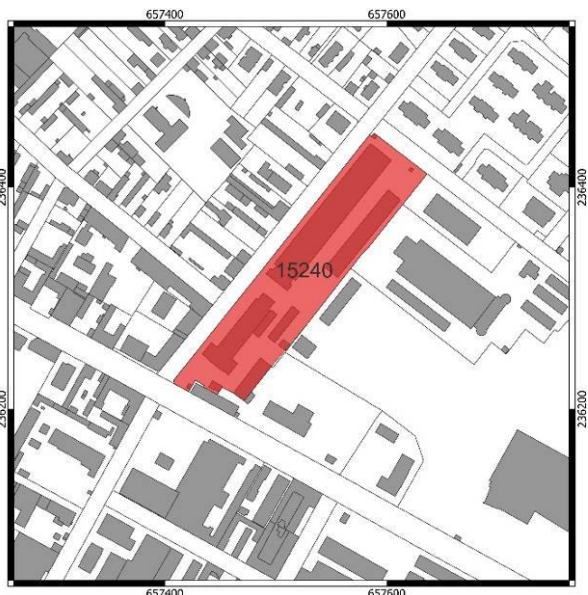
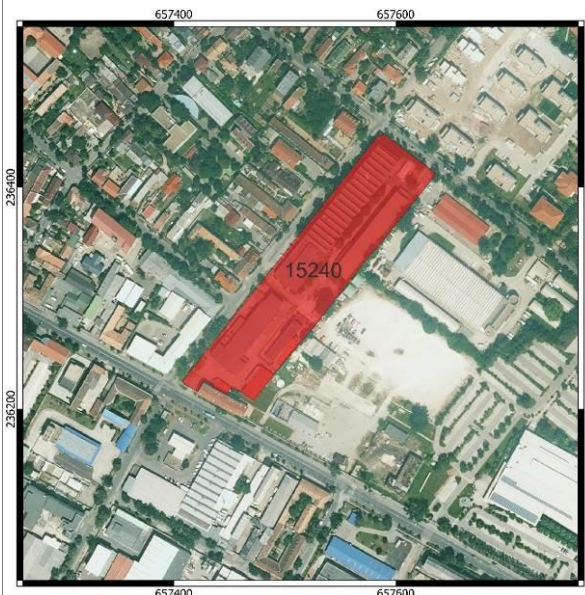
12. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15240							
2	Lelőhely neve	Noszlopy utca - Gyömrői út sarka							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	657526	EOV X	236325
	Helyrajzi szám	42139							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Gyömrői út, Noszlopy utca és a Gergely utca által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

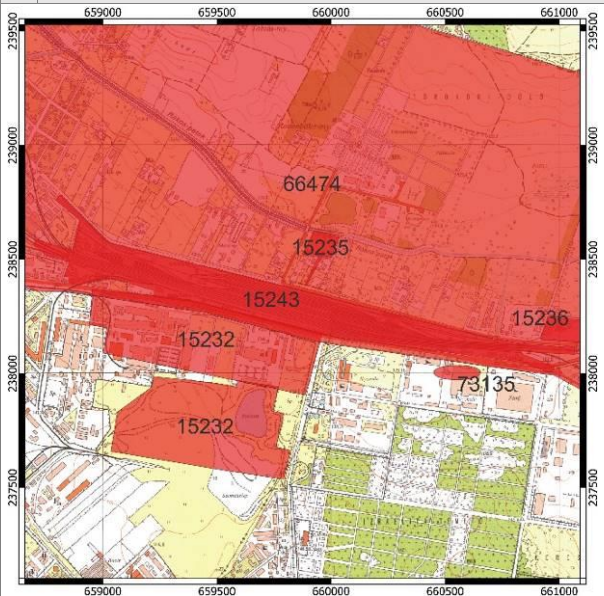

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

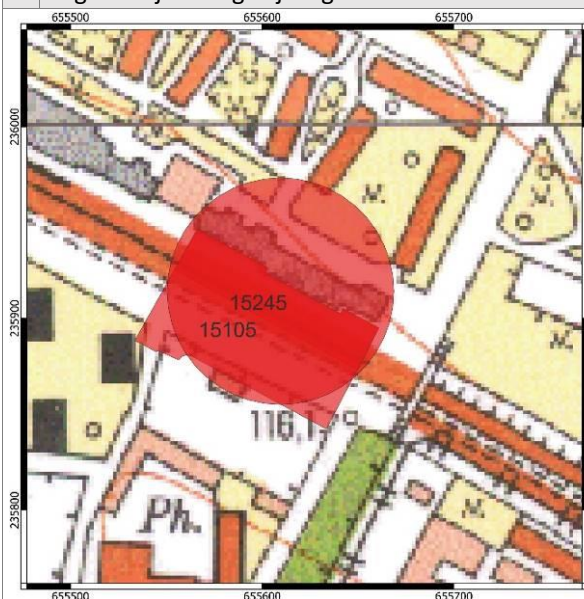

15. lelőhely

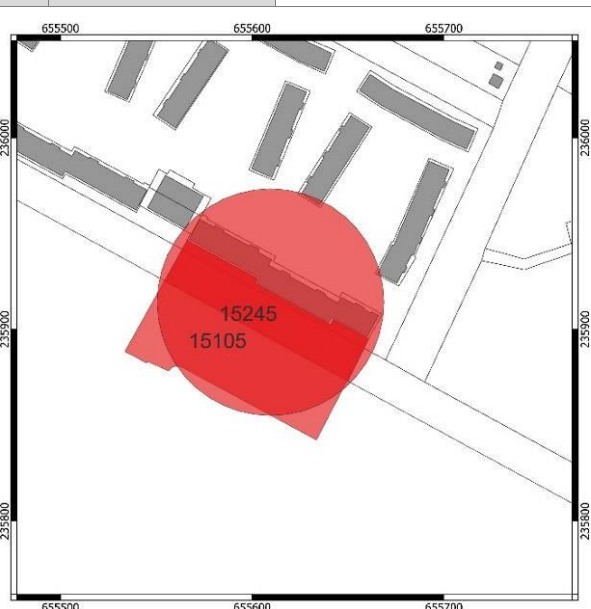
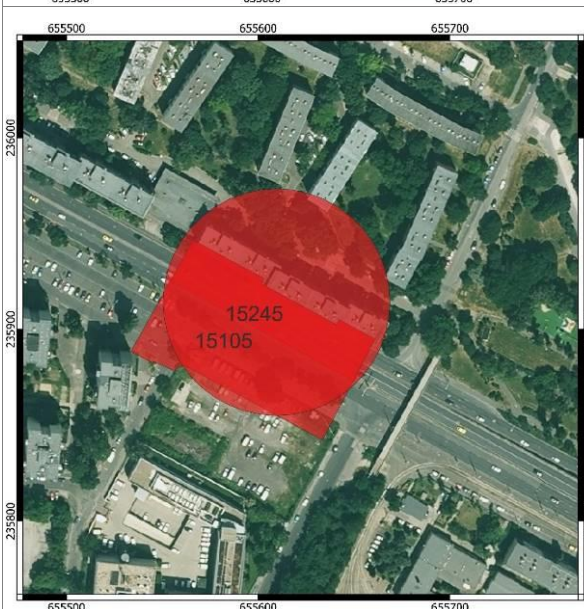
68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15243							
2	Lelőhely neve	Kőbánya, Jászberényi út							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	659737	EOV X	238323
	Helyrajzi szám	42523/2							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Jászberényi út és a Keresztúri út által határolt vasúti területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								
									
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület							
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés							
7	Ismertség	nyilvántartás							
8	Tevékenység	adatgyűjtés							
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt							
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b							
11	Kelt	2023.04.19.							
									
									

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15245							
2	Lelőhely neve	Üllői út 138.							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	655609	EOV X	235914
	Helyrajzi szám	38315/76, 38236/485, 38314/2, 38315/55, 38315/75, 38315/77, 38299/5, 38299/7							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely az Üllői út, Szárnyas utca, Száva utca, Távíró utca és a Csordás köz által érintett területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

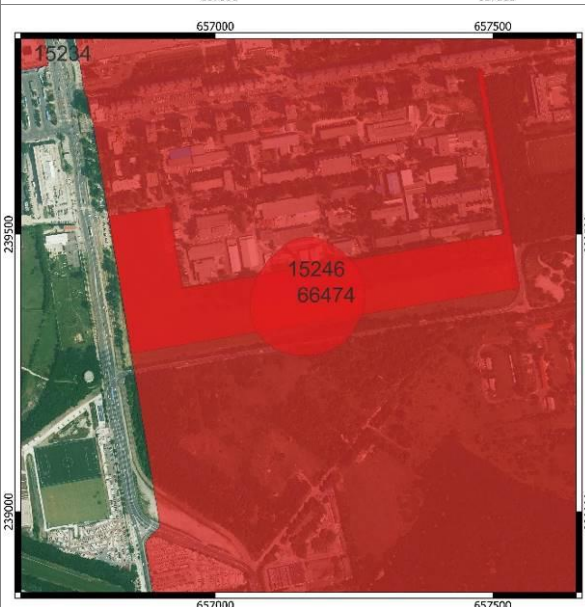
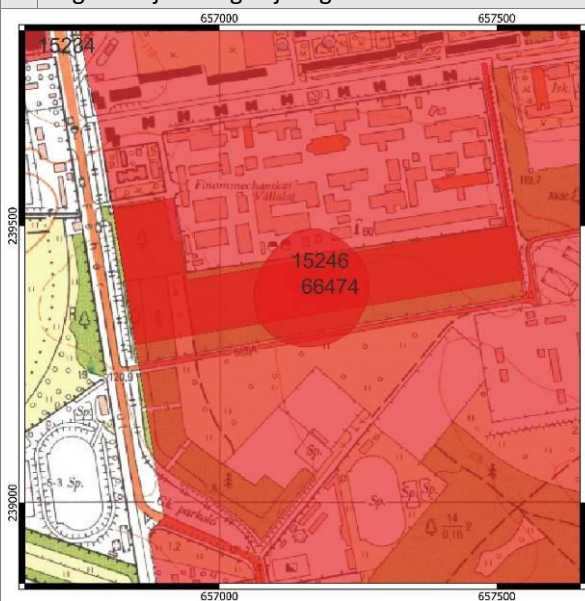
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

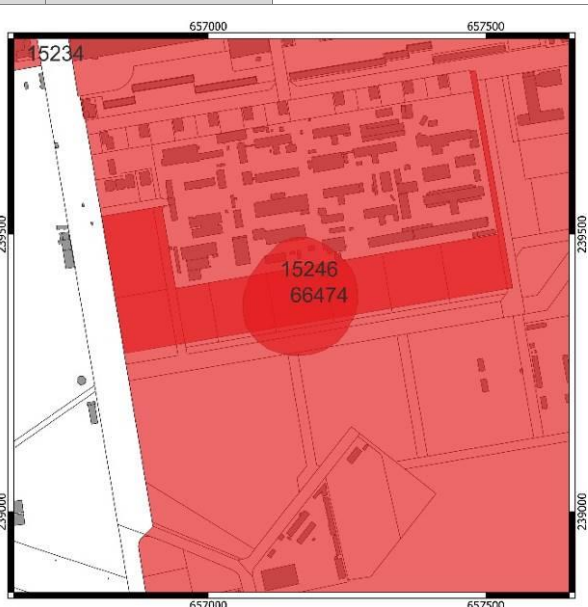
18. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15246							
2	Lelőhely neve	Gyakorló u.-Fehér út-Terebesi út-Keresztúri út között							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	657165	EOV X	239384
	Helyrajzi szám	39210/11, 39210/170, 39210/166, 39210/211, 39210/212, 39210/213, 39210/214, 39210/215, 39210/216, 39210/217, 39210/218, 39210/219, 39210/220, 39210/221							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Fehér út, gyakorló utca és a Gyógyszergyári utca, Terebesi utca által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

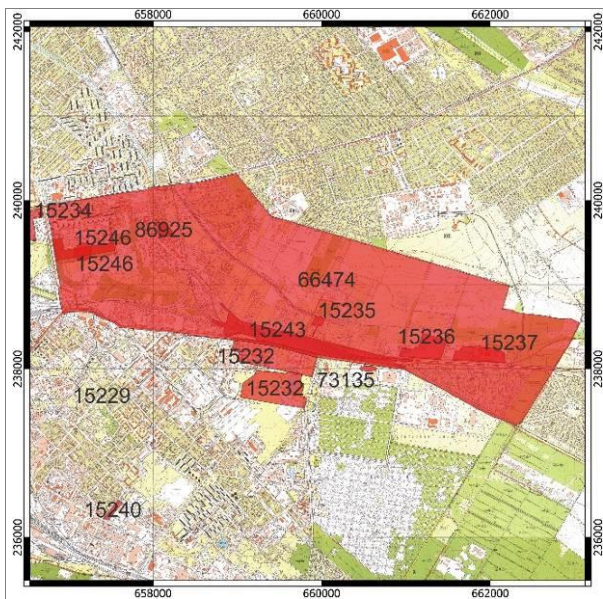
4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

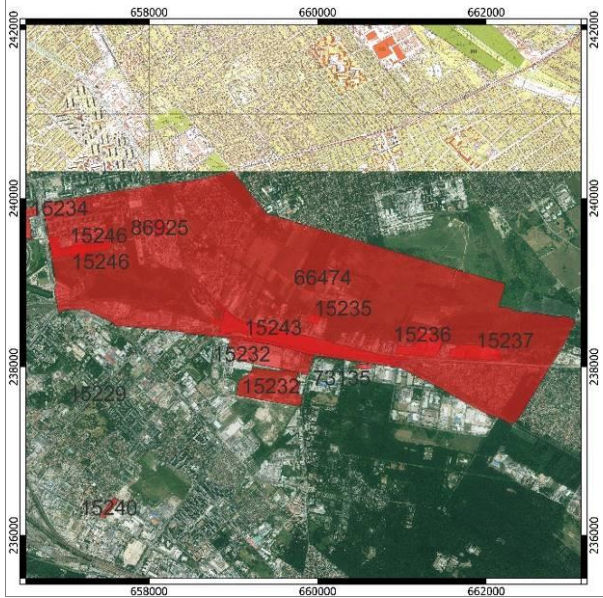

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám				66474				
2	Lelőhely neve	Kerepesi út-Fehér út-Jászberényi út-Határmalom u-pesti határ							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	659717	EOV X	238916
	Helyrajzi szám	42537, 042794/2, 40957/15, 40957/11, 39210/11, 39210/172, 39210/173, 39210/55, 39217/2, 39205/5, 39213/1, 39213/3, 39216/5, 39217/3, 39210/8, 39210/10, 39210/14, 39210/15, 39210/16, 39210/17, 39210/25, 39210/27, 39210/38, 39210/40, 3921042, 3921043, 3921044, 3921045, 3921046, 3921047, 3921048, 3921049, 3921050, 3921051, 3921052, 39210/90, 39210/91, 39210/92, 39210/93, 39210/94, 39210/101, 39210/102, 39210/105, 39210/106, 39210/107, 39210/108, 39210/109, 39210/111, 39210/112, 39210/113, 39210/114, 39210/115, 39210/116, 39210/117, 39210/118, 39210/119, 39210/120, 39210/121, 39210/122, 39210/123, 39210/124, 39210/125, 39210/126, 39210/127, 39210/129, 39210/145, 39210/146, 39210/147, 39210/148, 39210/149, 39210/150, 39210/151, 39210/152, 39210/153, 39210/154, 39210/155, 39210/156, 39210/157, 39211/2, 39211/3, 39211/4, 39211/5, 39211/6, 39212/1, 39212/2, 40559/4, 40561/1, 40561/3, 40561/4, 40562/3, 40562/4, 40562/5, 40562/6, 40562/7, 40564, 40565/2, 40565/3, 40566/1, 40566/2, 40566/3, 40566/4, 40567/1, 40567/2, 40567/3, 40568, 40569, 40570/1, 40570/2, 40571, 40572, 40573/1, 40573/2, 40573/3, 40574, 40575, 40576, 40577/1, 40577/2, 40578, 40579, 40580, 40581, 40582/1, 40582/2, 40583, 40584, 40585, 40586/1, 40586/2, 40587/1, 40587/2, 40588, 40589, 40590, 40591/2, 40591/3, 40591/4, 40591/5, 40591/6, 40591/7, 40591/8, 40596, 40597/3, 40597/4, 40597/5, 40597/6, 40598, 40599, 40600, 40601, 40602/1, 40602/2, 40602/3, 40603, 40604, 40605, 40606, 40607/1, 40607/2, 40608, 40613/2, 40614/1, 40615/1, 40624, 40637/1, 40640/4, 40640/5, 40640/6, 40640/7, 40640/8, 40640/9, 40644, 40646/1, 40647/1, 40647/2, 40648, 40649, 40650, 40651, 40652, 40653/1, 40655/1, 40655/2, 40656/1, 40656/2, 40657, 40658, 40659, 40660, 40661, 40662, 40667/22, 40667/23, 40667/24, 40673, 40674/1, 40674/2, 40674/3, 40675, 40676, 40677, 40678, 40679/1, 40679/2, 40679/3, 40679/4, 40680, 40681, 40682, 40683/1, 40683/2, 40684/1, 40684/2, 40685/1, 40685/2, 40686/1, 40686/2, 40687/1, 40687/3, 40687/4, 40688/2, 40688/3, 40689/1, 40690/3, 40690/4, 40692/2, 40692/5, 40693/1, 40693/3, 40693/4, 40694/6, 40694/9, 40694/13, 40694/14, 40694/15, 40694/16, 40694/17, 40694/18, 40695/8, 40695/10, 40695/11, 40695/12, 40695/13, 40695/14, 40695/15, 40695/16, 40695/17, 40695/18, 40695/19, 40695/20, 40695/21, 40695/22, 40696/3, 40696/4, 40696/5, 40696/6, 40696/7, 40698/2, 40698/16, 40698/17, 40698/18, 40698/19, 40698/20, 40698/21, 40698/22, 40698/23, 40698/24, 40698/25, 40698/26, 40698/27, 40698/28, 40698/29, 40698/30, 40698/31, 40698/32, 40698/33, 40698/34, 40698/35, 40698/36, 40698/37, 40698/38, 40699/1, 40699/5, 40699/21, 40699/22, 40700/3, 40700/4, 40700/5, 40700/6, 40700/7, 40700/8, 40700/9, 40700/10, 40700/11, 40700/12, 40700/13, 40700/14, 40700/15, 40700/16, 40700/17, 40700/18, 40718, 40719, 40720, 40721, 40717, 40716, 40715, 40714, 40713, 40712/2, 40712/1, 40711, 40710, 40709, 40708, 40707, 40706, 40705, 40704, 40703, 40702, 40701, 40700/24, 40700/23, 40700/22, 40700/21, 40700/20, 40700/19, 40746/1, 40722, 40723, 40724, 40725, 40726, 40727, 40728, 40729/1, 40729/2, 40730, 40731, 40732, 40733, 40734/1, 40734/2, 40735, 40736/1, 40736/2, 40737, 40738, 40739, 40740, 40741, 40742/1, 40742/2, 40743, 40744, 40745/1, 40745/2, 40746/2, 40747, 40748, 40749, 40750, 40751, 40752, 40753, 40754, 40755, 40756, 40757, 40758, 40759, 40760, 40761, 40762, 40763, 40764, 40765, 40766, 40767, 40768, 40769, 40770, 40771, 40772, 40773, 40774, 40775, 40776, 40777, 40778, 40779, 40780, 40781, 40782, 40783, 40784, 40785, 40786/1, 40786/2, 40787, 40788/1, 40788/2, 40789, 40790, 40791, 40792, 40793, 40794, 40795, 40796, 40797, 40798, 40799, 40800, 40801, 40802, 40803, 40804, 40805, 40806, 40807, 40808, 40809, 40810, 40811, 40812, 40813, 40814, 40815, 40816/1, 40816/2, 40817, 40818/1, 40818/2, 40819, 40820, 40821, 40822, 40823, 40824, 40826, 40827, 40828/1, 40828/2, 40829, 40830, 40831, 40832, 40833, 40834, 40835/1, 40835/2, 40836, 40837, 40838, 40839, 40840/1, 40840/2, 40841, 40842, 40843, 40844, 40845, 40846/1, 40846/2, 40847, 40848, 40849/1, 40849/2, 40850,							

	<p>40851, 40852, 40853, 40854, 40855, 40856, 40857, 40858, 40859, 40860/1, 40860/2, 40861, 40862, 40863/1, 40863/2, 40864, 40865, 40866, 40867, 40868, 40869, 40870, 40871/1, 40871/2, 40872, 40873, 40874, 40876, 40877, 40878, 40879, 40880/1, 40880/3, 40880/4, 40881, 40882, 40883, 40884, 40885, 40886, 40887, 40888/1, 40888/2, 40889, 40890/1, 40890/2, 40890/3, 40891, 40892, 40893, 40894, 40895, 40896, 40897, 40898, 40900/1, 40900/2, 40901/1, 40901/3, 40901/4, 40901/5, 40901/6, 40901/7, 40901/8, 40901/9, 40901/10, 40901/12, 40901/13, 40901/14, 40901/18, 40901/19, 40901/20, 40901/21, 40901/23, 40901/24, 40901/25, 40901/26, 40901/27, 40901/28, 40901/29, 40901/30, 40901/31, 40901/33, 40901/34, 40901/35, 40901/36, 40901/38, 40901/39, 40901/40, 40901/41, 40901/43, 40901/44, 40901/45, 40901/46, 40901/47, 40901/48, 40901/49, 40901/50, 40901/51, 40901/52, 40906/78, 40906/79, 40906/80, 40906/81, 40906/82, 40906/83, 40906/84, 40906/85, 40906/86, 40906/87, 40906/88, 40906/89, 40906/90, 40906/91, 40906/92, 40906/93, 40906/94, 40906/95, 40906/96, 40906/97, 40906/98, 40906/99, 40906/100, 40906/101, 40906/102, 40906/103, 40906/104, 40906/105, 40906/106, 40906/107, 40906/108, 40906/109, 40906/110, 40906/111, 40906/112, 40906/113, 40906/114, 40906/115, 40906/116, 40906/117, 40906/118, 40906/119, 40906/120, 40906/121, 40906/122, 40906/123, 40906/124, 40906/125, 40906/126, 40906/127, 40906/128, 40906/129, 40906/130, 40906/131, 40906/132, 40906/133, 40906/134, 40906/135, 40906/136, 40906/137, 40906/138, 40906/140, 40906/141, 40906/142, 40906/144, 40906/145, 40906/146, 40906/147, 40906/148, 40906/149, 40906/150, 40906/151, 40906/152, 40906/153, 40906/154, 40906/155, 40906/156, 40906/157, 40906/158, 40906/159, 40906/160, 40906/161, 40906/162, 40906/163, 40906/164, 40906/165, 40906/166, 40906/167, 40906/168, 40906/169, 40906/170, 40906/171, 40906/172, 40906/173, 40906/174, 40906/175, 40906/176, 40906/177, 40906/178, 40906/179, 40906/180, 40906/181, 40906/182, 40906/183, 40906/184, 40906/185, 40906/186, 40906/187, 40906/188, 40906/189, 40906/190, 40906/191, 40906/192, 40906/194, 40906/195, 40906/196, 40906/197, 40906/198, 40906/199, 40906/200, 40906/201, 40906/202, 40906/203, 40906/204, 40906/205, 40906/206, 40907/4, 40907/5, 40907/6, 40907/7, 40908/3, 40908/4, 40908/5, 40908/6, 40908/7, 40908/8, 40909/6, 40909/9, 40909/13, 40909/14, 40909/15, 40909/16, 40909/17, 40909/18, 40909/19, 40909/22, 40909/23, 40909/24, 40909/25, 40909/27, 40909/28, 40909/29, 40909/30, 40909/31, 40909/32, 40910/31, 40940/3, 40945/5, 40945/11, 40945/12, 40945/13, 40945/14, 40947/5, 40947/7, 40948/33, 40948/42, 40948/47, 40948/48, 40948/49, 40949/3, 40950/3, 40951/11, 40951/13, 40951/15, 40956/6, 40956/7, 40957/5, 40957/7, 40957/12, 40957/14, 40957/16, 40957/17, 40957/18, 40957/19, 40957/28, 40957/36, 40957/37, 40957/38, 40957/39, 40986/1, 40986/3, 40987/2, 40987/3, 40987/4, 40987/5, 40988/12, 40988/16, 40988/22, 40988/24, 40988/25, 40988/26, 40988/28, 40988/32, 40988/33, 40988/34, 40988/35, 40988/37, 40988/39, 40988/40, 40988/41, 40988/42, 40988/43, 40988/44, 40988/45, 40988/46, 40988/47, 40988/48, 40988/49, 40990, 42523/2, 42523/3, 42523/4, 42526/2, 42526/3, 42526/4, 42526/5, 42526/6, 42526/7, 42526/8, 42526/9, 42526/10, 42526/11, 42526/12, 042805/5, 042829/2, 042804/6, 042804/7, 042843/3, 042863/2, 042839/8, 042839/9, 39210/44, 39210/170, 39210/188, 39210/47, 39210/45, 39210/51, 39210/50, 39210/52, 39210/49, 39210/180, 39210/179, 40957/40, 40957/41, 40957/42, 042805/7, 042805/8, 042805/9, 042805/10, 042805/11, 042805/12, 042805/13, 042805/14, 042805/15, 042805/16, 042805/17, 042805/18, 042805/19, 042805/20, 042805/21, 042805/22, 042805/23, 042805/24, 042805/25, 042805/26, 042805/27, 042805/28, 042805/29, 042805/30, 042805/31, 042805/32, 042805/33, 042805/34, 042805/35, 042805/36, 042805/37, 042805/38, 042805/39, 042805/40, 042805/41, 042805/42, 042805/43, 042805/44, 042805/45, 042805/46, 042805/47, 042805/48, 042805/49, 042805/50, [...]</p>
Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Kerepesi út, Fehér út, Jászberényi út, Határmalom utca és a Pesti határ által határolt területen található.
Helymeghatározás pontossága	< 10 m
4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨	

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

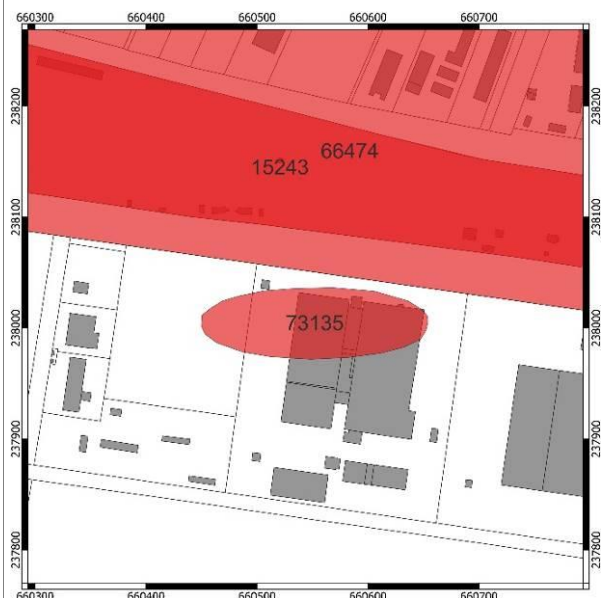
21. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

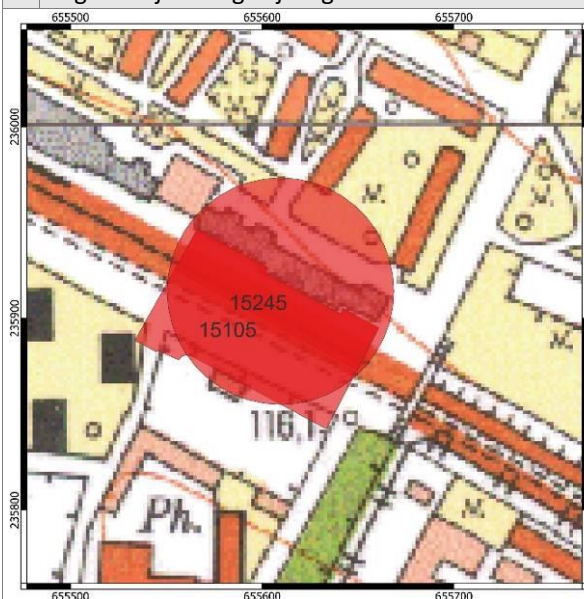
1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	73135							
2	Lelőhely neve	Jászberényi és Kozma utca találkozása							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	660552	EOV X	238004
	Helyrajzi szám	42528/47, 42528/54							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely a Jászberényi út, Tarkarét utca, Bogáncsvirág utca és Fátyolka utca által határolt területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇔

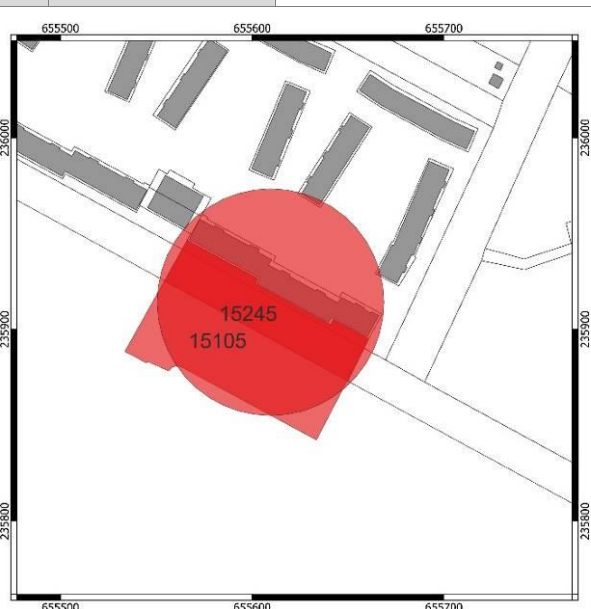
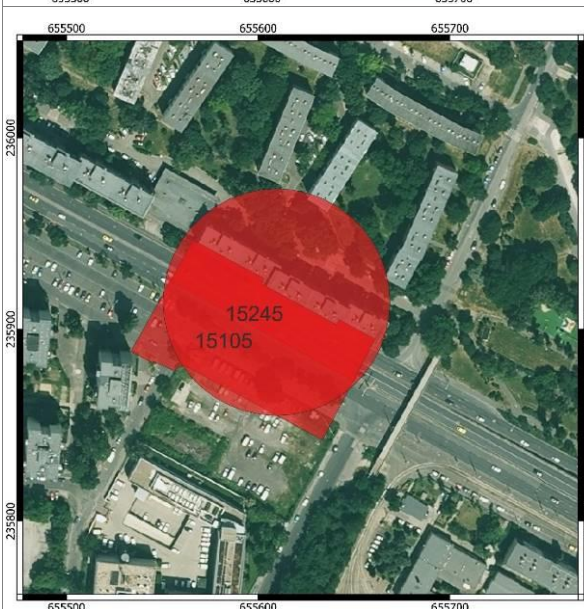
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	15105							
2	Lelőhely neve	Üllői út 138. előtt							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	655597	EOV X	235893
	Helyrajzi szám	38314/2, 38315/77, 38299/5, 38299/7							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely az Üllői út, Szárnyas utca, Száva utca, Távíró utca és a Csordás köz által érintett területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

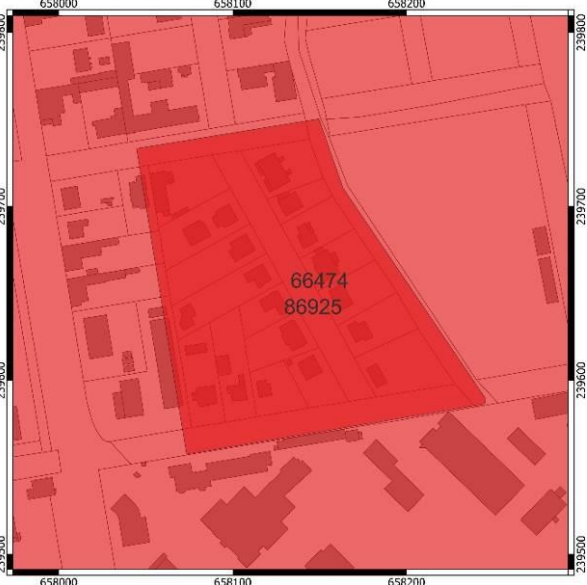
4 Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2023.04.19.

23. lelőhely

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám	86925							
2	Lelőhely neve	Rákász utca							
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	65-421	Koordináták	EOV Y	658129	EOV X	239648
	Helyrajzi szám	40590, 40591/2, 40591/3, 40591/4, 40591/5, 40591/6, 40591/7, 40591/8, 40596, 40597/3, 40597/4, 40597/5, 40597/6, 40598, 40599, 40600, 40601, 40602/1, 40603, 40604, 40606, 40607/1, 40607/2, 40608, 40688/7							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Rákász utca, Méhes utca, Ladányi utca által érintett területen található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora	↔							
									
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület							
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés							
7	Ismertség	nyilvántartás							
8	Tevékenység	adatgyűjtés							
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt							
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b							
11	Kelt	2023.04.19.							
									
									

5.2. Hatályos örökségvédelmi jogi szabályozás rövid ismertetése

A régészeti lelőhelyekre, a régészeti kutatásra és a régészeti leletekre vonatkozó főbb jogszabályok:

2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről

2001. évi LXXX. törvény a jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról

2001. évi XXVIII. törvény a lopott vagy jogellenesen külföldre vitt kulturális javak nemzetközi visszaadásáról szóló, Rómában, 1995. év június hó 24. napján aláírt UNIDROIT Egyezmény kihirdetéséről

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről (különösen a 38-49. §)

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről (különös tekintettel a földvárak és kunhalmok néven itt védett tájlelmékként szereplő lelőhelyekre)

1985. évi 21. törvényerejű rendelet a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülészakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

1979. évi 2. törvényerejű rendelet a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Közgyűlése által Párizsban az 1970. évi november hó 14. napján elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

1957. évi 14. törvényerejű rendelet a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában Hágában, 1954. évi május hó 14. napján kelt nemzetközi Egyezmény, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyv (a kulturális javak háború idején megszállott területről való kivitelének tilalma tárgyában) kihirdetéséről

149/2000. (VIII. 31.) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között, 1992. január 16-án kelt, Valettában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről

47/2001. (III. 27.) Korm. rendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásról

191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet az örökségvédelmi bírságról

2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról

362/2008. (XII.31.) Korm. rendelet a Nemzeti Hírközlési Hatóság eljárásában közreműködő szakhatóságok kijelöléséről, valamint egyes szakhatósági közreműködések megszüntetéséről és módosításáról.

39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról

68/2018 (IV.9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

19/2010. (IV. 23.) OKM rendelet a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről

14/2010. (XI. 25.) NEFMI rendelet a kulturális javak kiviteli engedélyezéséről

3/2009. (II. 18.) OKM rendelet a muzeális intézményekre vonatkozó szakfelügyelet rendjéről

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről. Ennek 177. § (3) szerint, aki a kulturális örökség védett elemeit, gondatlanul megsemmisít, megrongál, elvisz, áthelyez vagy elmozdít, szabálysértést követ el.

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről. Ennek 358.§ szerint, aki kulturális javak körébe tartozó tárgy, régészeti lelőhely vagy műemlék megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, az okozott kár mértékétől függően 1-5 évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható.

II.2. A régészeti lelőhellyel érintett területeken követendő eljárások, jogok és kötelezettségek

1.) Miniszteri rendelet által kiemelten vagy fokozottan védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek esetében a hatóság (megyei kormányhivatal örökségvédelmi irodájának) engedélye szükséges bármilyen, a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygató, vagy a terület jellegét megváltoztató, egyébként engedélyhez nem kötött tevékenység végzéséhez. Ennek hiányában semmilyen munka nem végezhető. Egyebekben az adott területre a régészeti védelmet elrendelő miniszteri rendeletben (a korábbiak esetében határozatban) foglaltak szerint kell eljárni.

2.) Nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében, a 2001. évi LXIV. tv. alapján a régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak, továbbá a régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A földmunkával járó fejlesztésekkel a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket el kell kerülni. A kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket - így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését - e védelemmel összhangban kell végezni. Ha a lelőhely földmunkával való elkerülése a fejlesztés, beruházás költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a beruházás máshol nem valósítható meg, a beruházással veszélyeztetett területet előzetesen fel kell tární. Ennek részeként a lelőhelyen először próbafeltárást kell végezni. A régészeti érintettség mértékétől függően, bizonyos esetekben, a hatóság régészeti megfigyelést írhat elő. Nagyberuházások és kisajátítási törvényben meghatározott közérdekű cél esetén megelőző régészeti dokumentációt kell készíteni. Az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésére a Magyar Nemzeti Múzeum jogosult. A régészeti feltárás költségeit annak kell fedeznie, akinek a régészeti leletek elmozdítása érdekében áll, azonban az előzetes régészeti dokumentáció elkészítéséhez szükséges régészeti feltárások költségei - nemzetgazdasági szempontból indokolt esetekben - a központi költségvetésből fedezhetőek. A régészeti feltárásra vonatkozó szerződést a beruházónak a területileg illetékes múzeummal kell megkötnie. Ez a régészeti gyűjtőkörrel rendelkező múzeum Budapest X. kerület, Kőbánya esetében Budapest Történelmi Múzeumot. A szerződés érvényességéhez a hatóság jóváhagyása szükséges. A törvény szerint megelőző régészeti feltárást a területileg illetékes múzeum, valamint a Magyar Nemzeti Múzeum végezhetnek.

Nyilvántartott régészeti lelőhelyen a lelőhely jelenlegi használati módját csak akkor kell korlátozni, ha annak folytatásától a lelőhely súlyosan károsodhat, vagy fennáll a megsemmisülés veszélye. Ugyanez vonatkozik a hatóság hozzájárulásával végzett tevékenységekre is: amennyiben előre nem látott örökségvédelmi érdek merül fel, vagy addig ismeretlen jelenség kerül napvilágra, úgy a végzett tevékenységet korlátozni kell. A hatóság a munka felfüggesztése esetén lehetősége van régészeti védelem megindítására, illetve annak megvalósulása esetén a kisajátítás kezdeményezésére.

A védelem alatt álló kulturális örökségi elemekben (védett vagy nyilvántartott régészeti lelőhelyek) vagy a leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése, megrongálása, vagy veszélyeztetése büntetendő cselekmény: örökségvédelmi bírság kiszabásával jár, ill. bizonyos esetekben e cselekedet a BTK hatálya alá esik.

3.) Régészeti érdekű területek, továbbá valamely tevékenység során bárhol újonnan észlelt régészeti lelőhely előkerülése esetében:

Régészeti érdekű területnek számít minden olyan területrész, ahol régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 42. § (1) bekezdése szerint, ha az építési munka végzése során régészeti emlék kerül elő, a kivitelező köteles azt az építésügyi hatósághoz (járási hivatal vagy jegyző), valamint más hatáskörrel rendelkező hatósághoz haladéktalanul bejelenteni, és a lelőhelyet a hatósági intézkedésig érintetlenül hagyni.

Más szóval, amennyiben nem ismert és így hivatalosan nyilván nem tartott régészeti lelőhelyeken régészeti jelenség vagy lelet kerül elő, a végzett tevékenységet abba kell hagyni, és a helyszín vagy lelet őrzése mellett értesíteni kell a jegyzőt, aki a területileg illetékes múzeum és a hatóság szakmai bevonásáról köteles gondoskodni. A bejelentési kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli! A múzeum köteles a mentő feltárást haladéktalanul

megkezdeni, és folyamatosan - az elvárható ütemben - végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni. A mentő feltáráshoz feltárási engedély nem szükséges. Ha a mentő feltárást nem lehet 30 nap alatt elvégezni, a hatóság ideiglenesen védetté nyilváníthatja a földterületet.

A nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhelyben vagy az onnan származó leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése ugyancsak büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik). A hatóság a rendeletben foglalt esetekben és tartalommal örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez kötheti szakhatósági állásfoglalásának megadását. A 2001. évi LXIV. törvény 66. § (2) bekezdés alapján készítendő hatástanulmányok tartalmi követelményeit a 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendelet melléklete tételesen meghatározza. A hatástanulmány elkészíttetése a beruházót terheli és készítésére kizárólag a rendeletben feljogosítottak vállalkozhatnak. Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi részét csak olyan személy készítheti, aki a 19/2010. (IV. 23) OKM rendelet 2. § (5) bekezdésében meghatározott feltételeket teljesíti. A hatástanulmány készítője jogosultságán túl arról is nyilatkozik, hogy a tervezett megoldás megfelel az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.

MELLÉKLET

Havas-Dreher villa

Budapest 10. kerület, Halom utca 42., Ihász utca 28

Törzsszám: 15681

Azonosító: 1079

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41446

Koordináta: WGS84 N 19° 8.248'; E 47° 28.981'
EOV 656 785 237 679

Funkció: régen lakóház, irodák és szolgálati lakások,
ma funkció nélküli

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: lakóépület

Típus: kúria

Stílus: klasszicista

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem: műemléki környezet

Védés éve: 1958

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 29/2022. (XII. 16.)

Beépítési határérték: Vi-2/9:35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 15 m

Leírás

Külső és belső megjelenés

Az épület téglalap alaprajzú, földszintes, két traktusos, oszlopos előcsarnokkal (4 toszkán stílusú oszlop), timpanonnal rendelkezik. A középső, három tengely szélességű, kiemelkedő épülettömeget haránt irányban álló nyeregtető fedi, míg az oldalsó szárnyakon hagyományos nyeregtető található. A homlokzatokat háromrészes párkány zárja le, a tetőoromzatokat pedig klasszikus timpanon formájában alakították ki. Az épület síkjait lizénák tagolják, ezek között – mind az előlő, mind az oldalsó homlokzatokon – könyöklőpárkány húzódik végig. Az oldalhomlokzatokon négy-négy, zsalugáterrel díszített vakablak található. A hátsó homlokzaton kiugró, letört sarkú rizalit pilaszterekkel tagolt. Az épület alsó részén, a lábzetben pinceablakok helyezkednek el. A lakóhelyiségek egy központi, úgynevezett lakószoba köré csoportosultak. Ez a lakószoba szolgált a család nappali tartózkodóhelyeként, ahol a társas együttlétek zajlottak, és gyakran dolgozószobaként is funkcionált. Mivel több funkciót is ellátott, általában nagy méretű volt, alapterülete sokszor meghaladta az 50 négyzetmétert. A lakószoba szervesen kapcsolódott az étkezőhöz, amelyhez gyakran valamilyen mozgatható válaszfal vagy falmegoldás kötötte össze. A felső szinteken hálószobák voltak kialakítva, biztosítva a privát tereket. Belső építészetére jellemző a tiszta, egyszerű és világos formák, amelyek kiemelik az anyagok sajátosságait, azt is megkövetelték, hogy a berendezés kialakítása hasonló, letisztult stílusban történjen.

Történeti

Kőbánya területe a múlt században erősen alapozott a szőlőtermesztésre. Vékony hosszanti parcellákon helyezkedtek el az apró szőlőskertek. 1834 és 1839 között Havas József több egymás mellett található telket vásárolt meg, melyre a villa végül 1856-ban épült, Hild Károly tervei alapján. A területen közvetlen közelében konyakgyárat létesített, továbbá szőlőművelésen kívül, méhészet, és selyemhernyó tenyésztéssel is foglalkozott. A villa elsődleges funkciója a gazdasági tevékenységnek a segítése, irányítása volt. 1859-ben Perlmutter Jakab vásárolta meg az ingatlant, aki a konyakgyártás helyett sörgyártással kezdett el foglalkozni. Dreher Antal 1862-ben vette át a birtokot és a gyárat is és a kis sörgyárat nagyüzemmé fejlesztette, a villát saját lakásként hasznosította. Az épület ekkoriban bővült oldalirányba Feszli Frigyes tervei alapján, később 1907-ben Hubert József tervei alapján a hátsó homlokzathoz toldottak egy kétszintes részt. Az átalakítások végett a belső terek is alakultak, több változást hajtottak végre. A sörgyár tervei között volt egy söröző kialakítása az épületben, azonban a rendszerváltozás miatt ez nem valósult meg, később az új tulajdonos az épület őrzését is megszüntette. Az évek során kisebb rongálások érték, továbbá műszaki károk jelentek meg az épületen.

Csőztorony

Budapest 10. kerület, Harmat utca 31., Gitár utca 1.

Törzsszám: 15682

Azonosító: 1080

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41315

Koordináta: WGS84 N 19° 8.726'; E 47° 28.982'
EOV 657 385 237 682

Funkció: Egykor lakó, ma vendéglátás

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: vendéglátóépület

Típus: torony

Stílus: romantikus

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem: régészeti lelőhely

Védés éve: 1951, 1958

KÉSZ rendeletszáma: 29/2022. (XII. 16.)

Beépítési határérték: Lke-1/12: 35%

Beépítési mód: ikres

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 6,5 m

Leírás

A csőstorony tervezése és kivitelezése 1843-44 között történt, Brein Ferenc terve alapján. A kőbányai szőlőhegy rossz állapotban lévő főcsőszházának pótlása végett építtette Pest város tanácsa. A téglalap alaprajzú, kétszintes őrházat oromzatos nyeregtető fedí, melyhez egy keskeny, átvezető rész kapcsolja az aszimmetrikusan elhelyezkedő, négyzetes alapú, pártázattal díszített épületrészt. Innen indul a torony csigalépcsője is. A kilátóba vezető lépcsősor mellett karcsú, finoman megmunkált vaskorlát kíséri az utat. Az emeleti szoba bejáratát gazdagon faragott faajtó díszíti.

Nem működött sokáig eredeti funkciója szerint, a 19. század végén lakásként hasznosították. Szerkezete később megrongálódott, főként a tetőzete és a toronyra felvezető lépcső, de a tetővel kapcsolatos problémákat megjavították 1956-ban. Később, 1971-ben, komolyabb átalakításokat végeztek az épületen, ekkortól már eszpresszó és borozóként funkcionált, majd 1998-ban történt külső megújulás, jelenleg az alagsorban borozó található és bisztróként működtetik az épületet.

Conti kápolna

Budapest 10. kerület, Kápolna tér

Törzsszám: 15683

Azonosító: 1081

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41455

Koordináta: WGS84 N 19° 8.343'; E 47° 28.848'
EOV 656 904 237 432

Funkció: vallási, szakrális

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: egyházi épület

Típus: kápolna

Stílus: barokk

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 1951, 1958

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020.
(XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/3: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 12 m

Leírás

Külső és belső megjelenés

A Kápolna tér keleti oldalán, szikladombra építve áll a négyzetes alaprajzú, tornyos kápolna, amelyet nyugatról rámpa vezet fel egy mintegy 2 méter magas, részben sziklába vájt, részben terméskővel burkolt pódiumra. A főhomlokzat középrizalitját íón fejezetes pilaszterek tagolják, sarkain ferdén álló, füzéres díszítésű pillérekkel. A rizalit közepén félköríves záródású, kőkeretes, záróköves kapu nyílik, faragott tölgyfa ajtószárnyakkal, üvegezett mezőkkel, felülvilágítóval és kovácsoltvas ráccsal. A homlokzatot rokokó stílusú, Mária-monogramos címerpajzs díszíti, fölötté osztópárkány és egykor kővázakkal koronázott attika zárja. A torony alsó szintjét háromszögű oromzattal határolt rizalit alkotja, szobortalapzatokkal, ahol korábban Anna és Joachim szobra állt. A felsőbb toronyszint kisebb alapterületű, kőlapokból épült, oldalain félköríves, szalagkeretes, könyöklőpárkányos harangnyílásokkal, tetején lapos barokk kősisakkal. Az oldalhomlokzatokat mélyített falsávok tagolják, lekerekített sarkokkal, egyszerű kőpárkánnyal lezárva. A déli oldalon sekrestye és pincelejárát, az északon záróköves, könyöklős kőkeretes ablak található. A kápolna előtt 1879-ben emelt, bádognyitós fakereszt áll, többszörösen felújítva.

Az egyterű kápolnához egybenyitott sekrestye csatlakozik, amely fölött az egykori ablak a karzat nyílásaként szolgál, ahol egy harmónium helyezkedik el. A kosárirés ívezetésű, fiókos dongaboltozat közepén 1947-ből származó stukkórozetta látható. A kőből faragott főoltár – Conti Lipót alkotása – két-két csavart korinthoszi oszloppal tagolt, amelyről feltehetően az oltár és az apszis falának sziklába faragása helyben történt. Az oltárkép az insbrucki Madonna másolata, fölötté a 1740-es évszámú Szentháromság ábrázolása látható. Az oltár környezetében Szent Sebestyén és Szent Rókus szobrai, valamint Assisi Szent Ferenc (koponyával) és Pádúai Szent Antal (feszülettel) kőalakjai állnak. Az oltár előtti lekerekített téglalap alakú antependium mögött Szent Rozália szobra található, míg az oltár mellett jobbra barokk csigás kőkonzol díszíti a falat. Az oldalfalon Szent Orbán olajfestménye látható, amely Kőbánya panorámáját ábrázolja, alján a „Gewidmet von: Josef und Elisabeth Pognár 1873” felirattal. A bejárati falon 19. századi képek kaptak helyet. A kápolna alatt hatágú pince húzódik, amelynek hosszú folyosója két részből áll (23 és 26 méter), ezeket három rövidebb (18, 20 és 17 méteres) keresztfolyosó metszi. A mészkőbe vájt járatokat szegmentíves donga mennyezet fedi.

Történeti leírás

A kápolnát Conti Lipót Antal szobrász építette 1739-1740 között. Feleségével (Drenker Krisztina) megfogadták, ha megmenekülnek a pestisjárványtól, akkor állítanak egy kápolnát Szűz Mária tiszteletére az Ó-hegyen. Az épület nem önálló épület volt, további épületrészeket építettek hozzá temetkezés céljából. Az 1780-as években II. József uralkodása alatt bontásra ítélték a fogadalmi kápolnát. A Conti kápolna megmenekülése kialakításának volt köszönhető, továbbá politikai összeköttetéseknek, így csak bezárásra került a kápolna. Az 1802-ben indult újra működése, a renoválásnak köszönhetően. 1869-től az épület a józsefvárosi plébánia tagjaként működött. 1881-ben, a kőbányai plébánia létrejöttékor faszervezetű hajóval bővítették ki, melynek révén a korábbi kápolna szentélyként funkcionált. A Szent László téri templom megépülésekor, 1899-ben a harangokat elszállították, a hajó

elé épített haranglábat lebontották. Az időközben használaton kívül maradt kápolnát Danz Vince közvetítésére a környéken dolgozó lengyel téglagyári munkások kapták meg. 1936-ban felépült az Óhegy utcai lengyel templom, ezt követően a toldaléképület a Kőbányai Torna Clubhoz került, klubházként hasznosították. A kápolna helyreállítására 1937–1939 között került sor a Főváros megbízásából, ekkor bontották el az ideiglenes hajót, és készült el a mai főhomlokzat. A kővázak, valamint Szent Anna és Szent Joachim szobrai Martinelli Jenő munkái. A második világháború utáni helyreállítások után 1947-ben ismét felszentelték az épületet. Szűz Mária szobra épségben megmaradt, Szent Joachim szobrát Martinelli pótolta műkőből. Az oltárkép restaurálását Szentiványi Gyula végezte, miután az repesz sérüléseket szenvedett. Az épület használója ezt követően a görögkatolikus egyház lett. 1957–1958-ban felújították, és a déli oldalhoz sekrestyét építettek Dragonits Tamás tervei szerint. A tervezett 1977-es felújítás Ágostházy László tervei alapján készült, de elmaradt, így 1984-ben újabb tervezés vált szükségessé. 1988. február 15-én a torony leomlott, súlyosan károsítva az épület többi részét is. A helyreállítást Lukácsné Tomek Ágnes vezette, a torony rekonstrukcióját Rákos Péter végezte.

Kőbányai Szent László Gimnázium

Budapest 10. kerület, Kőrösi Csoma Sándor út 28-32., Liget utca 39-41., Ónodi utca 12-16.

Törzsszám: 15685

Azonosító: 1084

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39182

Koordináta: WGS84 N 19° 8.102'; E 47° 29.328'
EOV 656 600 238 321

Funkció: oktatási

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: oktatási épület

Típus: gimnázium

Stílus: szecesszió

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 1965

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vt-H/1: 40%

Beépítési mód: K

Ingtalan nagysága:

Szintszám: váltakozó

Épületmagasság: K

Leírás

A Körösi Csoma út és az Ónodi utca mentén a három emeletes épületszárnyakat íves sarokszárnyak kötik össze, a főlépcsőház az udvar felőli oldalán helyezkedik el, a földszinten nyitott előcsarnok található. A szárny vége kétszintes, a Körösi Csoma út mentén elhelyezkedő épületszárnyak három, illetve két emeletesek, a Harmat utca sarkán egy alacsony, tornatermi szárny kapcsolódik az épülethez. A belső és külső tereket kőből készült tagolóelemek és magyaros motívumok díszítik. A díszterem előterét díszes terrazzo burkolat ékesíti, a mennyezeten stukkók találhatóak. A lépcsőházban és az itt található terekben csillárok díszítik a belső teret. Az oldalszárnyak folyosóin a kerámialapok középső sávjában négyzet alakú terrazzo mezők váltakoznak ötféle mintával, míg a dísztermet elegáns stukkódíszek ékesítik.

Történeti

Az épület Lechner Ödön és Vágó József tervei alapján épült 1914 és 1915 között, szecessziós stílusban. Kőbánya lakossága a 19. század közepétől gyorsan növekedett, ám az iskolai ellátottság ekkor nagyon hiányos volt: a főváros 167 elemi iskolájából mindössze három működött a kerületben, középiskolája pedig nem volt. A városháza 1873-tól kezdve fontosnak tartotta gimnázium alapítását, amely végül 1904-ben nyílt meg a Tisztviselőtelepen, de rövid életűnek bizonyult. Az igazi, hosszabb távú megoldást 1907 hozta, amikor a X. kerületi Állami Főgimnázium a Füzér utcában kezdte meg működését 119 diákkal. 1914-ben tartották az első érettségi vizsgákat, majd az intézmény Lechner Ödön tervei alapján 1915-ben új, ma is álló épületébe költözött. A világháború és az 1919-es forradalmi események nehézségeket okoztak, de a gimnázium hamar visszanyerte tekintélyét. 1921-től viseli Szent László nevét, és a két világháború között fiúgimnáziumként működött, bővítve a nyelvi és reál tagozatokkal. A második világháborúban az épület súlyos károkat szenvedett, de a háború után helyreállították, leánytanulókat is felvettek, és a tanulósám gyorsan nőtt. Az 1950-es évektől új tagozatok indultak, a bukások aránya csökkent, és 1969-ben jelentős felújításra került sor: tantermek, laborok, tornaterem, könyvtár modernizálása történt, valamint távfűtést vezettek be. A gimnázium nemzetközi kapcsolatai az 1970-es évektől bővültek, fakultációs rendszere kialakult, és a '80-as évek közepére az I. László Gimnázium az ország egyik legnagyobb tanulólétszámú iskolájává vált.

Kőbányai plébániatemplom

Budapest 10. kerület, Szent László tér

Törzsszám: 15686

Azonosító: 1091

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39124

Koordináta: WGS84 N 19° 7.917'; E 47° 29.227'
EOV 656 368 238 134

Funkció: vallási, szakrális

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: egyházi épület

Típus: plébániatemplom

Stílus: szecesszió

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem: világörökség

Védés éve: 1951, 1958, 1960, 1991

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vt-H/2: K

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K

Leírás

A plébániatemplom 1892-1906 között épült, eklektikus-szecessziós stílusban, tervezői Lechner Ödön és Tandor Ottó. Az épület tömege hosszanti tengelye mentén szimmetrikusan tagolt, a főhomlokzaton a hatszög alapú nagytorony jelenik meg, ennek két oldalán egy-egy a toronyhoz hasonló elrendezésű kápolna áll. A templom felülete pirogránittal burkolt, díszítőelemei Zsolnai – féle kerámiából készültek. A homlokzat nagyrészt gótikus stílusjegyeket visel, lechneri motívumokkal ötvözve.

A templom legutóbbi tatarozása során nem állították helyre a korábbi díszítőfestést; a falakat és az építészeti tagozatokat egységesen fehérre festették. Az oltárok majolikából készültek. A főoltárt Roskovich Ignác olajképe díszíti, az oltárt szegélyező angyalalakokat Marchenke Vilmos készítette. A főszentélyt a mellékszentélyektől faragott, fából készült stallumok választják el. A mellékszentélyek egyikében Szent Antal tiszteletére készült oltár látható Róth Miksa üvegmozaikjával, a másikban Szent Margit, Roskovich Ignác alkotásával. A szószéket evangélista- és angyalfigurák díszítik, melyek szintén Marchenke Vilmos munkái. A mellékhajókban Jézus Szíve- és Mária-oltár található, továbbá faragott gyóntatószékek és mellékbejáratok. Az oldalkápolnában a Szent Sír és a keresztlőkút kapott helyet. A főbejárat mellett Szent Imre kőszobra áll, Szödy Szilárd 1931-es alkotása. A főszentély és a sekrestye alatt elhelyezkedő kriptát poroszsüveg boltozattal fedett. Eredetileg kazánházként és szenespinceként szolgált, ma urnatemetőként működik. A benne álló majolika oltár korábban a sekrestyében kapott helyet.

Történeti

Lechner Ödön tervei szerint épült, kivitelezője Szabó János, a belső berendezést Tandor Ottó tervezte. Tömegében a neogótikus arányokat alkalmazta, de részleteiben szecessziós, magyaros-népies, valamint francia, reneszánsz, barokk és iszlám stílusjegyek is felfedezhetők. A kivitelezést 1894-ben kezdték, az alapkövetétel június 12-én történt. A munkálatok azonban elhúzódtak, többek között a mélyebb alapozás, anyagihiány és munkaerőhiány miatt. A templomot 1899. június 2-án, Szent László ünnepén szentelték fel.

A 20. század háborús eseményei súlyosan megrongálták az épületet. A tornyot német kilövőállásként, a templombelsőt orosz istállóként használták. Az épület szinte teljesen elpusztult: a tető beszakadt, a tornyok megcsonkultak, a Zsolnay-díszítés tönkrement. 1948-ra csak az állagmegóvást tudták elvégezni. 1957-ben tűz pusztította el a huszártorony tetejét. A kommunista időszakban az egyház hosszú küzdelem árán kezdhette meg a helyreállítást, amely 1974-ben indult, de a teljes felújítás évtizedekig húzódott. A külső rekonstrukció 1994-ben, a belső pedig 1997-re készült el. A templom ma is a főváros tulajdonában van, nem került az egyházhoz.

5. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 17684

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.121'; E 47° 30.041'
EOV 655 367 239 641

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtatlan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

7. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30860

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.149'; E 47° 30.049'
EOV 655 402 239 655

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

8. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30861

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.170'; E 47° 30.045'
EOV 655 429 239 649

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

9. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30862

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.140'; E 47° 30.026'
EOV 655 391 239 613

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

10. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30863

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.161'; E 47° 30.022'
EOV 655 418 239 607

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

11. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 18736

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.131'; E 47° 30.004'
EOV 655 380 239 572

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

12. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30864

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.153'; E 47° 30.000'
EOV 655 407 239 565

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

13. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 18735

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.116'; E 47° 30.024'
EOV 655 361 239 609

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

14. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30865

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.142'; E 47° 29.973'
EOV 655 393 239 516

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

15. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30866

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.110'; E 47° 29.952'
EOV 655 354 239 476

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

16. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30867

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.131'; E 47° 29.948'
EOV 655 380 239 468

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

17. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30868

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.120'; E 47° 29.977'
EOV 655 366 239 522

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

18. sz. elkülönítő istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30872

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.083'; E 47° 30.005'
EOV 655 320 239 575

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott

19. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30869

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.095'; E 47° 29.987'
EOV 655 335 239 542

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

20. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 17985

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.068'; E 47° 29.986'
EOV 655 300 239 539

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

21. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30870

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.079'; E 47° 29.964'
EOV 655 314 239 498

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

22. sz. istálló

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30871

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.087'; E 47° 29.942'
EOV 655 325 239 458

Funkció: sport célú istálló

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: istállóépület

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

24. sz. pályafelügyelői ház

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 18737

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.010'; E 47° 29.973'
EOV 655 228 239 514

Funkció: lakó

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: lakóépület

Típus: alkalmazotti (szolgálati) lakás

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

A pályafelügyelői ház 1913 és 1916 között épült. Az épület szabadonálló, földszintes, nyeregtetős épület. A főhomlokzat középrizalitját a nyeregtető gerincvonalára merőleges irányú, kontyolt tetőrész fedi. A homlokzatok téglaburkolattal készültek. A főhomlokzat oldalszárnynak két-két fekvő téglalap alakú nyílás található, míg a középrizaliton két álló téglalap formájú ablak (illetve vakablak) között helyezkedik el a bejárati ajtó. Az épület lábazata és fűrészfogas díszpárkánya szintén téglából épült.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrízalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-ben. Emellett a terület nyugati részén két nagyobb lakóépület is megjelent, melyek már az 1950-es évek szocreál stílusát tükrözik.

25. sz. műhely és mosókonyha

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30874

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.048'; E 47° 30.033'
EOV 655 276 239 627

Funkció: karbantartás (műhely és mosókonyha)

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta:

Típus: lovarda

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

A 25. számú műhely és mosókonyha historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épült. Szabadon álló, földszintes, aszimmetrikus tömegű, kontyolt tetős épület, melynek beépített tetőterű oldalrizalitját manzárdtető fedi. A homlokzatokat téglaburkolat borítja. A hosszabb homlokzatok szárnyrészein egyenes záródású, kétszárnyú ajtók nyílnak. A háromtengelyes oldalrizalit középső tengelyében egy ajtó található, melyet két oldalról egy-egy álló téglalap arányú, szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak keretez. Az épület lábazata és fűrészfogas díszpárkánya szintén téglából készült. A manzárdtetőbe két ablakfülke illeszkedik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül engedély nélkül, ismeretlen időpontban fejeződtek be. Az 1950-es években, a metróépítkezés miatt lebontott északi sor helyére a korábbi stílushoz igazodva új istállók (a 23., 24., 26., 27. és 28. számúak) épültek 1952-

26. sz. istálló és raktár

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 18738

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.083'; E 47° 30.037'
EOV 655 320 239 633

Funkció: istálló és raktár

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: épületegyüttes

Típus: agrár épületegyüttes

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m

Leírás

Az istállók historizáló stílusban, 1914 és 1916 között épültek. Szabadonálló, földszintes épületek, melyeket aszimmetrikus tömegképzés és kontyolt tető jellemez. Oldalrizalitjaik beépített tetőterüek, ezeken manzárdtető kapott helyet. A homlokzatokat téglaburkolat fedi. A hosszanti homlokzatokon a szárnyakon magasan elhelyezkedő, fekvő téglalap formájú, szegmensíves záródású ablak nyílik, téglakönyöklővel és szemöldökpárkánnyal kialakítva. A háromtengelyes oldalrizalitokon középen egy ajtó, két oldalán pedig egy-egy álló téglalap formájú, szintén szegmensíves záródású, téglakönyöklős és szemöldökpárkányos ablak található. Egyes épületeken, a manzárdtetős részek mellett, szegmensíves szemöldökkel ellátott, de egyenes záródású kapu is megjelenik. Az épületek lábazata és fűrészfogas párkánya szintén téglából készült. Az oldalsó tetőszakaszokba szénaledobó nyílások, a manzárdtetőbe pedig két-két ablakfülke metsződik.

Történeti

A ma is álló istállók közül az elsőként megépült az 1913-ban felhúzott, 18-as számot viselő épület volt, amely két hasonló, ma már nem létező istálló után készült el. Ezeknek a terveit Goldberg Simon építőmester készítette. Egy következő, nagyobb épületegyüttes — amely huszonegy istállóból és egy pályafelügyelői házból állt — alkotta a jelenleg is fennmaradó istállók többségét. E csoport terveit szintén Goldberg Simon készítette, az engedélyt pedig a Magyar Lovaregylet kérvényezte 1913 júniusában. Az istállók egy része középrizalitos, manzárdtetős kialakítású volt, másik részük pedig sarokrizalitos manzárdtetős épületként készült el. Az építkezés azonban a tervek elkészülte után nem indult meg, és egy 1915–1916 körüli feljegyzés szerint az engedély érvénytelennek bizonyult, valószínűleg az első világháború miatt. Az épületek végül

Díszkút

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30858

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.279'; E 47° 29.773'
EOV 655 566 239 144

Funkció: esztétikai

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: műtárgy/építmény

Típus: szökőkút

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: 18 m

Leírás

A Galopp versenypálya tribünje bejáratánál lévő parkban található a díszkút és Batthányi Elemér mellszobra, melyek együttesen ékesítik a teret.

Galopp versenypálya épületegyüttese (Kincsem Park)

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 18444

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.326'; E 47° 29.777'
EOV 655 625 239 152

Funkció: Sport és rendezvény terület

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: sportlétesítmény

Típus: középület-együttes

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/76: 35%, K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: Vi-2/76: szabadonálló, K-Sp/5: szabadonálló

Ingtatlan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/76: max. 18 m, K-Sp/5: 18 m

Leírás

A Galopp versenypálya épületegyüttes (Kincsem Park) 1913-1925-ig épült, tervezői Wellisch Andor és Sorg Antal. A lóversenypálya területét a városfejlődés idején vált szükségessé áthelyezni korábbi helyéről (mai Puskás Ferenc Stadion területe). A szerződés alapján a régi pálya területét 1915-re kellett átadnia a főváros részére a Lovaregyletnek, egyidejűleg az új pálya használható állapotúvá tételével. A versenytér a terület kelet-nyugati átlójában került kialakításra, annak főbejárata a kapuépülethez vezet, mely egy síkban áll az I. osztályú tribünnel. A tribün előtti udvarban található az életnagyságú Kincsem bronzszobor (Tóth Béla, 1977). A hozzátartozó területnek a kiépítése az 1910-es években kezdődött az istállók és a víztorony kialakításával. Az I. osztályú tribün kivitelezésére, melyet Kondor és Feledi cég végeztek, 1924-25 között került sor Wellisch Andor építész és statikusai Folly Róbert és Janicsák József tervei alapján. Az akkor megépült istállók közül nem mindegyik maradt fenn, a metró építésekor 3-at lebontottak.

Galopp versenypálya tribünje

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 1077

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.326'; E 47° 29.777'
EOV 655 625 239 152

Funkció: Lelátó

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: sportlétesítmény

Típus: lóversenypálya

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 1980, 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: K-Sp/5: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: K-Sp/5: max. 18 m

Leírás

Az I. osztályú tribün kivitelezésére, melyet Kondor és Feledi cég végeztek, 1924-25 között került sor Wellisch Andor építész és statikusai Folly Róbert és Janicsák József tervei alapján. A befogadó épület később, 1941-ben épült, tervezője feltehetőleg Sorg Antal.

A tribün háromemeletes épület, bejárata középen található, árkádos kialakítás veszi körbe. A középső három nyílás eredetileg nyitott átjáróként funkcionált, a többi rész üvegezett volt utólagos befalazásokkal. A földszinten található tereket pilléresboltozat fed. Két oldalszárnyában helyezkednek el a lépcsőházak, átellenes oldalán van a lelátósor, melynek második szintjén lelhető fel a teraszhelyiség. A tribün vasbeton szerkezetű, a falak téglából épültek, a tetők szegecselt acélszerkezetűek. Az Imperiál, az életnagyságú bronz lószobor az épület pálya felé néző oldalán helyezkedik el. Az építmény nyugati homlokzatán található egy dombormű, amely Széchenyi Istvánt ábrázolja, a homlokzattal szemben lévő parkban egy díszkút és Batthányi Elemér mellszobra díszíti a teret. A tribün keleti oldalán látható a II. osztályú tribün, amely nagyobb befogadóképességgel rendelkezik.

II. osztályú tribün

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30857

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/27

Koordináta: WGS84 N 19° 7.430'; E 47° 29.749'
EOV 655 756 239 100

Funkció: Lelátó

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: sportlétesítmény

Típus: lóversenypálya

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Sp/5: 20%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 18 m

Leírás

Az I. osztályú tribün keleti oldalán látható a II. osztályú tribün, amely nagyobb befogadóképességgel rendelkezik, egyszerűbb kialakítású.

Víztorony

Budapest 10. kerület, Albertirsai út 2.

Törzsszám: 15892

Azonosító: 30859

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 39206/28

Koordináta: WGS84 N 19° 8.239'; E 47° 29.822'
EOV 656 771 239 236

Funkció: vízgazdálkodás

Tulajdon típus:

Állapot: rossz

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: műszaki létesítmény/építmény

Típus: víztorony

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: K-Közl/6: 40%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 18 m

Leírás

A Galopp versenypálya épületegyüttes (Kincsem Park) 1913-1925-ig épült, tervezői Wellisch Andor és Sorg Antal. A lóversenypálya területét a városfejlődés idején vált szükségessé áthelyezni korábbi helyéről (mai Puskás Ferenc Stadion területe), a szerződés alapján a régi pálya területét 1915-re kellett átadnia a főváros részére a Lovaregyletnek, egyidejűleg az új pálya használható állapotúvá tételével. A versenytér a terület kelet-nyugati átlójában került kialakításra, annak főbejárata a kapuépülethez vezet, mely egy síkban áll az I. osztályú tribünnel. A tribün előtti udvarban található az életnagyságú Kincsem bronzszobor (Tóth Béla, 1977). A hozzátartozó területnek a kiépítése az 1910-es években kezdődött az istállók és a víztorony kialakításával.

Schmidl-síremlék

Budapest 10. kerület, Kozma utca 6.

Törzsszám: 15915

Azonosító: 1082

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 42533

Koordináta: WGS84 N 19° 10.720'; E 47° 28.723'
EOV 659 890 237 204

Funkció: temetkezési

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: temetkezési épület

Típus: sírbolt/mauzóleum

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 1990

KÉSZ rendeletszáma: 1/2021. (I.21.)

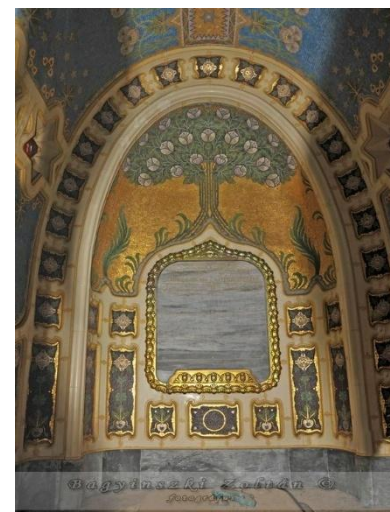
Beépítési határérték: K-T/2: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtatlan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 10 m

Leírás

A sírboltot Lajta Béla és Lechner Ödön tervezték Schmidl Sándor és családja számára 1903-ban. Az építmény bolygaíves, dongaboltozatos, lemezdomborításos ajtóval rendelkezik, kék mázas kerámiával (növény ornamentikás) burkolt és mozaikdíszítés ékesíti. A mauzóleum két oldalról szabadon áll, a temető fala mentén helyezkedik (jobb 8. sírbolt) el a többi hasonló családi sírbolt között. Az épület paraboloid ívű dongaboltozatos építmény, a boltozat végét elől és hátul magasabb, szélesebb fal zárja, ami a szélein szabadon ívelt. Alatta helyezkedik el a kriptá, amelynek téglafalazata és téglaboltozatos födémje van. A belső falakat kék mázas kerámia borítja mozaikdíszekkel, a kriptafödél márványból készült, körülötte márványmozaikkal. A hátsó falon látható Schmidl Sándor és felesége márványtáblája.

A Schmidl Sándor család sírboltja 1904-ben készült, a híres fűszer- és gyarmatáru-kereskedő család részére, Leitersdorfer (Lajta) Béla tervei alapján. A falakat és burkolatokat a Zsolnay gyár, a mozaikokat pedig feltehetően Róth Miksa műhelye készítette. A domborított kovácsoltvas kapu valószínűleg a Forreider és Schiller cég munkája. Az évek során az építmény állapota jelentősen romlott, ezért 1995-ben megkezdődött a helyreállítása, amely 1998. október 22-én fejeződött be. A felújítást a Nemzeti Panteon Alapítvány finanszírozta, a tervezést és kivitelezést pedig a Kőnig és Wagner Építészek Kft. irányította (Kőnig Tamás, Wagner Péter, Bucsy Katalin, Fixek Mónika, Ország Attila, Tényi András).

A munkálatok során a szakértelmet a következő szakemberek biztosították:

- Szigetelés: dr. Petró Bálint
- Restaurálás: Csáki és Hajda Bt.
- Kerámia: Csáki Klára
- Mozaik: Varga Péter
- Fémszerkezet: Francz Ferenc
- Üveg: Gaál Endre
- Kőmunkák: Vastag Mihály
- Burkolatépítés: Kassai Sándor, Mozsolits József, Soós László
- Új kerámiák: Dobány Sándor
- Új mozaikok: Jegenyés János
- Építőmesteri munkák: Martsekényi Tamás

Gries sírbolt

Budapest 10. kerület, Kozma utcai izraelita temető

Törzsszám: 16080

Azonosító: 11315

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 42533

Koordináta: WGS84 N 19° 10.692'; E 47° 28.691'
EOV 659 855 237 145

Funkció: temetkezési

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: temetkezési építmény

Típus: sírbolt/mauzóleum

Stílus: szecesszió

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2003

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 1/2021. (I.21.)

Beépítési határérték: K-T/2: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 10 m

Leírás

A mauzóleumot Lajta Béla tervezte 1906 és 1907 között. Az évek során jelentős károkat szenvedett az építmény, bronzkapuja, a belső tér ötkaros bronzlámpájával 1944-1945-ben eltűnt. A kupola külső burkolatát képező, feliratos díszítésű, mázas kerámialapokat — a Zsolnay-gyár egyedi alkotását — az 1970-es évek közepén, feltehetően 1974 körül távolították el.

Boglyaivú kupolával fedett sírépítmény, amely a szecesszió jegyeiben épült. Bejárata a keleti oldalon van, félköríves, vasráccsal zárt, díszítéséből a hatágú csillagokkal díszített tört lemezes, mozaikos rész maradt fenn. A boglyakupolát négy oldalon félköríves ablakok ékesítik, oldalanként hármasságot alkotva. A kupola felületét apró méretű csempelapok borították, amelyet egy felül elhelyezett, kisebb másodlagos kupolatag koronázott. A két építészeti elem között fűrészfogas tagozat húzódott, mely motívumában a kapubéllet díszítésére reflektált.

A sírépítmény belső tere lekerekített sarkokkal kialakított négyzetes alaprajzra épül, amely fölött a falak áttűnés nélkül, közvetlenül csatlakoznak a kupolához, csegelyek alkalmazása nélkül. A sírbolt három oldalán – a bejárat tengelyének megfelelően – félköríves, mozaikdíszítéssel és márványkeretezéssel kialakított fülkék találhatók. A hátsó fal fülkéjében helyezték el a temetkezési feliratokat hordozó márványtáblát, míg a két oldalsó fülke szimmetrikus elrendezésben, azonos mozaikdekorációval készült. Az enteriőr alsó szakaszát, a fülkéken kívüli falfelületeken aranyalapú mozaik borítja. A kupola belső felülete kék mozaikdíszítést kapott, amelyet az alsó résztől egy színes, népies motívumokkal gazdagított mozaikpárkány választ el.

Népliget vízmű

Budapest 10. kerület, Népliget

Törzsszám: 16150

Azonosító: 16179

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38442/11

Koordináta: WGS84 N 19° 6.474'; E 47° 28.716'
EOV 654 556 237 186

Funkció: vízgazdálkodás (víztorony, gépház, aknakút)

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: műszaki létesítmény/építmény

Típus: szivattyútelep (vízmű)

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2005

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Zvp-O: 3%

Beépítési mód: Zvp-O: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Zvp-O: max. 7,5 m

Leírás

A Népliget vízmű együttese (víztorony, gépház és aknakút) 1892 és 1893 között épült. A gépház egyemeletes, téglány alaprajzú épület, hosszanti oldalain három-három, rövidebb déli homlokzatán két-két vakablakkal. Kontyolt, palával fedett nyeregtető borítja, melynek fal elé lenyúló árnyéksávja a főpárkány szerepét tölti be. A lábazati sáv fölött körbefutó párkány húzódik, az emeleti ablakok széles, vakolt osztópárkányon nyugszanak. Ezt a párkányt, valamint a földszinti ablaktengelyeket armírozott lizénák választják el, az épület sarkai szintén armírozottak. A falazat téglaburkolatos, a nyílások szegmentíves záródásúak. A profilált kőkereten túl az emeleti ablakokat téglalécek is kiemelik. A bejárat a keleti homlokzat középső tengelyében található.

Népliget víztorony

Budapest 10. kerület, Népliget

Törzsszám: 16150

Azonosító: 16180

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38442/11

Koordináta: WGS84 N 19° 6.481'; E 47° 28.715'
EOV 654 566 237 183

Funkció: vízgazdálkodás

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: műszaki létesítmény/építmény

Típus: víztorony

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2005

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Zvp-O: 3%

Beépítési mód: Zvp-O: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám: F+2

Épületmagasság: Zvp-O: max. 7,5 m

Leírás

A Népliget vízmű együttese (víztorony, gépház és aknakút) 1892 és 1893 között épült. A víztorony háromszintes, téglaburkolatos. A hengeres víztartályt hat pillér támasztja, melyek a földszinti hengeres tömegből emelkednek ki. A földszint fölött terasz húzódik, tömör mellvéddel határolva. A pillérek közötti lépcsőház fala öt íves szakaszból áll. A téglapilléreket kőburkolat védi a mellvédnél, a középszinten és a tartály alatti lezárásnál. A pillérek közötti fülkéket tégláívek hidalgják át, melyek kőkonzolról indulnak. A víztartály falán hat, téglakeretbe foglalt körablak található, a kúp alakú tető palával fedett. A torony déli oldalán, ahol a gépház csatlakozik hozzá, az íves fülke helyett sík fal húzódik.

Népliget

Budapest 10. kerület, Népliget

Törzsszám: 16150

Azonosító: 11579

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38440/38, 38440/39, 38440/46, 38440/53, 38440/54, 38442/10, 38442/11, 38442/12, 38442/13, 38442/14, 38442/15, 38442/3, 38442/4, 38442/7, 38442/9

Koordináta: WGS84 N 19° 6.522'; E 47° 28.738'
EOV 654617.2 237226.28

Funkció: rekreáció (közpark)

Tulajdon típus:

Állapot: felújítás alatt (előkészítő fázis)

Veszélyeztetettség:

Építményfajta:

Típus: közpark

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2005, 2018

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Zvp-U: 2%, Zvp-O: 3%, K-Sp/1: 40%

Beépítési mód: Zvp-U: szabadonálló, Zvp-O: szabadonálló, K-Sp/1: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Zvp-U: max. 7,5 m, Zvp-O: max. 7,5 m, K-Sp/1: max. 14 m

Leírás

A Népliget Budapest X. kerületében helyezkedik el, területét a Kismartoni út, a Könyves Kálmán körút, az Üllői út és a vasúti töltés határolja. Két részét a Vajda Péter út választja el egymástól. Mint történelmi kert, a Népliget legértékesebb kincse a különböző korszakok kertépítészeti stílusait tükröző növényzet.

A parkban számos köztéri műalkotás található. Az Óliget részén áll a Népligeti vízmű és víztornya (1892), a Planetárium (1977), a Jurta Színház (1987), a korábbi Nagyvendéglő (1895) (hrsz.: 38442/10), a Kemény Henrik Bábszínház és a Főkert telephelye (1986) (hrsz.: 38442/11), valamint az Építők SC sporttelepe (1932–37) (hrsz.: 38442/6). Az Újligetben található az Elektromos Művek épületegyüttese (1948–65), az FTC sporttelepe (1955) (hrsz.: 38/440/54) és a Népligeti Sportcsarnok (hrsz.: 38440/52).

Történelmi

A Népliget létrehozását 1867-ben kezdeményezték. 1890-ben Klenszky Vilmos és Kulcsár Ferenc tervei alapján a ligeti körutak mentén platánfákat, valamint más különleges fafajokat telepítettek. 1893 és 1896 között Ilsemann Keresztély, a főváros főkertésze, angol tájkerti stílusban alakította át a parkot: magas minőségű séta- és kocsutakat építettek, vízvezetékrendszert létesítettek, és 500 lombhullató fából és cserjéből álló dendrológiai gyűjteményes kertet hoztak létre. 1910-ben, Újliget néven, a Népligethez csatolták a Simor (később Vajda Péter) utca és a Kőbányai úti gyárak közötti területet. Ettől kezdve az eredeti park az Óliget elnevezést kapta. 1933 és 1935 között Ráde Károly, a Székesfővárosi Kertészet igazgatója, mértani elrendezésű kertet alakított ki, amelyet krími hársfákkal és tölgyfákkal ültettek be. Az 1930-as és 1940-es években a liget területe folyamatosan csökkent. 1960-ban Csorna Antal kezdeményezésére az Újligetben szánkózódomb létesült. 1973-ban, Budapest egyesítésének centenáriuma, az Óligetben megépült a ma Megyék Kertje néven ismert „Centenaris park”, amely a 19 megye sajátos hangulatú kertrészeit és különféle műalkotásokat mutat be.

Kőbányai zsinagóga épületegyüttese (Mindenki Temploma)

Budapest 10. kerület, Cserkesz utca 7-9.

Törzsszám: 16194

Azonosító: 11742

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41510/7

Koordináta:

Funkció: lakó, vallási/szakrális

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: épületegyüttes (szakrális és lakó)

Típus: szakrális épületegyüttes

Stílus: szecesszió

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2006

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Ln-T/5: 40%

Beépítési mód: K

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 12,5 m

Leírás

A Kőbányai Izraelita Hitközség megrendelésére, keleties-szeccessiós stílusban épült a zsinagóga, valamint a hozzá tartozó hitközségi székház és lakóház. Az épületegyüttes terveit Schöntheil Richárd készítette, a kivitelezést pedig Sorg Antal építőmester irányította 1907 és 1910 között. A zsinagógát a székházzal és a lakóházzal egy fedett áthajtó kapcsolta össze, amely nemcsak funkcionális átjáróként szolgált, hanem az épületek kompozíciós egységét is erősítette.

Történeti

1907-ben Schöntheil Richárd elkészítette a zsinagóga terveit, amelyet 1910-re Sorg Antal építőmester irányításával meg is valósítottak, együtt a hozzá kapcsolódó Hitközségi székházzal és lakóházzal. A zsinagóga kupolájának rácsos vas tartószerkezetét ifjabb Kovács Sándor és társai, a pesti vasszerkezeti gyár készítette, és az épület hivatalos megnyitójára 1911-ben került sor.

Kőbányai zsinagóga székháza és lakóháza

Budapest 10. kerület, Cserkesz utca 7-9.

Törzsszám: 16194

Azonosító: 16188

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41510/7

Koordináta: WGS84 N 19° 7.842'; E 47° 28.881'
EOV 656 274 237 493

Funkció: lakó

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: lakóépület

Típus: lakóépület

Stílus: szecesszió

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2006

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Ln-T/5: 40%

Beépítési mód: K

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 12,5 m

Leírás

A zsinagóghoz csatlakozó épület 1907 és 1909 között épült Schöntheil Richárd tervei alapján. Az épületegyüttest a zsinagógával egyetlen fedett áthajtó kötötte össze, amely közlekedési kapcsolatot biztosított és vizuálisan is egységbe foglalta a két funkciót. Bejárata az előudvar felől nyílt, ahol a főlépcső helyezkedett el. A lépcsőtől balra a metsző lakása kapott helyet, amely előszobából, konyhából, kamrából és két szobából állt. Jobbra a kántor és a tanító lakása volt, amely előszobából, konyhából, kamrából, fürdőszobából és két szobából állt.

Történeti

1907-ben Schöntheil Richárd elkészítette a zsinagóga terveit, amelyet 1910-re Sorg Antal építőmester irányításával meg is valósítottak, együtt a hozzá kapcsolódó Hitközségi székházzal és lakóházzal. A zsinagóga kupolájának rácsos vas tartószerkezetét ifjabb Kovács Sándor és társai, a pesti vasszerkezeti gyár készítette, és az épület hivatalos megnyitójára 1911-ben került sor.

Kőbányai zsinagóga

Budapest 10. kerület, Cserkesz u. 7-9.

Törzsszám: 16194

Azonosító: 16185

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41510/7

Koordináta: WGS84 N 19° 7.837'; E 47° 28.857'
EOV 656 269 237 449

Funkció: vallási, szakrális

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: szakrális épület

Típus: zsinagóga

Stílus: szecesszió

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2006

KÉSZ rendeleatszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Ln-T/5: 40%

Beépítési mód: K

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 12,5 m

Leírás

Külső és belső megjelenés

A zsinagóga épülete egy négyzetbe írható nyolcszög alaprajzú, kupolával fedett centrális tér köré szerveződik, melynek belső átmérője 22,15 méter, alapterülete pedig 480,6 m². A főtér három oldalán előcsarnokok helyezkednek el, mellettük található a téli imaterem, raktárak, valamint a rabbi és a kántor különálló helyiségei. Az elő (téli) zsinagóga az épület északnyugati oldalán kapott helyet, míg a nyugati, hátsó oldalon lévő kijáraton keresztül fedett átjáró vezet a metszőhelyiségbe. A keleti oldalon elhelyezkedő főhomlokzat háromtengelyes, díszes, nagy méretű, félköríves, gondosan megmunkált, színes üveglakokkal tagolt. A homlokzatot lépcsőzetesen kialakított oromfal zárja le, melynek párkányzatában a keleti homlokzaton álló, rusztikusan faragott kőkváderből emelt saroktornyok díszítő motívumként ismétlődnek. A déli homlokzat a keleti saroktornyot kéttengelyes összekötő szakaszon köti össze a főhomlokzattal. A zsinagóga centrális rabickupoláját egy négy ponton alátámasztott rácsos vasszerkezet hordja, melyet külső felületén vasbeton borítás fed. A lapos ívű kupolát egy, az erkély körül helyezkedő laterna koronázza, amely díszes féंबरakásos virágmotívummal zárul, és 32 méteres magasságban emelkedik a terepszint fölé.

A női karzat körbefutó, zárt mellvédű, melyet hat öntöttvas oszlop támaszt alá, és dongaboltozat fed. A karzatra két lépcsőház vezet, amelyek az épület északkeleti, illetve délkeleti oldalán helyezkednek el. A karzat az észak–déli és nyugati irányban az előcsarnokok feletti terekkel bővül, melyeket nagyméretű, színes üveglakok világítanak meg, így biztosítva a belső tér bőséges természetes fényét. A tórafülke a keleti fal középpontjában található, bal és jobb oldalán a rabbi, illetve a kántor szobája helyezkedik el. Az épület külső burkolata kemény mészkőből készült, rusztikusan faragott kőkváderekből áll, melyek között téglabetétek és színes, vakolt felületek váltakoznak. A keleti homlokzat saroktornyai sima betonsisakkal fedettek, melyek legmagasabb pontja 24 méterrel emelkedik a terepszint fölé, és markáns városképi elemekként jelennek meg.

Történeti

A XIX.-XX. század évfordulóján a zsidóközösség létszáma folyamatosan gyarapodott, így vált szükségessé egy új zsinagóga építése. A hitközség öröklés végett hozzájutott a Román és Cserkesz utca sarkán lévő telekhez, amely 326,8 négyszögöl nagyságú volt. 1904-ben beadványt nyújtottak a Budapest Székesfőváros Tanácsához az építés engedélyezésére, melyet megkaptak, azonban az építés költségeinek kevesebb, mint egytizedét állta a főváros, a fennmaradó összegeket zsidó és keresztény lakossági adományokból gyűjtötték össze. Az épület terveit Schöntheil Richárd készítette el 1907-ben, az építés 1909. szeptemberében kezdődött el Sorg Antal építőmester vezetésével. A kupola rácsos vas tartószerkezetét ifjabb Kovács Sándor és társai, a pesti vasszerkezeti gyár készítették. Az épület hivatalos megnyitójára 1911-ben került sor. Eredeti funkcióját 1966-ig töltötte be, ezt követően a Földművelésügyi Minisztérium Mezőgazdasági Múzeuma kapott benne helyet. 1980 márciusától a Magyar Televízió stúdióként használta az épületet, amely állítólag színházi előadások helyszíne is volt. 1989-ben az Evangéliumi Pünkösdi Közösség SION Gyülekezete és az Emberbarát Alapítvány szerezte meg az épületegyüttest. 1990-ben, dr. Budai Aurél tervei alapján megkezdődött az épület felújítása, amelyet 1991. április 19-én ünnepélyes keretek között adtak át újra. 1998-ban a hivatali épületet egy bővítéssel egészítették ki, amelynek kivitelezője a MŰÉP Kft volt.

Dreher Sörgyár együttese

Budapest 10. kerület, Halom u. - Martinovics tér - Kápolna u. - Kápolna tér - Ihász u. - Előd köz - Ászok u. által határol

Törzsszám: 16206

Azonosító: 12014

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41446, 41447, 41448

Koordináta:

Funkció: karbantartás, tárolás, lakó, kiszolgáló, park

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: ipari létesítmény/gyár

Típus: szeszgyár

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2006

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 29/2022. (XII. 16.)

Beépítési határérték: Vi-2/9:35%, Vi-2/4: 40%, Zkp/Kp-2:3%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingatlan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/9:max. 15 m, Vi-2/4: max. 15 m, Zkp/Kp-2:3% max. 4,5 m

Leírás

A terület 1863 és 1918 között épült, alsó és felső teleprészre tagolódik, tervezői Feszli Frigyes, Obrist Vilmos és Hubert és Móry iroda. Az alsó teleprészen található: tisztviselői lakóház (Halom u. 42.), istállóépületek, gőzfürdő, a támfalhoz kapcsolódó és szabadon álló műhelyek, palacksör raktár és töltő, régi főzőházak, portásház és téglakerítés, szecessziós vaskerítés. A felső teleprészen található: Raktár és malátaszárító, háromkéményes malátaszárító, árpamagtár és malátaáztató, hatkéményes malátaszárító, pneumatikus malátakészítő, siló, magtár (malátaraktár és porkamra), hűtőtorony. lhász u. 32. - lakóház, vasbeton malátaszárító, központi gépház és kazánház, központi lakóház, lakóház (lhász u.), tűzország épülete, egykori lakóház - lhász u. 26. Pincerendszer.

Történeti

Az 1859-ben Perlmutter Jakab által megvásárolt Havas-birtokon korábban konyakgyár működött, melyet ő sörgyárrá alakított át. A 19. század közepén a kőbányászat fellendülése során kiépült a telep pincerendszere. Perlmutter 1860-ban Diescher Antalt bízta meg az építkezésekkel. A sörgyár tulajdonosa 1862-ben Anton Dreher lett, aki 1863 és 1884 között Feszli Frigyes, majd 1918-ig a Hubert és Móry építésziroda tervei szerint fejlesztette az épületeket. Az első világháborút követően a gyár konyak- és csokoládégyártással is bővült, valamint felvásárolta a többi budapesti sörgyárat, miközben az építkezéseket Obrist Vilmos irányította. Jelentős fejlesztések zajlottak 1863-ban, 1874-ben, 1893–98 között, az 1910-es évek elején és az 1930-as években. Az 1948-as államosítást követően a telep egy része továbbra is sörgyártásra szolgált, míg másik részén a Maul csokoládégyár jogutódjaként működő Budapesti Keksz- és Ostyagyár, majd 1968-tól Duna Csokoládégyár működött. A telep egy részét a Tejipari Vállalat vette használatba, a Havas-Dreher-villa pedig a munkásország birtokába került, amely később más ingatlanokért cserélte el. Végül a dél-afrikai SAP Sörgyár 1993-ban megvásárolta a terület egy részét, de a sörgyártást 1994-ben leállította.

Képek

Dreher Sörgyár épületei

Budapest 10. kerület, Halom u. - Martinovics tér - Kápolna u. - Kápolna tér - Ihász u. - Előd köz - Ászok u. által határol

Törzsszám: 16206

Azonosító: 16191

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41446

Koordináta: WGS84 N 19° 8.275'; E 47° 29.051'
EOV 656 818 237 809

Funkció: lakó, tároló, ipari, közösségi

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: ipari létesítmény/gyár

Típus: gyár/nagyüzemi épület

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2006

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 29/2022.
(XII. 16.),

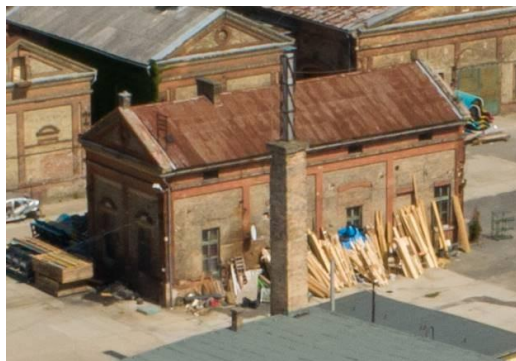
Beépítési határérték: Vi-2/9:35%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 15 m

Leírás

A sörgyár történelmi épületegyüttese a XIX-XX. század fordulóján épült több ismert építész (Feszli Frigyes, Hubert József, Hubert és Móry) tervei alapján. Többségük téglarchitektúrás, ipari jellegű, historizáló, néhány helyen megjelenik szecessziós díszítés. Területe több részre osztódik; alsó és felső teleprész, ezeken helyezkednek el az épületek, összesen 28 darab.

Alsó teleprész:

- ▮ **Tisztviselői lakóház (Halom u. 42.):** Kétemeletes, historizáló stílusú, 1896-ban épült. Homlokzata díszes, részleteiben árpa- és komlódíszítéssel. 2000 körül eredeti állapotára felújítva.
- ▮ **Istállóépületek (udvari és utcai szárnyak):** 1874-ben épültek, később részben garázzsá, raktárrá alakították. Tégladíszes oromzatok, eredeti vas- és fa szerkezetek.
- ▮ **Gőzfürdő:** 1898-ban készült, tornyos, földszintes épület, egyszerű díszítéssel. 1912-ben bővítették.
- ▮ **Műhelyek (támfalnál és szabadon állók):** Több kisebb műhelyépület, jellemzően téglahomlokzattal, szegmensíves nyílásokkal. 1890-es évektől folyamatosan bővítették.
- ▮ **Palacksör raktár és töltő:** Nyolcszögletes épület, belül boltozatos szerkezetek. 1898-ban épült.
- ▮ **Régi főzőházak:** Egyemeletes ipari épületek, nehezen bejárhatók, valószínűleg 1898 előtt épültek.
- ▮ **Portásház és kerítés:** 1895-ben készült, téglaoszlopos, faragott elemekkel.
- ▮ **Szecessziós vaskapu:** Egykori parkhatár, díszes kovácsoltvas elemekkel.

Felső teleprész:

- ▮ **Malátaszárítók (három- és hatkéményes):** Négyemeletes ipari épületek, kéményekkel, historizáló díszítéssel. Az épületbelső gépészeti berendezései részben megmaradtak.
- ▮ **Raktárak, silók, magtár:** Többszintes, egyszerűbb kialakítású épületek, tégl- és vasbeton szerkezetekkel. Egyes épületek között hídszerkezetek is voltak.
- ▮ **Vasbeton malátaszárító:** 1914-ben épült, tömegalakításában és szerkezetében modern ipari jellegű.
- ▮ **Kazánház és gépház:** Változatos tömegű épület, toronnyal. Épült 1890-es évek végén, majd bővítették 1911-ben és 1915-ben.
- ▮ **Központi lakóház:** Egyszerű egyemeletes épület, díszes oromfalakkal.
- ▮ **Lakóépületek (pl. Ihász u. 32.):** Kétemeletes, historizáló lakóházak, részletes homlokzattal, épült 1893-ban.

Dreher Sörgyár kertje (Csajkovszkij park)

Budapest 10. kerület, Halom u. - Martinovics tér - Kápolna u. - Kápolna tér - Ihász u. - Előd köz - Ászok u. által határol

Törzsszám: 16206

Azonosító: 16192

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41446, 41447, 41448, 41457, 41459,
41460/10, 41460/6, 41460/7, 41460/8, 41460/9

Koordináta: WGS84 N 19° 8.197'; E 47° 28.947'

EOV 656721.06 237616.12

Funkció: rekreáció (park, régen villakert)

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta:

Típus: egyéb kert, park

Stílus: angolkert jellegű

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2006

Kerületi építési szabályzat rendeleatszám: 29/2022. (XII. 16.), 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/9:35%, Vi-2/4: 40%, Zkp/Kp-2:3%, Ln-T/9: K

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága: 20900 m²

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/9:max. 15 m, Vi-2/4: max. 15 m, Zkp/Kp-2:3% max. 4,5 m, Ln-T/9: max.15 m

Leírás

A Csajkovszkij Park a Dreher villa kertje volt, jelenleg az ipari együtteshez tartozó angolpark. Egykor téglafal határolta a területet (Dura Tamás kivitelezésében), melyet államosítás után nagyrészt elbontottak. Angolkert jellegét igazolja a szecessziós vonalvezetésű úthálózat. A 20. században épült szabadtéri színpad a park területére, később elbontották és további növénytelepítéseket terveztek. Eredetileg akácok, platánok, juharok, hársak, tölgyek, eperfák, ostorfák alkották a park növényzetét, később telepítettek nyárfákat. A parkban található Csajkovszkij és további zeneszerzők: Berlioz, Chopin szobrai.

(23.) Villamosmozdony és gépjavító osztály, Feketeházy-csarnok (Eiffel Műhelyház)

Budapest 10. kerület, Kőbányai út 24.

Törzsszám: 16328

Azonosító: 17503

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38920/7

Koordináta: WGS84 N 19° 6.890'; E 47° 29.165'
EOV 655 079 238 017

Funkció: régen javítócsarnok, ma oktatási, közösségi és kulturális

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: Kulturális/közösségi célú épület

Típus: javítócsarnok/hangár

Stílus: historizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/36: 50%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 12 m

Leírás

Eredeti állapot

A csarnok 1886-ban épült Feketeházy János tervei alapján. Az épület 21 000 m² alapterületű, oldalhosszai 214 és 96 méter. A felújított eszközök belső mozgását egy gőzhajtású tolópad biztosította, mely az épület hossz tengelyében volt elhelyezve. Az oldalfalak 12 méterenként elhelyezett pillérekre épülnek, a pillérközök boltozatos kialakításúak. A véghomlokzatok szerkesztése jól követi a belső tér tagolását: a két oromzatos, emeletes homlokzatú csarnok közé ékelődik a tolópad épülete, amely földszintes, attikás oromzattal kiemelt tömegként jelenik meg. A szélső, emeletes csarnokokhoz oldalról félnyereg tetős melléképületek kapcsolódnak, homlokzatukat téglamentika díszíti. A téglaburkolatú homlokzatok egyszerű, dörzsölt festést kaptak. A szegmensíves ablaknyílások között téglapilaszterek láthatók, az épületet körben téglakonzolokkal tagolt főpárkány zárja le. A belső tér öt hajóra oszlik, melyeket négy sor, beton alapozású vasoszlop határol. Ezek hordozzák a tetőszerkezetet, amely alul kosáríves, felül egyenes szaruzatokkal, szegecselt kapcsolatokkal készült. A főhomlokzat keleti végéhez egy jellegtelen, az épülethez csak részben illeszkedő kocsiszín csatlakozik.

Felújított állapot

Az épület műemléki jellegű, eredeti ipari szerkezetekkel, amelyeket a felújítás során megőriztek, miközben az új beavatkozások beton elemei világos kontrasztot alkotnak a fekete acélvázzal. Az egykori iparcsarnokhoz három kisebb melléképület tartozik: a volt targoncajavító műhelyben jelmeztár, cipész- és kalaposműhely, a volt kovácsműhelyben az üzemeltetési központ, a volt állomásépületben pedig korrepetitorok és zeneiskola működik. A volt fűtőmű kéménye kiemelt látványelemként maradt meg. Az előcsarnokban világosszürke, finomra csiszolt betonfelületek, üveg parapet és a régi acélszerkezetek jellemzik a belső teret, míg a Bánffy-terem 500 fősre bővíthető nézőtérrel, zenekari árokkal ellátott kisteremként szolgál, amely multifunkcionális kialakításának köszönhetően akár 5000 m²-es rendezvényterként is használható. A szárnyban található ötszáz négyzetméteres nagyzenekari próbaterem, stúdió és háziszínpad, míg a foyer-ban színes bútorzat és élő növényekkel befuttatott fal egészíti ki a sötét-fekete ipari hangulatot. Az épület belső stílusát az ipari, nyers anyaghasználat határozza meg, és a látogatóközpont, valamint a galériarendszer biztosítja a közönségbarát használatot, kiegészítve az Orient expressz étkezőkocsival és a ritka gőzmozdonnyal.

Történeti

Az üvegcsarnok tervezője Feketeházy János az Eiffel irodának dolgozott korábban Szegeden, innen eredhet az épület elnevezése (Eiffel műhelyház). Az épület koncepciója szerint a déli része a lokomotívok karbantartására szolgál, az északi rész pedig fűtőházként funkcionál. A tereket eltolható ajtók határolják el egymástól, a tolópad pedig mindkét részen végigfut. A második világháború után kisebb javításokat kellett elvégezni az épületen, a teljes felújításra később 2015 után került sor, amikor az épület a Magyar Állami Operaházhoz került.

(41.) Igazgatósági fejépület

Budapest 10. kerület, Kőbányai út 24.

Törzsszám: 16328

Azonosító: 17507

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38920/12

Koordináta: WGS84 N 19° 6.672'; E 47° 29.152'
EOV 654 805 237 993

Funkció: iroda

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: irodaépület

Típus: irodaház

Stílus: modern

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/39: 60%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 21 m

Leírás

Az épület 1959-1962 között épült, tervezői Gundel István, Kővári György És Rochlitz Tibor. Modern stílusú, téglaburkolatú épület, V-alakú pillérekben álló rizalittal. Az építmény belső terében középpillérhez függesztett, reprezentatív lépcsőház található. Az irodaépület a telep déli telekhatárán helyezkedik el, közvetlenül csatlakozik a dízelcsarnokhoz. Több épületrészből áll, a keleti oldalon háromemeletes, klinkertéglával burkolt; az épület homogén képét a lábázata, zászlótartói és bejárati előtere töri meg. A mellette elhelyezkedő, impozáns épületrész homlokzata előreugrik, V alakú pillérekre támaszkodva. Az első két emelet földszintje alatt szalagablak húzódik, amelyet szakaszonként váltakozó, vékony hasáb formájú függőleges nyílások és vakolt felületek tagolnak, izgalmas ritmust adva a homlokzatnak. A legfelső szinten keskeny pillérek választják el az ablakmezőket. A keleti épületrész bejáratánál szélfogó került kialakításra, amelyből a belső terek érhetők el. A padló felületét törtmozaik borítja, a felső szintekre fekete színűre festett, pillérekben nyugvó, kétkarú lépcső vezet. A belső tér könnyedségét fokozza, hogy a lépcső előtti emeleti szakaszokat négyzetes kivágással megnyitották, így a napfényes belsőben szinte kis belső udvar jön létre. A színek, az anyaghasználat és a fények játéka különleges atmoszférát teremt, látványos kontrasztban a szándékoltan puritán, geometrikusan egyszerű külsővel.

1959-ben megkezdődött az új, dízelmozdonyok javítására szolgáló csarnok tervezése és építése. A csarnok tervezői Gundel István, valamint Kővári György és Rochlitz Tibor voltak – utóbbi kettő nevéhez fűződik a Déli pályaudvar épülete is. Feltételezhetően ők készítették az irodaépület terveit is. Az együttest a 22 480 m² alapterületű csarnokon kívül 800 személy befogadására alkalmas öltöző-mosdó, üzemorvosi és fogorvosi rendelő egészítette ki. A csarnok és az irodaépület ünnepélyes átadására 1962. július 8-án, a vasutasnap alkalmával került sor, melyen Kossa István közlekedés- és postaügyi miniszter is jelen volt.

(43.) Technológiai irodaépület

Budapest 10. kerület, Kőbányai út 24.

Törzsszám: 16328

Azonosító: 17510

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38920/7

Koordináta: WGS84 N 19° 6.907'; E 47° 29.240'
EOV 655 100 238 157

Funkció: régen iroda

Tulajdon típus:

Állapot: rossz

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: irodaépület

Típus: irodaház

Stílus: klasszicizáló

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/36: 50%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 12 m

Leírás

Az épület téglalap formájú, oldalrizalitokkal rendelkezik, egyemeletes kialakítású. Az épület déli homlokzata 1+3+3+3+1 tengelyes, középső rizalitja szélesebb az oldalrizalitoknál, míg az északi homlokzat 1+4+1+4+1 tengelyes tagolású, a középső rizalit keskenyebb. Az épület magas lábazattal rendelkezik, a homlokzatot háromrészes övpárkány és összetett főpárkány tagolja. A rizalitok szélein falsávok húzódnak, az ablakok körül pedig keretezés látható. A tagozatok klinkertégglából készültek, míg a köztes felületek vakoltak.

Az 1886-os források szerint az Eiffel-csarnok mellett két egyemeletes irodaépület épült volna: „jelenleg pedig két egyemeletes irodaépület épül, egyik a főműhely, a másik a fűtőház részére.” A korabeli helyszínrajzon is ez látszik: a csarnoktól délnyugatra a főműhely, északra pedig a fűtőház irodája. A főműhely helyén ma az 1960 körül épített ebédlő-konyha áll, amelynek falai valószínűleg részben a régi épületből származnak. Az északi irodaépület alaprajza a mai állapotnak felel meg, és az 1886-os leírás szerint egyemeletes, így feltételezhető, hogy az akkori terv a jelenleg is látható épületet ábrázolta. Ugyanakkor fennmaradt egy 1901-es tervrajz is, amely teljesen a mai épületet mutatja, ami arra utalhat, hogy az irodaépületet eredetileg csak később valósították meg. Elképzelhető továbbá átépítés vagy újjáépítés is, de egyik forráskönyv sem bizonyítható teljes bizonyossággal.

Anyaggazdálkodási osztály II. raktár (1. szám)

Budapest 10. kerület, Kőbányai út 24.

Törzsszám: 16328

Azonosító: 17502

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38920/5

Koordináta: WGS84 N 19° 7.064'; E 47° 29.078'
EOV 655 297 237 856

Funkció: régen raktár, ma funkció nélküli

Tulajdon típus:

Állapot: rossz

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: raktárépület

Típus: raktár

Stílus: klasszicizáló jellegű

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/38: 55%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 21 m

Leírás

Az épület klasszicizáló jellegű, két liftoronnyal és nyeregtetővel rendelkezik, feltehetőleg az 1920-as években épülhetett. Magas lábazattal és kétrészes, hangsúlyos homlokzati tagolással rendelkezik. A nagy főpárkány körbefut a teljes homlokzaton, míg a szegmensíves ablakokat mindkét szinten közös keretezés köti össze. Minden második ablakot lizéna tagolja, a véghomlokzatokon pedig három-ikerablakos kialakítás található, nagyméretű, timpanonszerű oromzattal. Az oldalfalak hosszan elnyúlnak; a déli homlokzathoz csatlakozó két lépcsőtorny tetején attikaszint emelkedik, mely hatalmas párkányként jelenik meg, dél felé szintén timpanonszerű oromzattal. A belső terek mindkét szinten vasbeton pillérek sorával támasztottak, ami a térszerkezetet jól tagolja és stabilitást biztosít.

BGA Óvóhely (90. szám)

Budapest 10. kerület, Kőbányai út 24.

Törzsszám: 16328

Azonosító: 17512

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38920/12

Koordináta: WGS84 N 19° 6.782'; E 47° 29.234'
EOV 654 943 238 145

Funkció: régen védelmi, ma bemutatásra használják

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: óvóhely/épület

Típus: egyéb műtárgy

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/39: 60%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 21 m

Leírás

A BGA, bomba, gáz és atomtámadás ellen védő épület 1959 és 1962 között épült. Kör alakú, kétoldaltól íves bejárati védőfolyosóval, többszintes belső raktárral rendelkező vasbeton építmény, amely óvóhelyként, irányító központként funkcionált. A légszűrők, masszív falak és tartalékok lehetővé tették, hogy több napig is biztonságosan használható legyen, ezért kiemelt értékű és megőrzésre méltó. A földszinten bádogtáblák jelezték a funkciókat; rádiószoba parancsnoki helyiség, riasztás és elsötétítés. Kék légszűrők és hűtőlégszűrők, továbbá zöld vízcsövek láthatóak a mennyezeten. A védelmi célt szolgáló helyiség az emeleten lett kialakítva, amely kb. 20 m² területet foglal magába, befogadóképessége: 54 fő. Egy felirat is olvasható a falon: „Ne támaszkodj a falnak!”.

Történeti

A második világháború utáni Budapesten több hasonló óvóhely épült az 1950-es években: Csepelen, a vasműben (kb. 16 darab), Kőbányán, Lőrincen a Textilgyárban, Délbudán, valamint a Ferencvárosi pályaudvar mellett. Az építmény az 1950-es évek katonai és polgári védelmi létesítményeinek egyedülálló példája, a budapesti óvóhelyek többsége kocka alaprajzú, ez a bunker kerek formájával különleges.

MÁV Északi járműjavító telep

Budapest 10. kerület, Kőbányai út 24.

Törzsszám: 16328

Azonosító: 17512

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38920/1, 38920/12, 38920/13, 38920/5, 38920/7

Koordináta: WGS84 N 19° 6.782'; E 47° 29.234'
EOV 654 943 238 145

Funkció: régen járműjavítótelep, most vegyes funkció

Tulajdon típus:

Állapot:

Veszélyeztetettség:

Építményfajta:

Típus: közlekedési, szállítási együttes

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem: műemléki környezet

Védés éve: 2011, 2017

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

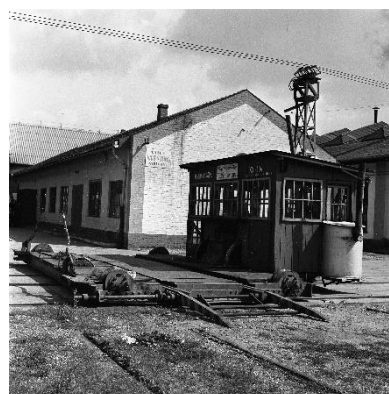
Beépítési határérték: Vi-2/39: 60%, Vi-2/36: 50%, Vi-2/38: 55%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: Vi-2/39: max. 21 m, Vi-2/36: max. 12 m, Vi-2/38: max. 21 m

Leírás

A MÁV Járműjavító – korábban Főműhely, majd Északi Főműhely – épületegyüttese 1875 és 1962 között, több ütemben és eltérő építészeti stílusokban épült, értékes ipari és közlekedéstörténeti emlék. A telep részben őrzi eredeti kialakítását, számos épület át lett alakítva, továbbá több elem is elhelyezésre került a területen. A műemléki védelem alatt álló épületek korszakuk értékét hordozó elemei, a telepen található értékkel rendelkező kisebb építmények a műemléki környezet részeként kezelendők.

A magyar állam 1870-ben vásárolta meg a Magyar-Svájci Gépgyár Részvénytársaságot, ami az Északi Járműjavító telep elődjének tekinthető. A MÁV elrendelte a budapesti Főműhely kialakítását a területen 1873-ban, az ezt követő években kezdődött el az építkezés a meglévő épületek felhasználásával. Műhelyek, szertári épületek és étterem lett kialakítva 1875-re a dolgozók számára. Egyre nőtt a megrendelések száma, így szükség volt a műhely bővítésére, amire 1883-ban kaptak engedélyt a Székesfehérvári Tanácstól. A legfontosabb eleme az újulásnak a mozdonyjavító műhely és fűtőház (mai Eiffel-csarnok) volt. Az épület tervezője Feketeházy János mérnök és hídépítő volt, aki korábban Szegeden dolgozott az Eiffel irodának, innen ered az építmény mai elnevezése. Az Eiffel-csarnok megépítése 1886-ban történt, ezt követően újabb csarnokok és műhelyek épültek. A telep további fejlődését az első világháború gátolta, később az 1929-es gazdasági válság, azonban a 30-as években újra fel tudott lendülni a terület, modernizálták a berendezését, újabb készülékeket helyeztek üzembe. 1959 és 1962 között épült meg a dízelmozdony javító csarnok, később egy újabb műhelycsarnok. A nehézségek ellenére a 20. században folyamatosan tudott bővülni a telephely, a 70-es, 80-as években épült az üzemi óvoda és a Törekvés edzőcsarnoka. A főműhely 2009-ig működött, majd 2015-ben átalakították az Eiffel műhelyházát, melynek egy része a Magyar Állami Operaházé lett. A dízelcsarnok a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum kiállítóhelyeként funkcionál 2021 óta.

Törekvés Művelődési Központ (89. szám)

Budapest 10. kerület, Kőbányai út 24.

Törzsszám: 16328

Azonosító: 17511

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38920/12

Koordináta: WGS84 N 19° 6.515'; E 47° 29.241
EOV 654 607 238 158

Funkció: kulturális

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: közösségi/közművelődési célú középület

Típus: művelődési központ

Stílus: eklektikus

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2011

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Vi-2/39: 60%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 21 m

Leírás

A művelődési központ hosszan elnyúló, téglalap alaprajzú, téglaburkolatú, egyemeletes, vasbetonszerkezetű épület. Homlokzatát rizalitok és kisebb bővítmények tagolják, amelyeken végigfut az öv- és főpárkány. A sarkok sávozottak, a szegmensíves ablakok keretezettek; ezek a tagozatok téglából készültek, a köztük lévő falfelületek vakoltak. A rizalitoknál és néhány kiemelt ponton attika emeli a homlokzat karakterét.

A Törekvés Művelődési Központ Magyarország egyik legrégebbi, folyamatosan működő kulturális intézménye. Jogelődje, a „Törekvés Dal- és Önképző Egylet”, 1888. október 3-án alakult 183 taggal. Az egylet alapszabályát 1887-ben dolgozták ki a MÁV Északi Főműhely munkásai és vezetői, és 1888-ban hagyták jóvá. Elsőként a Törekvés Dalárda jött létre, célja a közösségi összetartás erősítése volt. Hamarosan könyvtárat hoztak létre, készítették a jelvényt és a jeligét, majd 1895-től zenekar működött, 1898-tól színjátszó csoport is. 1917-től zenetanfolyam, később tánctanfolyam indult, a mozi pedig 1922-ben kezdett vetíteni. Az intézmény mai helyén 1886-ban már egy kisebb, hosszú, keskeny téglalap épület állt, amely az alapirányokat tekintve a maihoz hasonlított. Az épületet az évek során bővítették, mai formáját pedig körülbelül 1920-ra nyerte el. 1922-ben az épületben filmszínházat (mozit) nyitottak, emellett hagyományos színházteret is kialakítottak. Az 1960-as évektől különböző klubok és egy táncegyüttes működött itt. 1998-ban és 2008-ban kiállításoknak is otthont adott a történelmi épület.

Kőbányai Vízműtelep délnyugati vízmedencéje

Budapest 10. kerület, Ihász utca 29.

Törzsszám: 16345

Azonosító: 19114

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41453/1

Koordináta: WGS84 N 19° 8.467'; E 47° 28.961
EOV 657 059 237 641

Funkció: vízgazdálkodás

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: műszaki létesítmény/építmény

Típus: vízellátási és -gazdálkodási műtárgy

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2012

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 29/2022. (XII. 16.)

Beépítési határérték: K-Vke: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 6 m

Leírás

A Fővárosi Vízművek kőbányai telepén épült víztározó medencék William Lindley angol mérnök tervei alapján készültek 1869 és 1871 között. Pilléres szerkezetűek, 3x9-es csehboltozattal fedettek. A vízműtelep Pest legkorábbi vízművei közé tartozik. A vízmedence téglalap alaprajzú, földréteggel fedett és egy bejárati pavilonnal rendelkezik, amely nyolcszög alaprajzú, sárga és vörös téglával fedett, historizáló építmény, vélhetően az 1900-as évek elején épült. A tározót öntöttvas korlátú csigalépcsőn keresztül lehet megközelíteni, majd boltíves lépcsőfokokon keresztül kell átjutni a medencéhez, a medence aljára vasbeton lebegő lépcső vezet.

Kőbányai Vízműtelep együttese

Budapest 10. kerület, Ihász utca 29.

Törzsszám: 16345

Azonosító: 19112

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41453/1

Koordináta:

Funkció: vízgazdálkodás

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: műszaki létesítmény

Típus: szivattyútelep (vízmű)

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2012

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 29/2022. (XII. 16.)

Beépítési határérték: K-Vke: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 6 m

Leírás

Az első pesti ideiglenes vízmű a Kossuth Lajos téren létesült 1866-ban, ennek ellennyomó víztároló medencéje a kőbányai telepen található, építése már 1868-ban elkezdődött. A Fővárosi Vízművek kőbányai telepe 20650 szögül kiterjedésű, víztározó medencéi William Lindley angol tervezőmérnök tervei szerint készültek 1869 és 1871 között. A medencék téglából épültek, hidraulikus mész és cement kötőanyag felhasználásával. Belső terük a katedrálisok hangulatát idézte: téglaszlopok tagolták, és lendületes téglaboltívek fedték. Egy-egy medence térfogata 10 800 m³ volt, együttes tárolókapacitásuk pedig meghaladta a budai Gellért-hegyen található, 17 800 m³-es medence befogadóképességét. 1903-ban a medencék mellé vasbeton szerkezetű víztorony és szivattyútelep épült, amely biztosította a megfelelő víznyomást, és ezzel lehetővé tette Kőbánya további fejlődését. Ezzel egyidejűleg a lakóház, továbbá a gép-és kazánház építése történt. A telep többszöri átalakításon és bővítésen esett át a 20. században, az együttest egységesen, természetel összhangban igyekeztek alakítani, eredeti rendeltetése a mai napig fennmaradt. A lakóház, gép- és kazánház épülete, a víztározó medencék és az ahhoz tartozó lejáróhoz vezető építmények kialakítása egységes, historizáló, téglaburkolatos homlokzati megjelenést képviselnek.

Kőbányai Vízműtelep északkeleti vízmedencéje

Budapest 10. kerület, Ihász utca 29.

Törzsszám: 16345

Azonosító: 19111

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41453/1

Koordináta: WGS84 N 19° 8.518; E 47° 28.995'
EOV 657 124 237 705

Funkció: vízgazdálkodás

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: műszaki létesítmény/építmény

Típus: vízellátási és -gazdálkodási műtárgy

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2012

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 29/2022. (XII. 16.)

Beépítési határérték: K-Vke: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 6 m

Leírás

A Fővárosi Vízművek kőbányai telepén épült víztározó medencék William Lindley angol mérnök tervei alapján készültek 1869 és 1871 között. Pilléres szerkezetűek, 3x9-es csehboltozattal fedettek. A vízműtelep Pest legkorábbi vízművei közé tartozik. A vízmedence téglalap alaprajzú, földréteggel fedett és egy bejárati pavilonnal rendelkezik, amely nyolcszög alaprajzú, sárga és vörös téglával fedett, historizáló építmény, vélhetően az 1900-as évek elején épült. A tározót öntöttvas korlátú csigalépcsőn keresztül lehet megközelíteni, majd boltíves lépcsőfokokon keresztül kell átjutni a medencéhez, a medence aljára vasbeton lebegő lépcső vezet. A medence sarkai lekerekítettek, a víz betáplálása nemes kőből készült szökőkútszerű szerkezeten keresztül történik.

Kőbányai Vízműtelep gép- és kazánháza

Budapest 10. kerület, Ihász utca 29.

Törzsszám: 16345

Azonosító: 19113

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41453/1

Koordináta: WGS84 N 19° 8.500'; E 47° 28.950'
EOV 657 101 237 621

Funkció: üzemi

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: műszaki létesítmény/épület

Típus: gépház

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2012

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 29/2022. (XII. 16.)

Beépítési határérték: K-Vke: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 6 m

Leírás

A lakóház, továbbá a gép-és kazánház építése 1903-ban történt. Az épületek szabadonálló elrendezésűek, alaprajzuk összetett. Földszintes kialakítás, sárgásbarna téglák, nyeregtetővel kialakított megjelenés jellemzi. Az épület homlokzatán az alacsony fehér kőburkolat felett egy keskeny osztópárkány jelöli ki a lábazati zónát. A téglarchitektúrájú felületeket függőlegesen végigfutó lizénák tagolják, amelyek vonalában a lábazat és a párkányzat enyhén kiugrik. A nyílások szegmensíves záródásúak, az ablakok többsége sokosztatú, fém szerkezetű szárnyakkal készült. Az északkeleti oldalon nyíló, négyzetes alaprajzú bejárati előépítményből egykarú lépcső vezet az alagsori szinten kialakított gépházba, amely így nagy belmagasságot kapott. A lépcsőt pálcátagokkal, körvonalakkal, csigavonalakkal és hullámívekkel díszített kovácsoltvas korlát szegélyezi. A helyiség eredetileg polonceau-szerkezetű, nyitott fedélszékkal rendelkezett, ám ma már síkmennyezettel fedett, fal- és padlóburkolatai pedig korszerű, új kivitelűek.

Kőbányai Vízműtelep lakóháza

Budapest 10. kerület, Ihász utca 29.

Törzsszám: 16345

Azonosító: 19112

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 41453/1

Koordináta: WGS84 N 19° 8.544'; E 47° 28.976'
EOV 657 156 237 669

Funkció: régen lakó, ma nincs funkciója

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: lakóépület

Típus: lakóház

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2012

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 29/2022. (XII. 16.)

Beépítési határérték: K-Vke: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám: F+1

Épületmagasság: max. 6 m

Leírás

A lakóház, továbbá a gép-és kazánház építése 1903-ban történt. A szabadon álló, téglalap alaprajzú, kétszintes, téglaburkolatos lakóépület hosszanti oldalán középrizalitok, rövid homlokzatain pedig kisebb toldalékok tagolják a tömeget, amelyet összetett formájú, kontyolt nyeregtető fed. Az épület déli hosszoldalának középtengelyében nyíló bejáraton át érkezünk a lépcsőházba, ahonnan egy háromkarú lépcső vezet az emeletre. A lépcsőt pálcátagokkal, körvonalakkal, csigavonalakkal és hullámívekkel díszített kovácsoltvas korlát szegélyezi, mely kialakításában megegyezik a gép- és kazánház lépcsőkorlátjával. A lépcsőház padlóburkolata eredeti, építéskori, míg a tetőszerkezet a 21. században készült.

Új Köztemető bejárati épületegyüttese

Budapest 10. kerület, Kozma utca 8-10.

Törzsszám: 16423

Azonosító: 31516

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 42536/1

Koordináta:

Funkció: temetkezési

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: temetői épületegyüttes

Típus: szakrális épületegyüttes

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2025

KÉSZ rendeletszáma: 1/2021. (I.21.)

Beépítési határérték: K-T/1: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 10 m

Leírás

Három részből álló épületegyüttes, amely az Új köztemető bejáratát funkcionálisan, 1903-ban épült Hegedűs Ármin tervei alapján. A középső részen egy toronyszerű épület található, a két szélső épületet a temető igazgatósága hasznosítja. A toronyszerű épülettől a két szélső épület be- és kihajtó autótutakkal, gyalogos járdával van elválasztva. Az építmények burkolata drapp, sárgás árnyalatú, nyerstégla részekkel, eklektikus jelleggel. A szélső épületek külső homlokzatán festmény, továbbá mozaikelemek találhatóak. A festményeket Vajda Zsigmond (Krisztus sírba tételét és feltámadását ábrázolja), a mozaikdíszítés Róth Miksa műhelyében készült. A középső épületrész két oldalán árkádsor húzódik, míg a központi részt 26 méter magas, harangtoronyra emlékeztető elem uralja, amely a két oldalsó irodaépületnél magasabb. A főhomlokzaton a talapzaton Isten szobra látható, alatta a „EGO SUM VIA VERITAS ET VITA” latin felirat olvasható, amely Jézus bibliai szavaira utal: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (János 14:6). A szobor fölött mozaikkal a „FELTÁMADUNK” felirat díszíti a homlokzatot, míg a torony felső részén egy kereszt helyezkedik el. A szobordíszek Maróti Géza művei.

Izraelita temető kerítése és kapui

Budapest 10. kerület, Kozma utca 6.

Törzsszám:

Azonosító: 31519

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória:

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 42533

Koordináta: WGS84 N 19° 11.108'; E 47° 28.810'
EOV 660385.2 237371.61

Funkció: lehatárolás, védelem

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: kültéri építmény

Típus: kerítés

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2025.07.22-2027.07.21

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 1/2021. (I.21.)

Beépítési határérték: K-T/2: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 10 m

Leírás

Az izraelita temetőt határoló kerítésfalak és kapuk egyszerre töltenek be funkcionális és esztétikai szerepet. Az előudvart két oldalról, jobbról és balról összesen 139 méter hosszan határoló kerítésfal, valamint a sírkertet az utca felől lezáró, mintegy 400 méter hosszú falszakasz egységes kivitelezéssel készült. A falak 2,5 méter magasak és 48 centiméter vastagságúak, mindkét oldalukon nyers falazatként hagyva, gondosan válogatott géptéglákból építve. A kerítést és a kapukat kovácsoltvas elemek egészítik ki, melyek a kor neves iparművésze, Jungfer Gyula műhelyében készültek.

Kozma utcai izraelita temető szertartási épület

Budapest 10. kerület, Kozma utca 6.

Törzsszám:

Azonosító: 31518

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 42533

Koordináta: WGS84 N 19° 10.718'; E 47° 28.764'
EOV 659 887 237 280

Funkció: temetkezési

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: szertartási épület

Típus: ravatalozó

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve: 2025.07.22-2027.07.21

Kerületi építési szabályzat rendeletszám: 1/2021. (I.21.)

Beépítési határérték: K-T/2: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám: földszintes

Épületmagasság: max. 10 m

Leírás

A szertartási épület Freud Vilmos terve alapján készült 1895-ben, kialakítása szabadonálló, földszintes, az izraelita temető díszudvarában található. Az épület szobrászati díszítéseit Stróbl Alajos készítette, a neomór stílus jellegzetes vonásait viseli. Az épület három részből áll: az előtérben található az első osztályú szertartás terem és egy különálló másodosztályú, amely a kevésbé tehetősebb gyászolók számára szolgál. Az első osztályú terembe a természetes fény három Dávid csillag mintázatú díszes ablakon keresztül áramlik be, a falak világos szürke és fehér árnyalatúak. Itt található továbbá egy faragott szószék, négy nagy méretű, fekete menóra, valamint két díszes, feketére festett bronz csillár. A szószék két oldalán külön padsorok állnak a közeli hozzátartozók számára, míg a szélesebb közönség a szószékkel szemben, attól elkülönítve foglalhat helyet. A másodosztályú teremben is vannak faragott padok, az egyszerűség dominál. Mindkét teremben jelzések segítik a férfiak és nők elkülönített helyének megtalálását, és a gyászszertartások során is nemek szerint különülnek el a résztvevők. Az előcsarnokban hatalmas emléktáblák őrzik az elpusztult vallási épületek és megszűnt vidéki zsinagógák névsorát, valamint a holokauszt vidéki áldozatainak emlékét. Szintén itt áll egy sírformájú holokauszt-emlékmű, amelyet Zoltai Gusztáv ajánlott fel a holokauszt 50. évfordulójára 1995-ben. Az épület egykori díszzeit, mint a kupola négy sarkán álló fáklyadíszeket és a főhomlokzat tornyainak párkányán elhelyezett frízeket, mára elvesztett

Kőbánya alsó vasútállomás, peronrendszer

Budapest 10. kerület, Korponai u., Liget tér

Törzsszám:

Azonosító: 30550

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38405, 38925/3

Koordináta: WGS84 N 19° 7.619'; E 47° 28.988'
EOV 655 995 237 690

Funkció: közlekedési infrastruktúra

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: vasúti létesítmény/építmény

Típus: peron

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve:

KÉSZ rendeletszáma: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Kök/3: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 9 m

Leírás

A peronrendszer 1940 és 1941 között épült. A töltés keleti oldalán álló felvételi épületből lépcsősor vezet fel a peronra. Nyugati irányból közvetlen bejárat nyílik a kváderburkolatú támfalban kialakított, üvegezett acélszerkezetű kapun át az átjárófolyosóba. A 200 méter hosszú, acélszerkezetű tetővel fedett peron a hídon is túlnyúlik. A tető északi szakasza eredeti, míg a híd déli végétől induló, 100 méter hosszú rész 1967–1968-ban épült, az eredetivel megegyező formában, hogy illeszkedjen a híd és az állomás összképéhez. A peron hossz tengelyében elhelyezett oszlopsor V alakú konzolokkal tartja a hegesztett lemezekből készült tetőszerkezetet. Az eredeti peronszakasz 12 szakaszból áll. A perontető korai, hegesztett acélszerkezete kiemelkedő technikatörténeti értéket képvisel, mivel a korszak mérnöki megoldásainak ritka, máig fennmaradt példája.

Kőbánya alsó vasútállomás állomásépülete

Budapest 10. kerület, Korponai u., Liget tér

Törzsszám:

Azonosító: 30548

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38925/3

Koordináta: WGS84 N 19° 7.637'; E 47° 28.983'
EOV 656 017 237 681

Funkció: szolgáltatás

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: utasforgalmi épület

Típus: utasforgalmi épület

Stílus: modern

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve:

KÉSZ rendeleatszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Kök/3: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtatlan nagysága:

Szintszám: F+1

Épületmagasság: max. 9 m

Leírás

Az állomásépület modern stílusú, egyszerű geometriai formákat ábrázol, lapostetővel rendelkezik, kétszintes, a vasúti töltés keleti oldalán helyezkedik el. Az épület homlokzata travertinnel burkolt, a nyílászárók többsége acélszerkezetű. A pénztárcsarnok bejárati homlokzatán konzolos vasbeton előtető látható, e felett öt nagy ablak helyezkedik el. A földszinti részen körablakok találhatóak, továbbá a háromajtós bejárat. A homlokzat jobb oldala ívesen fordul befelé, nyílástalan, egy kissé hátrahúzódo alacsonyabb épületrész csatlakozik általa, amelynek felső szintjén szintén körablakok találhatóak. A két épületrész találkozásánál magasodik az óratorony, amelynél a falon lent és fent is van egy-egy fekvő, téglalap alakú ablak. A déli oldalon üzletek, söröző található.

A pénztárcsarnok belső tere impozáns, monolit vasbetonból készült alulbordás, kazettás mennyezettel. Balra található egy lekerekített sarkú, üvegezett asztalosszerkezetű helyiség, amely a portaként és ruhatárként szolgál, mellette pedig két pénztáráblak nyílik. A csarnok északi részén, a poggyászfeladási szárnyból elérhető emeleten helyezkedik el, innen aluljáró vezet a Pongrác útra, amelyből feljárat indul a peronhoz. A földszintes várótermi szárny folyosójának sínek felőli oldalán WC-csoportok vannak, míg a tér felőli oldalon egykor II. osztályú váróterem és étterem működött, ma itt söröző található. A folyosó végén lévő III. osztályú váróterem jelenleg használaton kívül áll. Az északi épületrész pincéjében a kazánház működik, a többi helyiség nem használatos. Eredetileg a földszinten volt a poggyászfeladás, az emeleten pedig tanterem és vizesblokkok kaptak helyet. Az épület jelentős része megőrizte eredeti padlóburkolatait és nyílászáró szerkezeteit, különösen fontosak a pénztárcsarnok és az egykori várótermek ajtóit, pénztáráblakait és pénztárkorlátait, valamint a sakktablamintás kőpadló, amely igényes megjelenést kölcsönöz a helyiségeknek.

Történet

Tervezésére vitéz Kamarássy Jenő kapott megbízást egy nyilvános tervpályázat eredményeként. Az állomásépület napjainkig csaknem teljes épségben megőrizte eredeti külső és belső kialakítását, beleértve a burkolatokat és az apró részleteket is.

Kőbánya alsó vasútállomás

Budapest 10. kerület, Korponai u., Liget tér

Törzsszám:

Azonosító: 30547

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

Helyrajzszám: 38405, 38925/3

Koordináta:

Funkció: közlekedés

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: közlekedési építmény

Típus: vasútállomás (pályaudvar)

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem:

Védés éve:

KÉSZ rendeleatszám: 16/2020. (XI. 26.)

Beépítési határérték: Kök/3: 10%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingtalan nagysága:

Szintszám:

Épületmagasság: max. 9 m

Leírás

A Kőbánya-alsó vasútállomás 1941-ben épült, a MÁV ceglédi vonalának töltésre emelésével összefüggésben.

A Kőbányai út feletti vasúti hídon kerül el, acélszerkezetű tetővel fedett, 200 m hosszú peron együtteséből áll.

A töltésen futó ceglédi vasútvonal Kőbánya-alsó megállója.